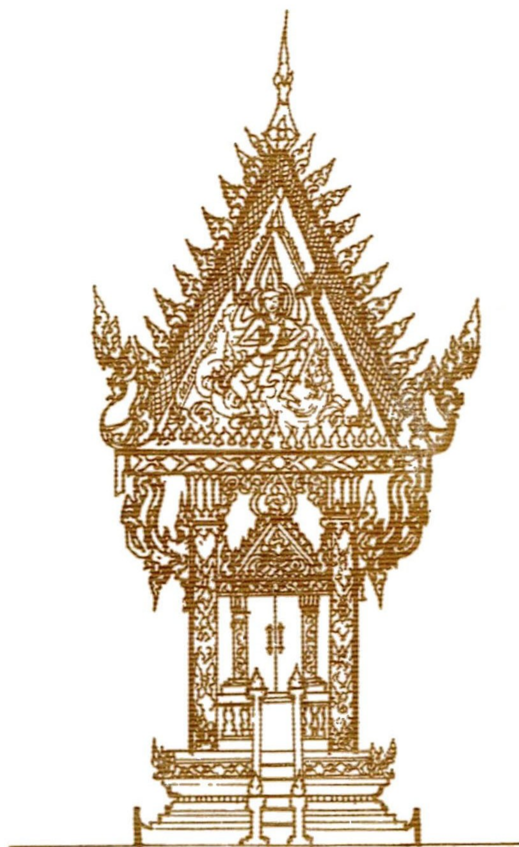
ชิโนวาทสาทรนุสรณ์

งานบรรจุรูปเหมือน และอัฐิ พร้อมทำบุญอุทิศถวายแด่

พระครูชิโนวาทสาทร (พระมหาอุทัย ปภสฺสโร)

อดีตเจ้าอาวาสวัดไชยมงคล อดีตเจ้าคณะตำบลในเมือง (ธ)

วัดไชยมงคล ต.ในเมือง อ.เมือง จ.อุบลราชธานี

คำนำ

การจัดทำหนังสือชิโนวาทสาทรนุสรณ์ ในโอกาสงานบรรจุรูปเหมือนและอัฐิ พร้อมทั้งการทำบุญอุทิศถวายแด่ พระครูชิโนวาทสาทร (พระมหาอุทัย ปภสฺสโร) อดีตเจ้าอาวาสวัดไชยมงคล อดีตเจ้าคณะตำบลในเมือง (ธรรมยุต) ชาวบ้านจะเรียกชื่อท่านจนเป็นที่คุ้นเคยว่า มหาอุทัย คำๆ นี้จึงเป็นที่รู้จักและเคยชินมากกว่าคำว่าพระครูชิโนวาทสาทร เสียอีก ด้วยการมรณะภาพของท่านตั้งแต่วันที่ 15 พฤษภาคม พ.ศ. 2538 จนกระทั่งจัดพิธีพระราชทานเพลิงศพท่านเมื่อวันที่ 21 มกราคม พ.ศ. 2539 งานทุกอย่างได้รับความร่วมมือด้วยดีจากคณะศิษยานุศิษย์ และชาวพุทธศาสนิกชนโดยกว้างขวาง จนทำให้การจัดงานในครั้งนั้นดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย สมบูรณ์ทุกประการสมเกียรติของหลวงตา (อาตมาขออนุญาตเรียกท่านอย่างนี้เพราะคุ้นเคย) หลังจากทุกสิ่งทุกอย่างผ่านไปแล้ว อาตมาได้ปรารภกับบุคคลหลายๆ ฝ่ายเพื่อจะจัดสร้างอะไรไว้เป็นอนุสรณ์สถานเพื่อเป็นศูนย์รวมจิตใจของคณะศิษยานุศิษย์ ได้ระลึกถึงความดีของหลวงตา ที่ท่านเป็นผู้บุกเบิก นำพาวัดไชยมงคลให้พัฒนาจนรุ่งเรืองที่สุดในปัจจุบัน

ในที่สุดก็ได้รับการสนับสนุนจากทุกฝ่าย ไม่ว่าจะเป็นฝ่ายคณะสงฆ์ โดยพระมงคลชัยคุณ เจ้าอาวาสองค์ปัจจุบัน ท่านเรือตรีดนัย เกตุสิริ อดีตผู้ว่าราชการจังหวัดอุบลราชธานี ตัวแทนของคณะทายกทายิกาวัดไชยมงคล พร้อมทั้งคณะศิษยานุศิษย์ทุกหมู่เหล่า การก่อสร้างจึงได้เริ่มลงมือเมื่อวันที่ 1 กันยายน พ.ศ. 2539 ด้วยอำนาจบารมีของหลวงตาจึงทำให้การก่อสร้างดำเนินไปด้วยความต่อเนื่อง โดยได้รับความอนุเคราะห์จาก หลวงปู่พุธ ฐานิโย (พระราชสังวรญาณ) เจ้าอาวาสวัดป่าสาลวัน หลวงปู่บุญมี ปริสุทโธ เจ้าอาวาสวัดป่าบ้านนาคูณ พระอาจารย์คูณ สุเมโธ เจ้าอาวาสวัดป่าภูทอง

พลเอกวิมล-พันตรีคุณมาลี วงศ์วานิช พร้อมคณะศิษยานุศิษย์ และพุทธศาสนิกชน ร่วมสละจตุปัจจัยมากบ้างน้อยบ้างตามกำลัง จนกระทั่งกลายมาเป็นวิหารชิโนวาทสาทรนุสรณ์ อนุสรณ์แห่งความดีของหลวงตา สำเร็จเมื่อวันที่ 25 สิงหาคม พ.ศ. 2540 รวมเวลาก่อสร้างเกือบ 1 ปี แม้วิหารนี้จะเล็กไปบ้างแต่ก็สร้างด้วยแรงศรัทธาของมหาชนต่างก็มีความยินดีที่ได้พร้อมใจกันสร้างสิ่งที่ถือว่าเป็นศูนย์รวมใจของคณะศิษยานุศิษย์ ซึ่งจะประเมินค่ามิได้เลยกับคุณความดีที่หลวงตาได้สละเลือดเนื้อ แรงงาน กำลังใจ กำลังปัญญา กำลังทรัพย์ เพื่อความเจริญรุ่งเรืองของวัดไชยมงคลในปัจจุบัน

อาตมาหวังเป็นอย่างยิ่งว่าวิหารชิโนวาทสาทรนุสรณ์หลังนี้คงเป็นศูนย์รวมใจของคณะศิษยานุศิษย์ ให้ยึดมั่นในหลักความดีงาม ความกตัญญูกตเวทิตาคุณ เปรียบเหมือนหลวงตายังอยู่กับเรา คอยมองดูและชื่นชมความสำเร็จของคณะศิษยานุศิษย์ตลอดไป

ในท้ายที่สุดนี้อาตมาภาพขออ้างอิงเอาความศักดิ์สิทธิ์ของพระรัตนตรัยอันประกอบด้วยพระพุทธคุณ พระธรรมคุณ และพระสังฆคุณ ได้ดลบรรดาลให้ทุกท่านจงประสบแต่ความสุข ความเจริญทุกทิพาราตรีกาล เจริญด้วยอายุ วรรณะ สุขะ พละ ปฏิภาณ ธนสารสมบัติ ทุกผู้ทุกคนเทอญ

คณะผู้จัดทำ

กำหนดการจัดงานบรรจุรูปเหมือน และอัฐิ ทำบุญอุทิศ แด่ พระครูชิโนวาทสาทร (พระมหาอุทัย ปภสฺสโร ปธ.4)

อดีตเจ้าอาวาสวัดไชยมงคล

วันเสาร์ที่ 24 มกราคม พ.ศ. 2541

วัดไชยมงคล ต.ในเมือง อ.เมือง จ.อุบลราชธานี

กำหนดการ

วันศุกร์ที่ 23 มกราคม พ.ศ. 2541

เวลา 13.00 น. อาราธนารูปเหมือน และอัฐิพระครูชิโนวาทสาทร
มาประดิษฐานที่วิหารชิโนวาทสาทรนุสรณ์

วันเสาร์ที่ 24 มกราคม พ.ศ. 2541

เวลา 08.45 น. เทศนา 1 กัณฑ์

เวลา 09.45 น. พิธีเปิดวิหารชิโนวาทสาทรนุสรณ์
พระสงฆ์ 20 รูป สวดชัยมงคลคาถา

เวลา 10.00 น. พระสงฆ์ทรงสมณะศักดิ์ 20 รูป สวดทักษิณานุประทาน

เวลา 10.15 น. พระสงฆ์ทรงสมณะศักดิ์ 20 รูป สวดพระพุทธมนต์
ถวายจตุปัจจัย-เครื่องไทยธรรม
พระสงฆ์อนุโมทนา

เวลา 11.00 น. ถวายภัตตาหารเพลแด่พระภิกษุสงฆ์ - สามเณร

เวลา 12.00 น. คณะศิษยานุศิษย์ พุทธศาสนิกชนผู้ที่มาร่วมงาน
ร่วมรับประทานอาหาร

คณะกรรมการอำนวยการจัดงานบรรจุรูปเหมือนและอัฐิ
พร้อมทำบุญอุทิศ ถวายแด่
พระครูชิโนวาทสาทร (พระมหาอุทัย ปภสฺสโร ปธ.4)

อดีตเจ้าอาวาสวัดไชยมงคล อดีตเจ้าคณะตำบลในเมือง (ธ)

วันเสาร์ที่ 24 มกราคม พ.ศ. 2541

ณ วิหารชิโนวาทสาทรนุสรณ์ วัดไชยมงคล ต.ในเมือง อ.เมือง จ.อุบลราชธานี

คณะกรรมการอุปถัมภ์ฝ่ายบรรพชิต

1. พระราชสังวรญาณ (หลวงปู่พุธ ฐานิโย)	เจ้าอาวาส	วัดป่าสาลัน	ประธานกรรมการ
2. พระสิริธรรมวงศาจารย์	เจ้าคณะจังหวัดอุบลราชธานี (ธ)	วัดใต้เทิง	รองประธาน
3. หลวงปู่บุญมี ปริสุทฺโธ	เจ้าอาวาส	วัดป่านาคูณ	รองประธาน
4. พระอาจารย์คูณ สุเมโธ	เจ้าอาวาส	วัดป่าภูทอง	กรรมการ
5. พระครูสิริวัฒโนบล	เจ้าคณะอำเภอเมือง (ธ)	วัดศรีอุบลรัตนาราม	กรรมการ
6. พระครูอุบลเดชคณาจารย์		วัดศรีอุบลรัตนาราม	กรรมการ
7. พระครูพิพัฒน์สังฆกร	เจ้าคณะอำเภอพิบูลมังสาหาร (ธ)	วัดศรีนวล	กรรมการ
8. พระครูวิมลอุปลารักษ์	เจ้าคณะตำบลในเมือง (ธ)	วัดสุปัฏนารามวรวิหาร	กรรมการ
9. พระครูอมรวิสุทธิ์	เจ้าคณะตำบลเหล่าเสือโก้ก (ธ)	วัดบูรพา	กรรมการ
10. พระครูมงคลชัยคุณ	เจ้าอาวาส	วัดไชยมงคล	กรรมการ
11. พระภิกษุ-สามเณร		วัดไชยมงคล	กรรมการ
12. พระจตุรงค์ ญาณุตฺตโม		วัดไชยมงคล	กรรมการ/เลขานุการ

คณะกรรมการอุปถัมภ์ฝ่ายฆราวาส

1. พลเอกวิมล-พันตรีคุณหญิงสุมาลี วงศ์วานิช ประธานกรรมการ
2. เรือตรีดนัย เกตุศิริ อดีตผู้ว่าราชการจังหวัดอุบลราชธานี รองประธาน
3. พันตำรวจเอก(พิเศษ)วิชาญ จำปีศรี อดีตรองผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัดอุบลฯ กรรมการ
4. พันโทนิรุทธิ์ เกตุสิริ ผู้บังคับกองพันที่ 3 กรมทหารราบที่ 6 กรรมการ
5. คุณทรงศักดิ์ กิจสวัสดิไพศาล ผู้จัดการห้างหุ้นส่วนอุบลพลาซ่า กรรมการ
6. คุณสมศักดิ์-คุณสมถวิล ภูมิศักดิ์ 7. คุณมาลี เลาหพิทักษ์วร กรรมการ
8. คุณเงานภา ประสิทธิ์ดำรงค์ 9. คุณคนึงนิจ บูรณกิจภิญโญ กรรมการ
10. คุณไซ่เกียว อึ้งวนิชบรรณ 11. คุณปรีชา ไชยวัฒนนันท์ กรรมการ
12. อาจารย์ราตรี แสนทวีสุข 13. อาจารย์ประพิศ สายสุวรรณ กรรมการ
14. อาจารย์รำไพ สร้อยคำ 15. คุณศิริพร ลิ้มพานิช กรรมการ
16. คุณพรจันทร์ มีผล 17. ผู้จัดการร้านลิ้มเสี่ยวเชียง กรรมการ
18. ผู้จัดการร้านวัฒนาแอร์ 19. ผู้จัดการร้านน้อยอุบล กรรมการ
20. คุณผาย สัมพะวงศ์ 21. นายแพทย์เชิญ พรหมคุปต์ กรรมการ
22. นายแพทย์อดุลย์ ราชนุวงศ์ 23. คุณประกิต พันธุมโอภาส กรรมการ
24. คุณยายเผือก วุฒิพงษ์ 25. พันเอก(พิเศษ)พโยม ศิริจันทร์ กรรมการ
26. คุณยายศิริบูรณ์ ศิริจันทร์ 27. คุณทศพล ณรงค์แสง กรรมการ
28. คุณสุพจน์-คุณประพันธ์ มีชัย 29. คุณย่งหยู แซ่ล้อ กรรมการ
30. คุณชนะ กุลวงศ์ 31. ส.ต.ต.ทรงเดช ศรีสิงห์ กรรมการ
32. คุณปิติ-คุณรัตน์ฤดี เลิศถาวรกิจ 33. คุณทรงพล-คุณวนิดา ชาญสง่าวงศ์ กรรมการ
34. คุณตาแย้ม ศิริจันทร์ 35. คุณนิวัฒน์-คุณนภาพร หัสวรชัย กรรมการ
36. คุณธนวัฒน์-คุณวรรณทิพย์ อุตสาหจิต 37. คุณอนันต์-คุณสมถวิล รุ่งจรัสแสง กรรมการ
38. คุณบุญช่วย-คุณรจนา แซ่ด่าน 39. คุณธนันต์ วิสุทธิเศรษฐี กรรมการ
40. คุณสุนทร สุนทรปกรณ์ชัย 41. คุณเกรียงศักดิ์ มีแก้ว กรรมการ
42. คุณประวิทย์-คุณฉอ้อน ศรีธัญรัตน์ 43. คุณเดช-คุณอาทิตย์-ประดิษฐ์ แสงใส กรรมการ
44. คุณสุวิมล อาษารักษ์ 45. คุณสุรชัย ศรีสมวงศ์ กรรมการ
46. คุณแม่อารีย์ วีระกุล 47. คุณพินิจ ณรงค์แสง กรรมการ
48. คุณยายประนอม ณรงค์แสง 49. อจ.พจน์-คุณอรุนี วงศ์เมืองจันทร์ กรรมการ

คณะกรรมการอำนวยการฝ่ายบรรพชิต

1. พระสิริธรรมวงศาจารย์ เจ้าคณะจังหวัดอุบลราชธานี (ธ) วัดใต้เทิง ประธานกรรมการ
2. พระครูสิริวัฒโนบล เจ้าคณะอำเภอเมืองอุบลราชธานี (ธ) วัดศรีอุบลรัตนาราม รองประธาน
3. พระครูมงคงชัยคุณ เจ้าอาวาส วัดไชยมงคล กรรมการ
4. พระภิกษุวัดไชยมงคล วัดไชยมงคล กรรมการ
5. สามเณรวัดไชยมงคล วัดไชยมงคล กรรมการ
6. พระจตุรงค์ ญาณุตฺตโม วัดไชยมงคล กรรมการ/เลขานุการ

คณะกรรมการอำนวยการจัดงานฝ่ายฆราวาส

1. เรือตรีดนัย เกตุสิริ อดีตผู้ว่าราชการจังหวัดอุบลราชธานี ประธานกรรมการ
2. พันเอกบุญส่ง อักษรศรี สัสดีจังหวัดอุบลราชธานี รองประธาน
3. พันโทนิรุทธิ์ เกตุสิริ ผู้บังคับกองพันที่ 3 กรมทหารราบที่ 6 รองประธาน

4. นายทองดำ ซื่อตรง	5. นายพิชัย คชเศียร	กรรมการ
6. นายแปลง อินทราชา	7. คุณแม่เหม นามลี	กรรมการ
8. คุณแม่ประถม สมหอม	9. คุณแม่อัปสร ศรีภา	กรรมการ
10. คุณแม่กุหลาบ เจริญยุทธิ์	11. อาจารย์รำไพ สร้อยคำ	กรรมการ
12. อาจารย์ราตรี แสนทวีสุข	13. อาจารย์ประพิศ แสนทวีสุข	กรรมการ
14. คุณแม่สุพิน บุญถูก	15. คุณตาพิมพ์-คุณยายแยง อ่อนรัตน์	กรรมการ
16. คุณแม่หนูสิน คืนดี	17. คุณแม่จันทร์หอม สุนิติสาร	กรรมการ
18. พันเอกณรงค์ เจริญยุทธ	19. คุณแม่จันทร์ พิมพันธ์	กรรมการ
20. อาจารย์พิมพรรณ สมหอม	21. คุณแม่หนูเจียม แสนทวีสุข	กรรมการ
22. คุณพ่อบุตรดี สุวิชประภาวดี	23. คุณพ่อน้อย วุธฒิสังข์	กรรมการ
24. คุณแม่เสงี่ยม ธนงค์	25. คุณแม่เย็นฤดี วรสาร	กรรมการ
26. คุณพ่อเปล่ง อรอินทร์	27. คุณแม่ทับทิม เคนวารีย์	กรรมการ
28. คุณแม่ประนอม ณรงค์แสง	29. คุณแม่มาลี อินทราชา	กรรมการ
30. คุณแม่มะลิทอง เมทานนท์	31. คุณวีรพงษ์ พรหมพิทักษ์	กรรมการ
32. อาจารย์ช่วน ศรไชย	33. คุณวาสนา ศรไชย	กรรมการ

34. คุณยายสำราญ จำปีศรี	35. นายพิทักษ์ พละศักดิ์	กรรมการ
36. นายปุ่น เฉื่อยกลาง	37. ส.อ.ประกาศ กรุณา	กรรมการ
38. คุณพ่อประหยัด ใจหาญ	39. คุณพ่อทอง จิตรขันตี	กรรมการ
40. คุณทรงศักดิ์ จิระสุข	41. คุณกัลยานี จิระติสุข	กรรมการ
42. คุณบังอร ทรัพยานนท์	43. คุณพ่อเพชร น้ำคำ	กรรมการ
44. คุณยายนารี ฉลาดแย้ม	45. คุณยายทา หลักคำ	กรรมการ
46. คุณตาที ทองใช้	47. คุณแม่มาลี ชนะการณ์	กรรมการ
48. คุณสมพงษ์ ภูมี	49. คุณสมนึก ชินกมล	กรรมการ
50. คุณประสิทธิ์ พิมพ์พันธ์	51. นางประพา พันธ์ถู	กรรมการ
52. อาจารย์สาคร จันทร์สมัย	53. คุณยายประไพ นันทการณ์	กรรมการ
54. อาจารย์วิบูลย์ นันทกาณ์	55. คุณมนูญ นันทการณ์	กรรมการ
56. คุณวิฑูรย์ นันทการณ์	57. คุณประสพ นันทการณ์	กรรมการ
58. อาจารย์สุขุม จันทร์สมัย	59. คุณบัวแย้ม จันทร์สมัย	กรรมการ
60. นายบุญชู โสธรวัฒน์	61. นายวัฒนะ ประทุมพันธ์	กรรมการ
62. ร.ต.ต. บุญชู -คุณแม่บริบูรณ์ สุรพันธ์	63. คุณพ่อชวลิต ทองจันทร์	กรรมการ
64. คุณเยาวพา ทรัยพ์ยานันท์	65. คุณอรอนงค์ แพงศรี	กรรมการ
66. คุณแม่ดาวเรือง ยืนยาว	67. คุณตาเสถียร-คุณยายวิบูลย์ ทยาธรรม	กรรมการ
68. คุณคำผอง-คุณเพลินพิศ พงษ์อนันต์	69. คุณวีระ-คุณจวงจันทร์ สิทธิธรรม	กรรมการ
70. อาจารย์วิเศษณ์ศักดิ์ คำผา	71. คุณตาเรียมชัย-คุณยายอุไร โมราชาติ	กรรมการ
72. คุณพ่อขาว วงศ์ชมภู	73. คุณพ่อสถิตย์ ทยาธรรม	กรรมการ/เลขานุการ

คณะกรรมการฝ่ายอาคารสถานที่

1. พันโทนิรุทธิ์ เกตุสิริ	ผู้บังคับกองพันที่ 3 กรมหารราบที่ 6	ประธานกรรมการ
2. ร้อยเอกสมบูรณ์ บุญรอด		รองประธาน
3. ร้อยตรีพิศิษย์ จุลกนิษฐ์		รองประธาน
4. อาจารย์อัคคพล จุลกนิษฐ์	5. คุณประหยัด ใจหาญ	กรรมการ
6. คุณเสถียร เหมือนทอง	7. คุณบุญมา ศรีดาคำ	กรรมการ
8. ร้อยเอกศุภชัย ศรีสิงห์	9. ส.อ.เจียมศักดิ์ ทองดาษ	กรรมการ

10. นายวิรุณศักดิ์ ทองด้าย 11. ส.อ.จริณยาศักดิ์ ทองด้าย กรรมการ
12. นายสมไพร โตไทยะ 13. นายอนันต์ ศิริจันทร์ กรรมการ
14. คุณพ่อประจวบ เกษมคุณ 15. คุณพ่อเปล่ง อรอินทร์ กรรมการ
16. คุณพ่อบุญมี ฉัตรสุวรรณ 17. นายจอม ลิบุตรดี กรรมการ

คณะกรรมการฝ่ายศาสนพิธี และพิธีการ

1. ร้อยตรีประสิทธิ์ ทองปน ประธานกรรมการ
2. อาจารย์ประสิทธิ์ บุปผาสังข์ รองประธาน
3. อาจารย์สมร ไชยนาม กรรมการ
4. อาจารย์เพียร โมทะจิตร กรรมการ
5. จ่าสิบเอกวชิระ โอนไธยสงค์ ผู้ช่วยอนุศาสนาจารย์ ร. 6 กรรมการ
6. อาจารย์สุพจน์ คนตรง กรรมการ
7. นายทองดำ ซื่อตรง กรรมการ
8. อาจารย์ซ้วน ศรไชย กรรมการ
9. คุณตาคล่อง อุทิตบุตร กรรมการ

คณะกรรมการฝ่ายการเงิน และรับบริจาค

1. คุณพ่อสถิตย์ ทยาธรรม ประธานกรรมการ
2. พันเอกบุญส่ง อักษรศรี 3. คุณพ่อพิชัย คชเศียร รองประธาน
4. พันเอกสวัสดิ์ ทองงอก 5. อาจารย์อุทุม ปทุมเวียง กรรมการ
6. อาจารย์สันทนา ทองอาจ 7. พันตรีสุดใจ อักษรศรี กรรมการ
8. คุณพ่อบุตรดี สุวิชประภาวดี 9. คุณพ่อแปลง อินทราชา กรรมการ
10. ร้อยตำรวจเอกน้อม ณรงค์แสง 11. คุณพ่อพิมพ์ ขินาวงศ์ กรรมการ

คณะกรรมการฝ่ายจัดเครื่องไทยธรรม

1. อาจารย์นิตยา อุทิตบุตร ประธานกรรมการ
2. คุณวรลักษณ์ ภาคี รองประธาน
3. คุณแม่สุพิน บุญถูก 4. คุณภคภัทร วงศ์ภัทรทร กรรมการ
5. คุณจิรา อุทิตบุตร 6. คุณศิริพร แก่นกุล กรรมการ
7. คุณอรุณรัตน์ ทองดาษ 8. อาจารย์วันทนีย์ สุวรรณรมย์ กรรมการ
9. คุณแม่อารีย์ วีรกุล 10. คุณยุมาลี ศิริพานทอง กรรมการ
11. อาจารย์นิคม-อาจารย์สมจิตร ปทุมชาติ กรรมการ

คณะกรรมการฝ่ายปฏิคม ประชาสัมพันธ์

1. คุณแม่เหม นามลี ประธานกรรมการ
2. คุณแม่ประถม สมหอม รองประธาน
3. คุณแม่ทับทิม เคนวารีย์ 4. คุณแม่เย็นฤดี วรสาร กรรมการ
5. คุณแม่จันทร์หอม สุนิติสาร 6. อาจารย์รำไพ สร้อยคำ กรรมการ
7. อาจารย์ประพิศ สายสุวรรณ 8. อาจารย์ราตรี แสนทวีสุข กรรมการ
9. คุณอาลัย สิทธิชัย 10. คุณพ่อบุญเริ่ม ผลไม้ กรรมการ
11. อาจารย์อมร น้อยอาษา 12. อาจารย์พิมพรรณ สมหอม กรรมการ
13. นายพีรพงษ์ วิชิตวรสาร 14. คุณเจียรแก้ว จิระกิจ กรรมการ
15. คุณอุปการ วงศ์บุญ 16. คุณอรอนงค์ ศรีสิงห์ กรรมการ
17. คุณสุพจน์-คุณประพันธ์ มีชัย 18. คุณเอื้อมพร สิทธิสินธ์ กรรมการ
19. คุณพรจันทร์ มีผล 20. อาจารย์ฉันทนา ทองอาจ กรรมการ

คณะกรรมการฝ่ายน้ำดื่ม

1. อาจารย์อุทุม ปทุมเวียง ประธานกรรมการ
2. คุณแม่บุญร่วม วิริยงค์ 3. คุณแม่หนูสิน คืนดี รองประธาน
4. คุณแม่หนูสิน หมายดี 5. คุณแม่น้อย บุญรอด กรรมการ
6. คุณมาลี ปูโพนทอง 7. อาจารย์เจริญสุข โสตถิสวัสดิ์ กรรมการ
8. คุณแม่จันทร์ พิมพันพ์ 9. ผู้จัดการร้านวัฒนาแอร์ กรรมการ

10. ผู้จัดการร้านน้อยอุบล 11. ผู้จัดการร้านแซบเด้อบวื่อ กรรมการ
12. ผู้จัดการร้านลิ้มเสี่ยมเซียง 13. คุณแม่มะลิทอง เมธานนท์ กรรมการ
14. คุณโบตั๋น นักนลา 15. คุณนภา แสงเอี่ยม กรรมการ
16. คุณทับทิม เยาว์ยุบล 17. คุณละมัย แพงศรี กรรมการ
18. คุณวาสนา ศรไชย 19. คุณคูณ อินทอง กรรมการ
20. คุณเพียง เนื้องาม 21. คุณอำไพวัลย์ เสมอภาพ กรรมการ

คณะกรรมการฝ่ายอาหาร กลุ่มที่ 1

1. คุณแม่วิรัตน์ สายสุวรรณ ประธานกรรมการ
2. คุณแม่นวลปรางค์ โกตระกูล 3. คุณแม่อนงค์ แสงเอี่ยม รองประธาน
4. คุณแม่ประไพร ศรีธัญรัตน์ 5. คุณแม่ยุพา ใจบุญ กรรมการ
6. คุณแม่สมนึก สุพวงแก้ว 7. คุณแม่หนูเจียม แสนทวีสุข กรรมการ
8. คุณสมัย ศรีสิงห์ 9. คุณแม่สมนึก สุพวงแก้ว กรรมการ
10. คุณแม่ทองพูน อรอินทร์ 11. คุณแม่ทองม้วน อ่อนรัตน์ กรรมการ
12. คุณแม่สุภาพ ศรีโกศล 13. คุณแม่บังอร วงศ์สุพรรณ กรรมการ
14. คุณแม่บุญสู้ บุปผาหอม 15. คุณพวงเพชร พิมพ์พันพ์ กรรมการ
16. คุณลำยอง กูลธรรม 17. คุณแม่สา ชาญกล้า กรรมการ
18. คุณแม่ประมวล แก้วคุ้ม 19. คุณแม่บุญมา บุญก่อ กรรมการ
20. คุณแม่ดวงใจ เยาว์ยุบล 21. คุณแม่ดวน ศรีสุข กรรมการ
22. คุณวัฒนา สันโดษ 23. คุณภัทราภรณ์ กัปตัน กรรมการ
24. ครอบครัวเพ็งเจริญ 25. คุณอัญชลี ศิริจันทร์ กรรมการ
26. คุณแม่ประไพ ลิบุตรดี 27. คุณพัชรี แก้วคุ้ม กรรมการ
28. คุณแม่นพรัตน์ โคตรทัศน์ กรรมการ

คณะกรรมการฝ่ายอาหาร กลุ่มที่ 2

1. คุณแม่ประไพ ไชยยศนาม ประธานกรรมการ
2. คุณแม่พวงเพชร พูลนายม รองประธาน
3. คุณแม่อนงค์ สมจิตร 4. คุณแม่ดอกรัก สมจิตร กรรมการ
5. คุณแม่บุญโฮม จินาพร 6. คุณแม่บุญแต่ง ดาผา กรรมการ
7. คุณแม่สมาน วงศ์พรหมศรี 8. คุณแม่วิจิตร สุภสร กรรมการ

9. คุณพ่ออัมพร จินาพร	10. คุณวิสุทธิ์ ทองเรือง	กรรมการ
11. คุณพ่อเทพอาธร ดาผา	12. คุณไพรัช วงศ์พรหมศรี	กรรมการ
13. คุณพ่อจรูญ พูลนายม	14. คุณพ่อฉลอง พานิชเจริญ	กรรมการ
15. คุณสุพิศ สมจิตร	16. คุณคำผอง บุญล้น	กรรมการ

คณะกรรมการฝ่ายตบแต่งจัดดอกไม้

1. อาจารย์สุวิมล	อายารักษ์	ประธานกรรมการ
2. คุณแม่ทองเจือ	ศิริมูล	รองประธาน
3. คุณภัทราภรณ์	กัปตัน	กรรมการ
4. อาจารย์ชะม้าย	จันทรมหา	กรรมการ
5. คุณยายศิริบูรณ์	ศิริจันทร์	กรรมการ

คณะกรรมการฝ่ายเสียง

1. พระครูบุญเชื่อม	กตปุญฺโญ	ประธานกรรมการ
2. พระปลัดจีระชัย	อริญฺชโย ผู้ช่วยเจ้าอาวาส วัดเลียบ	รองประธาน
3. คุณพ่อบุญเริ่ม	ผลไม้	กรรมการ
4. คุณบริการ	คืนดี	กรรมการ
5. คุณอนันต์	ศิริจันทร์	กรรมการ

ขอให้คณะกรรมการดังกล่าวข้างต้น มีอำนาจหน้าที่กำหนดนโยบาย และแผนงาน ควบคุมดูแล แนะนำชี้แจง สั่งการ และปฏิบัติหน้าที่ ที่ได้รับมอบหมายให้งานบรรจุรูปเหมือนบรรจุอัฐิ ประดิษฐานยัง วิหารชิโนวาทสาทร พร้อมทั้งทำบุญอุทิศถวายแด่พระครูชโนวาทสาทร (พระมหาอุทัย ปภสฺสโร) อดีตเจ้าอาวาสวัดไชยมงคล อดีตเจ้าคณะตำบลในเมือง (ธ) ให้สำเร็จตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ทุกประการ

ขอให้คณะกรรมการทุกท่านเริ่มปฏิบัติหน้าที่ตั้งแต่วันที่ ได้รับการประกาศและแต่งตั้งนี้เป็นต้นไป

ประกาศมา ณ วันที่ 10 มกราคม 2541

(พระสิริธรรมวงสาจารย์)
เจ้าคณะจังหวัดอุบลราชธานี (ธรรมยุต)

รายชื่อพระพิธีธรรม งานบรรจุรูปเหมือน และอัฐิ ทำบุญอุทิศถวายแด่

พระครูชิโนวาทสาทร (พระมหาอุทัย ปภสฺสโร)

อดีตเจ้าอาวาสวัดไชยมงคล อดีตเจ้าคณะตำบลในเมือง (ธ)

วันเสาร์ที่ 24 มกราคม พ.ศ. 2541

วัดไชยมงคล ต.ในเมือง อ.เมือง จ.อุบลราชธานี

1. เทศนา 1 กัณฑ์ เวลา 08.45 น.

2. สวดชัยมงคลคาถา เวลา 09.45 น.

3. สวดทักษิณานุประทาน เวลา 10.00 น.

4. สวดพระพุทธมนต์ เวลา 10.15 น.

1. พระราชกิตติรังษี	รองเจ้าคณะจังหวัดอุบลราชธานี	วัดมหาวนาราม
2. พระสิริธรรมวงศาจารย์	เจ้าคณะจังหวัดอุบลราชธานี (ธ)	วัดใต้เทิง
3. พระครูอาทรกิจโกศล	เจ้าคณะอำเภอเมืองอุบลราชธานี	วัดมณีวนาราม
4. พระครูสิริวัฒโนบล	เจ้าคณะอำเภอเมืองอุบล (ธ)	วัดศรีอุบลรัตนาราม
5. พระครูวิมลอุปลารักษ์	เจ้าคณะตำบลในเมือง (ธ)	วัดสุปัฏนารามวรวิหาร
6. พระครูอมรวิสุทธิ์	เจ้าคณะตำบลเหล่าเสือโก้ก (ธ)	วัดบูรพา
7. พระมหาทองจันทร์ กตปุญฺโญ	ผู้ช่วยเจ้าอาวาส	วัดสุปัฏนารามวรวิหาร
8. พระครูศรีอุบลคณารักษ์	เจ้าคณะตำบลแจระแม (ธ)	วัดบ้านท่าบ่อ
9. พระครูกิตติวัณโนบล	เจ้าคณะตำบลเขื่องใน (ธ)	วัดพระธาตุหนองบัว
10. พระครูอุบลเดชคณาจารย์	ผู้ช่วยเจ้าอาวาส	วัดศรีอุบลรัตนาราม
11. พระครูสิริกิจจานุยุติ	เจ้าอาวาส	วัดสว่างอารมณ์
12. พระครูสุทัศโนล	เจ้าอาวาส	วัดสุทัศนาราม

13. พระครูวรดิตถ์โสภณ	เจ้าอาวาส	วัดท่าวังหิน
14. พระปลัดบุญรอด ธมฺมทินฺโน	เจ้าอาวาส	วัดใหม่กุดคูณ
15. พระครูพินิจวรกิจพิมล	ผู้ช่วยเจ้าอาวาส	วัดสุปัฏนารามวรวิหาร
16. พระครูธรรมาธรคำดี อุทโย	ผู้ช่วยเจ้าอาวาส	วัดพระธาตุหนองบัว
17. พระมหาสมภพ ฐาตสีโล	เจ้าอาวาส	วัดบ้านหนองไหล
18. พระครูถาวรกิตติธรรม	ผู้ช่วยเจ้าอาวาส	วัดใต้เทิง
19. พระปลัดวีระชัย อริญฺชโย	ผู้ช่วยเจ้าอาวาส	วัดเลียบ
20. พระใบฎีกาภักดี สิกขาสโภ	ผู้ช่วยเจ้าอาวาส	วัดสุทัศนาราม

โครงการก่อสร้างวิหารชิโนวาทสาทรนุสรณ์เพื่อบรรจุรูปเหมือนและอัฐิของ

พระครูชิโนวาทสาทร (พระมหาอุทัย ปภสฺสโร)

อดีตเจ้าอาวาสวัดไชยมงคล อดีตเจ้าคณะตำบลในเมือง (ธ)

หลักการและเหตุผล

1. เพื่อใช้เป็นที่ตั้งรูปเหมือนของหลวงพ่อพระครูชิโนวาทสาทร (พระมหาอุทัย ปภสฺสโร) อดีตเจ้าอาวาสวัดไชยมงคล

2. เพื่อใช้บรรจุอัฐิของหลวงพ่อพระครูชิโนวาทสาทร (พระมหาอุทัย ปภสฺสโร) อดีตเจ้าอาวาสวัดไชยมงคล

3. เพื่อจัดเป็นพิพิธภัณฑ์เก็บรวบรวมเครื่องอัฐบริขาร ของหลวงพ่อพระครูชิโนวาทสาทร (พระมหาอุทัย ปภสฺสโร) อดีตเจ้าอาวาสวัดไชยมงคล

4. เพื่อเป็นสถานที่บรรจุอัฐิของบูรพาจารย์วัดไชยมงคลต่อไปในอนาคต

5. เพื่อจัดเป็นสถานที่ ที่พุทธศาสนิกชนและคณะศิษย์ได้กราบไหว้สักการะได้โดยสะดวก

6. เพื่อเป็นการแสดงออกถึงความกตัญญูกตเวที ต่อหลวงพ่อพระครูชิโนวาทสาทร (พระมหาอุทัย ปภสฺสโร) อดีตเจ้าอาวาสวัดไชยมงคล

7. เพื่อเป็นศูนย์รวมจิตใจของคณะศิษยานุศิษย์

การดำเนินงาน

1. จัดหางบประมาณเพื่อดำเนินการก่อสร้าง ซึ่งคาดว่าจะได้จากการบริจาคของพุทธศาสนิกชนผู้จิตศรัทธา และคณะศิษยานุศิษย์

2. จัดสร้างวิหารตามแบบแปลนที่ได้กำหนดไว้

3. เมื่อสร้างเสร็จเรียบร้อยจะได้นำรูปเหมือน อัฐิ ของหลวงพ่อพระครูชิโนวาทสาทร (พระมหาอุทัย ปภสฺสโร) อดีตเจ้าอาวาสวัดไชยมงคล มาประดิษฐานไว้ในโอกาสอันสมควร

4. ระยะเวลาในการดำเนินการ ประมาณ 1 ปี จากวันที่ 21 สิงหาคม พ.ศ. 2539 ถึง วันที่ 20 สิงหาคม พ.ศ. 2540

งบประมาณที่ใช้ในการก่อสร้าง

งบประมาณที่ใช้ในการก่อสร้างวิหารชิโนวาทสาทรนุสรณ์ทั้งหมดตามประมาณการจำนวน 450,000 บาท (สี่แสนห้าหมื่นบาท) โดยแบ่งเป็นค่าใช้จ่ายดังนี้

1. ค่าใช้จ่ายในการก่อสร้างตัววิหารชิโนวาทสาทรนุสรณ์ งบประมาณจำนวน 300,000 บาท (สามแสนบาทถ้วน)

2. ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการตบแต่งให้มีความสมบูรณ์ งบประมาณจำนวน 70,000 บาท (เจ็ดหมื่นบาท)

3. ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการจัดการพื้นที่โดยรอบวิหารชิโนวาทสาทร งบประมาณจำนวน 70,000 บาท (เจ็ดหมื่นบาท)

ผู้รับผิดชอบโครงการ

1. **พระครูมงคลชัยคุณ**	เจ้าอาวาสวัดไชยมงคล ประธานกรรมการฝ่ายสงฆ์
2. **เรือตรีดนัย เกตุสิริ**	อดีตผู้ว่าราชการจังหวัดอุบลราชธานี ประธานกรรมการฝ่ายฆราวาส
3. **พระจตุรงค์ ญาณุตฺตโม**	ผู้ดูแล และควบคุมการก่อสร้าง หาทุนใช้ในการก่อสร้าง
4. **นายสถิตย์ ทยาธรรม**	เจ้าหน้าที่การเงิน
4. **นางพงษ์ศาล**	นายช่างดำเนินการก่อสร้าง

รายชื่อผู้บริจาคร่วมสมทบทุนการสร้างมณฑปบรรจุอัฐิ
พระครูชิโนวาทสาทร (พระมหาอุทัย ปภัสฺสโร)

บริจาค 100,000 บาท

หลวงปู่บุญมี ปริสุทฺโธ

พลเอกวิมล-พ.ต.คุณหญิงมาลี วงศ์วานิช

บริจาค 60,000 บาท

พระราชสังวรญาณ (หลวงปู่พุธ ฐานิโย)

บริจาค 33,790 บาท

คณะผ้าป่า พันตำรวจเอก(พิเศษ)วิชาญ จำปีศรี คุณยายสำราญ จำปีศรี พร้อมญาติทุกคน

บริจาค 20,000 บาท

งานพระราชทานเพลิงศพพระธรรมฐิติญาณ

ห้างหุ้นส่วนจำกัดอุบลพลาซ่า (คุณทรงศักดิ์ กิจสวัสดิไพศาล)

บริจาค 10,000-15,000 บาท

พระอาจารย์คูณ สุเมโธ
นายสมศักดิ์-สมถวิล ภูมิศักดิ์
อาจารย์ธนัญชัย-อาจารย์อุทุม ปทุมเวียง
นางสุมาลี เลาหพิทักษ์วร

นางเงานภา	ประสิทธิ์ดำรงค์	คุณแม่นวลปรางค์ โกตระกูล	
คุณแม่เหม	นามลี	นางคนึงนิจ	บูรณะกิจภิญโญ
นายประกิต	พันธุมโอภาส	นางวรลักษณ์	ภาคี
เรือตรีดนัย	เกตุสิริ	นางไซ่เกียว	อึ้งวนิชบรรณ

บริจาค 1,000-9,990 บาท

คณะชาวตลาดน้อย(แม่ประไพร ไชยยศนาม) คุณอำพร-คุณบุญโฮม จินำพร

คุณเทพอาธร-คุณบุญแต่ง ดาผา		คุณไพรัช-คุณสมาน วงศ์พรหมศรี	
คุณจรูญ-คุณพวงเพชร พูนนายม		คุณฉลอง-คุณแจ่มจันทร์ พานิชเจริญ	
คุณวิจิตร	ศุภสร	คุณอนงค์	สมจิตร
คุณสุพิศ-คุณดอกรัก สมจิตร		นายปรีชา	ไชยวัฒนนันท์
แม่สุพิน	บุญถูก	น.ส.วิสุทธิ์	ทองเรือง
อจ.ราตรี	แสนทวีสุข	อจ.ประพิศ	สายสุวรรณ
นางศิริพร	ลิ้มพานิช	คุณพรจันทร์	มีผล
ครอบครัวสิทธิสินธ์		ร้านลิ้มเสี่ยวเซียง	
คุณปิติ-คุณรัตนฤดี เลิศถาวรกิจ		ร้านวัฒนาแอร์	
นายผาย	สัมพะวงศ์	ยายเผือก	วฒิวุฒิพงษ์
แม่ชีคำ	วัฒนราษฎร์	นายแพทย์อดุลย์	ราชนุวงศ์
พ.อ.(พิเศษ)พโยม ศิริจันทร์		คุณยายศิริบูรณ์	ศิริจันทร์
คุณทศพล	ณรงค์แสง	คุณสุพจน์-ประพันธ์ มีชัย	
นายย่งหยู	แซ่ล้อ	ทนายชนะ	กุลวงศ์
ส.ต.ต.ทรงเดช	ศรีสิงห์	คุณทรงพล-วนิดา ชาญสง่าวงศ์	
คุณพวงเพชร	พิมพ์พันธ์	คุณตาแย้ม	ศิริจันทร์
คุณนิวัฒน์-นภาพร หัสวรชัย		คุณธนวัฒน์-คุณวรรณทิพย์ อุตสาหจิต	
คุณอนันต์-คุณสมถวิล รุ้งจรัสแสง		คุณบุญช่วย-คุณรจนา แซ่ด่าน	
คุณธนันต์	วิสุทธิเศรษฐี	คุณสุนทร	สุนทรปกรณ์ชัย

คุณเกรียงศักดิ์	มีแก้ว	นายนิตย์	หาญสกุล
คุณพิมพ์-คุณแยง อ่อนรัตน์		คุณแม่หนูสิน	คืนดี
คุณยายจันทร์หอม สุนิติสาร		คุณยุมาลี	ตรีนาถ
หลวงปู่หลอม		คุณทัศนีย์	แก้วสุวรรณ
คุณแม่จันทร์	พิมพ์พันธ์	คุณแม่มะลิทอง	เมธานนท์
คุณเดช-คุณอาทิตย์		คุณประดิษฐ์	แสงใส
พระวีระชัย	อริญชโย	นายทองดำ	ซื่อตรง
น.ส.พิมพรรณ	สมหอม	นายพีรพงษ์	วิชิตวรสาร
คุณสุวิมล	อาษารักษ์	คุณสุรไชย	ศรีสมวงศ์
คุณแม่อารีย์	วีรกุล	คุณพ่อสถิตย์-แม่อัมพร ทยาธรรม	
โรงกลึงสมพร		ร้านน้อยอุบล	

บริจาค 20-900 บาท

คุณลำยอง	กุลธรรม	แม่บุญร่วม	สุริยงค์
แม่หนูสิน	หมายดี	แม่สา	ชาญกล้า
แม่ประมวล	แก้วคุ้ม	แม่ทองม้วน	อ่อนรัตน์
แม่สมนึก	คงบุญ	แม่บุญมา	บุญก่อ
แม่ทองพูล	อรอินทร์	แม่หนูเจียม	แสนทวีสุข
พ่อประพันธ์-แม่สมนึก สุพวงแก้ว		แม่ดวงใจ	เยาว์ยุบล
แม่ดวน	ศรีสุข	คุณพัชรี	แก้วคุ้ม
คุณวัฒนา	สันโดษ	แม่บุญฮู้	บุปผาหอม
พ่อบุตรดี	สุวิชประภาวดี	ยายสายทอง	ตาลกลาง
คุณตาเผย	ประสานทอง	พ่อสินสมุทร	เนื้องาม
คุณเพียง	เนื้องาม	คุณตุ๊ใหญ่	จินารัตน์
คุณสมัย	ศรีสิงห์	คุณพิชัย	มีแก้ว
คุณคำผอง	บุญล้น	คุณอนันต์-คุณอัญชลี ศิริจันทร์	

คุณแสวง	นราสันธ์	คุณพ่อน้อย	วุฒิสังข์
คุณบุญมา	สีดาคำ	คุณกอบกุล	ศรีสมบูรณ์
คุณปราณี	เขื่อนสุคนธ์	คุณซิม	เยาว์ยุบล
คุณวาสนา	ศรไชย	คุณทองจันทร์	อินทร์ทอง
คุณคูณ	อินทร์ทอง	คุณเจริญศรี	โสตถิสวัสดิ์
คุณแม่องค์	แสงเอี่ยม	คุณเสถียร	เหมือนทอง
คุณแม่สุภาพ	ศรีโกมล	คุณอุทัย	สมสอางค์
คุณภัทราภรณ์	กัปตัน	คุณแม่ทับทิม	เคนวารีย์
น.ส.เบญจวรรณ	ลุนดี	นายธีระ	มุขวิศิษฐ์
คุณสุมาลี	นาคำ	คุณแม่กุหลาบ	เจริญยุทธ
คุณนิตยา	อุทิตบุตร	คุณอาลัย	สิทธิชัย
คุณสุมาลี	พูลทรัพย์	คุณแม่สีดา	ทาศิริ
คุณเตือนใจ	นาคำ	คุณอรองค์	ศรีสิงห์
คุณศุภชัย	ศรีสิงห์	คุณวิชัย	คูณเรือง
ร้านแซบเด้อบ่วื่อ		ครอบครัวเพ็งเจริญ	
คุณศักดิ์ชาย	ศิริจันทร์	คุณแม่นพรัตน์	โคตรทัศน์
คุณพิศมัย	โคตรทัศน์	คุณเพลินพิศ	โคตรทัศน์
คุณปอ		คุณกมล	แซ่เจียม
อาจารย์อมร	น้อยอาษา	คุณแม่เสงี่ยม	ธนงค์
คุณแม่วิรัตน์	สายสุวรรณ	คุณถนอม	พรหมศิริ
คุณพ่อแปลง	อินทราชา	คุณแม่ประนอม	ณรงค์แสง
คุณศักดิ์ดา	อัมพันธ์	พี่น้องตระกูลรับมณีนิล	
นางแก้ว	จินารัตน์	คุณศิริพร	แก่นกุล
ส.อ.เจียมศักดิ์	ทองดาษ	นายวิรุณศักดิ์	ทองดาษ
ส.อ.จรินยาศักดิ์	ทองดาษ	คุณสมไทย	โตไทยะ

น.ส.อรุณรัตน์	ทองดาษ	คุณประยูร	ศุภสร
คุณแม่สะแร่ม	สอนอาจ	คุณหั่น	แซ่เหวียน
คุณแม่บาง	สายสุวรรณ	คุณรัชฎา	ปทุมบาล
ด.ต.จุมพล	ไชยจันทร์	นายสำราญ	นักบรรเลง
นายสุรพล	นพคุณ	คุณสุมาลี-คุณสมบูรณ์ พูลทรัพย์	
นายพินิจ	ณรงค์แสง		

สรุปรายรับ-รายจ่าย การจัดสร้างชิโนวาทสาทรนุสรณ์

ลำดับ	รายการรับ	จำนวนเงิน	ลำดับ	รายการจ่าย	จำนวนเงิน
1.	ยอดเงินบริจาคทั้งหมด	573,390	1.	ผู้รับเหมาก่อสร้างอาคาร	299,660
			2.	ถมดินพื้นที่	22,519
			3.	หญ้านวลน้อย ต้นไม้ จัดสวน	17,000
			4.	ปูหินอ่อนวิหาร	21,781
			5.	ป้ายชิโนวาทสาทรนุสรณ์	7,320
			6.	ป้ายประวัติและรายชื่อผู้บริจาค	10,000
			7.	สีตกแต่งวิหาร	24,800
			8.	ค่าจัดสร้างร่องน้ำ	15,846
			9.	อุปกรณ์ไฟฟ้าและช่าง	18,003
			10.	การดำเนินการ,ป้าย, เอกสาร,น้ำมันรถ,อื่นๆ	14,891
	ยอดเงินคงเหลือ (หนึ่งแสนสองหมื่นสี่พันห้าร้อยเจ็ดสิบบาทถ้วน)	124,570		รวมยอดรายจ่ายทั้งหมด (สี่แสนห้าหมื่นหนึ่งพันแปดร้อยยี่สิบบาทถ้วน)	451,820

ประวัติพระครูชิโนวาทสาทร (พระมหาอุทัย ปภสฺสโร)

อดีตเจ้าอาวาสวัดไชยมงคล อดีตเจ้าคณะตำบลในเมือง (ธรรมยุต)

ชาติภูมิ

พระครูชิโนวาทสาทร ฉายา ปภสฺสโร มีนามเดิมว่า อุทัย มีแก้ว ท่านเกิดเมื่อวันที่ 8 กรกฎาคม พ.ศ. 2460 ที่บ้านหนองคู ตำบลหนองคู อำเภอเมือง จังหวัดยโสธร (อุบลราชธานีเดิม) บิดาชื่อ นายไพ มีแก้ว มารดาชื่อ นางเพ็ง มีแก้ว

การศึกษาสายสามัญ

วุฒิการศึกษาของท่าน ท่านเรียนจบการศึกษาชั้นประถมปีที่ 4 ที่โรงเรียนบ้านหนองคู ตำบลหนองคู อำเภอเมือง จังหวัดยโสธร

ชีวิตเมื่อเป็นฆราวาส

เมื่อท่านเรียนจบชั้นประถมปีที่ 4 แล้ว บิดามารดาของท่านก็พาท่าน

อพยพครอบครัวมาอยู่ที่ บ้านหนองแสง ตำบลสิงห์ อำเภอเมือง จังหวัดยโสธร ประกอบอาชีพทำไร่ ทำนา ท่านมีพี่น้องร่วมท้องเดียวกันจำนวน 9 คนด้วยกัน โดยท่านเป็นบุตรคนโต เพราะฉะนั้นหน้าที่การทำงานต่าง ๆ จึงเป็นหน้าที่ของท่าน ไม่ว่าจะเป็นการหักร้างถางพงเพื่อพลิกผืนแผ่นดินให้เป็นที่ทำมาหากินสำหรับครอบครัว เพื่อทำเป็นผืนไร่ ผืนนา เพื่อประกอบอาชีพในการเกษตร ซึ่งเป็นอาชีพหลักของชาวบ้านในขณะนั้น ด้วยอุปนิสัยของท่านเป็นคนที่มีความขยันหมั่นเพียรเป็นหลักใหญ่อยู่แล้ว จึงทำให้ท่านสามารถพลิกผืนแผ่นดินทำกินได้จำนวนเป็นร้อย ๆ ไร่ ในขณะที่หนุ่ม ๆ รุ่นเดียวกันกับท่านเอาแต่เที่ยวเตร่หาความสำราญไปวัน ๆ แต่ตลอดชีวิตของท่านจะวนเวียนอยู่กับการทำไร่ทำนา จนไม่มีเวลาหาความสุขสำราญ แม้กระทั่งเรื่องผู้หญิงตัวท่านเองก็ไม่เคยให้ความสนใจซึ่งโดยอุปนิสัยของท่านแล้วเป็นผู้มีจิตใจห้าวหาญกล้าแกร่ง ไม่เกรงกลัวอะไร จึงทำให้ท่านรักการชกมวยเป็นชีวิตจิตใจ ไม่ว่าจะเป็นระยะทางใกล้หรือไกลถ้าในละแวกหมู่บ้านนั้นมีการชกมวยท่านเองก็จะเดินทางไปดูเป็นประจำ นั่นเป็นเพียงสิ่งเดียวในสมัยที่ท่านเป็นฆราวาสที่ท่านยึดติดจนเป็นอุปนิสัย ท่านดำเนินชีวิตเช่นนี้จนกระทั่งท่านมีอายุได้ 23 ปี

การอุปสมบท

โดยอุปนิสัยของท่านไม่เคยคิดถึงการบวชเลย เพราะวัน ๆ ท่านจะขลุกอยู่กับการทำไร่ทำนา เมื่อหมดหน้านาท่านกับบิดาก็จะช่วยกันหักร้างถางพงเพื่อเป็นการเพิ่มพื้นที่ที่จะทำการเกษตรอันเป็นอาชีพหลักของครอบครัว จนเมื่อปีพุทธศักราช 2483 ทางหมู่บ้านหนองแสงได้หาผู้จะเข้าบวชในช่วงพรรษาแต่ก็ไม่มีใครอาสาเข้ามาบวชตามประเพณีพอท่านทราบเรื่องนี้จากบิดาของท่านและตัวของท่านเองคิดว่าท่านก็มีอายุมากแล้วจึงรับอาสาที่จะบวชเพื่อเป็นไปตามประเพณีของชาวชนบทที่เกิดเป็นลูกผู้ชายแล้วในชั่วชีวิตหนึ่งต้องบวชเพื่อทดแทนคุณของบิดามารดา ตกลงท่านได้รับการอุปสมบทที่วัดบ้านหนอง

แสง ซึ่งขณะนั้นเป็นวัดในฝ่ายมหานิกาย เมื่ออุปสมบทแล้วท่านก็ตั้งใจศึกษาเล่าเรียนพระธรรมวินัย ตลอดจนความรู้ทางธรรมะอื่น ๆ จนแตกฉาน จนกระทั่งท่านสามารถสอบนักธรรมชั้นตรี และโทได้ภายใน 2 ปีติดต่อกัน ทั้ง ๆ ที่ท่านไม่ได้ผ่านการเรียนจากสำนักเรียนไหนเลย ต่อมาปีพุทธศักราช 2485 ท่านได้ย้ายจากวัดบ้านหนองแสงมาศึกษาต่อที่สำนักนักเรียนบ้านบุ่งหวาย ตำบลสงเปลือย อำเภอคำเขื่อนแก้ว จังหวัดยโสธร ซึ่งเป็นสำนักเรียนที่มีชื่อเสียงมากในขณะนั้น และสาเหตุที่ท่านไม่ได้ลาสิกขาเมื่อท่านอุปสมบทมาเป็นเวลาพอสมควรแล้วเพราะท่านมีบิดาที่มองเห็นกาลไกลในอนาคตซึ่งบิดาของท่านได้พูดบ่อย ๆ กับท่านเสมอ ๆ ว่า “เรียนไปเถอะลูกอย่าออกมายุ่งกับทางโลกอีกเลย ผู้อยู่ทางนี้จะทำมาหากินเอง ลูกไม่ต้องห่วง” ซึ่งเป็นการผิดวิสัยจากบิดามารดาของคนปกติที่ต้องการให้ลูกที่เมื่อบวชเรียนพอสมควรแล้วต้องการให้ออกมาเพื่อช่วยครอบครัวทำมาหากิน ซึ่งตัวท่านเองพูดเสมอว่าเป็นเพราะท่านมีพ่อที่ประเสริฐมากถึงทำให้ท่านมีโอกาสได้อยู่รับใช้พระศาสนาจนตลอดชีวิตของท่าน ไม่เช่นนั้นไม่ทราบเหมือนกันว่าชะตาชีวิตของท่านจะเป็นอย่างไร นี่คงเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ท่านตัดสินใจอยู่ในร่มผ้ากาสาวพัศส์จนตลอดชั่วชีวิตของท่าน หลังจากที่ท่านได้เข้าไปศึกษาเล่าเรียนที่สำนักเรียนบ้านบุ่งหวายจนสอบได้นักธรรมชั้นเอกแล้วด้วยความขยันด้วยความสนใจใฝ่ศึกษาทำให้เป็นที่รักของครูบาอาจารย์เป็นอันมาก เลยทำให้ท่านได้ญัติเป็นธรรมยุต ในปีพุทธศักราช 2486 ต่อมาปีพุทธศักราช 2487 อาจารย์ของท่านได้นำท่านมาฝากที่วัดสุทัศนาราม ในตัวเมืองอุบลราชธานี เพื่อศึกษาเล่าเรียนที่สำนักเรียนวัดสุปัฏนารามวรวิหาร ที่เป็นสำนักเรียนศูนย์กลางการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรมของภาคอีสาน ท่านพักอาศัยอยู่ที่วัดสุทัศนารามเป็นเวลา 3 ปี พร้อมการเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกบาลีไปด้วย จนกระทั่งปีพุทธศักราช 2490 ท่านได้ย้ายมาขออาศัยอยู่ที่วัดไชยมงคล ด้วยความที่ท่านเป็นคนจริงทำอะไรทำจริง มีความตั้งมั่นในสิ่งที่ทำจนทำให้

ท่านสามารถสอบได้ถึงเปรียญธรรม 4 ประโยค ในปีพุทธศักราช 2495 ถึงแม้ท่านจะสอบจนได้เปรียญธรรม 4 ประโยคแล้วท่านก็หาได้หยุดการเรียนอยู่เพียงเท่านั้นไม่ท่านยังคงศึกษาเล่าเรียนต่อไปพร้อมกับการปฏิบัติหน้าที่เป็นครูสอนที่โรงเรียนพระปริยัติธรรมที่วัดสุปัฏนารามวรวิหาร ทั้งแผนกธรรมและแผนกบาลี แก่พระภิกษุ-สามเณรจนมีลูกศิษย์ลูกหามากมาย โดยไม่เห็นแก่ความเหน็ดความเหนื่อย ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความอุตสาหะวิริยะ จนได้รับการยกย่องจากคณะครูอาจารย์ด้วยกัน จนกระทั่งต่อมาปีพุทธศักราช 2499 ท่านญาครูกอง ซึ่งเป็นเจ้าอาวาสวัดไชยมงคลในขณะนั้น ท่านย้ายกลับไปนครจำปาศักดิ์ ประเทศสาธารณรัฐประชาชนลาว ซึ่งเป็นถิ่นพื้นเพเดิมของท่าน ทำให้หน้าที่การทำนุบำรุงวัดไชยมงคลจึงเป็นภาระของท่านตั้งแต่บัดนั้นเป็นต้นมา

การพัฒนาวัดไชยมงคล

สืบเนื่องจากการเดินทางกลับไปยังบ้านเกิดเมืองนอนของท่านเจ้าอาวาสองค์เดิม คือท่านอาจารย์กอง ซึ่งสภาพของวัดไชยมงคลในขณะนั้นเป็นเพียงวัดเล็ก ๆ มีโบสถ์วิหารหลังเล็ก ๆ เก่า ๆ พอประกอบศาสนะกิจได้บ้างเท่านั้นยังเป็นวัดที่ขาดการทำนุบำรุงมีแต่ป่าไผ่ป่ามักต้องมีกุฏิหลังเล็ก ๆ เก่า ๆ เพียงไม่กี่หลัง เมื่อครั้งที่อดีตเจ้าอาวาสองค์เดิมท่านลากลับไปยังบ้านเกิดเมืองนอนของท่านนั้น ท่านยังคงมีจตุปัจจัยเหลือไว้ให้ท่านทำนุบำรุงวัดเป็นจำนวนเงิน 200 บาท ซึ่งรายได้เข้าวัดในระยะนั้นมีเพียงการขายหมากขายมะพร้าวเท่านั้นแต่ด้วยที่ท่านมีจิตใจที่แน่วแน่ที่จะทำนุบำรุงศาสนาสืบต่อไป ท่านได้ตั้งปณิธานในใจอย่างเงียบ ๆ ว่าท่านต้องสร้างวัดไชยมงคลขึ้นเป็นวัดที่สมบูรณ์ทัดเทียมกับวัดอื่น ๆ ให้ได้ ด้วยอุปนิสัยในความแกร่งของจิตใจท่าน ทำให้ท่านเริ่มทิ้งภาระเรื่องการเรียนไป เข้าป่าหาเลื่อยไม้ ซึ่งเป็นวิถีทางเดียวเท่านั้นที่ท่านจะทำได้เพราะงบประมาณก็ไม่มี โดยท่านมีคู่หูที่สำคัญในการ

ช่วยเหลือคือคุณตาน้อย ณรงค์แสง ต่างต้องผจญภัยต่างๆ เช่นไข้ป่า สัตว์ป่านานาชนิด รวบรวมจนได้ไม้พอสมควรท่านได้เริ่มลงมือก่อสร้างกุฏิที่ละหลังๆ จนกระทั่งมีครบสมบูรณ์ในปัจจุบัน ในปีพุทธศักราช 2508 ท่านได้เริ่มลงมือก่อสร้างศาลาการเปรียญหลังปัจจุบันนี้ ด้วยความมุ่งมั่นอดทนจนสำเร็จในเวลาอันรวดเร็ว ต่อมาปีพุทธศักราช 2515 ท่านเริ่มลงมือก่อสร้างอุโบสถหลังใหม่ทดแทนหลังเดิมที่ทรุดโทรมมากแล้วมาเสร็จสิ้นพร้อมจัดงานฉลองเมื่อปีพุทธศักราช 2521 ต่อจากนั้นท่านได้สร้างฌาปนสถานประกอบด้วยเมรุเผาศพ ศาลานาบุญ ถนนคอนกรีตโดยรอบวัด ทำให้สะดวกกับญาติโยมที่มาทำบุญ วัดไชยมงคลมีอายุกว่าร้อยปีเศษ มีการทำนุบำรุงศาสนสมบัติมาเป็นลำดับแต่มาเจริญรุ่งเรืองจนถึงขีดสุดในสมัยที่ท่านดำรงตำแหน่งเจ้าอาวาส มีเสนาสนะทุกอย่างพร้อมที่จะให้พระภิกษุ-สามเณรได้อยู่อาศัยอย่างสบาย พร้อมที่จะรองรับญาติธรรมที่ใคร่เข้ามาแสวงหาโมกขธรรมได้อย่างสะดวก ชั่วระยะเวลา 50 ปีเศษที่ท่านใช้ความพากเพียร ความวิริยะอุตสาหะ ความสุขุมรอบคอบ พร้อมทั้งการวางแผนงานที่ต่อเนื่อง ทำให้ท่านเป็นผู้นำหมู่นำคณะที่มีคุณภาพ ท่านเคยปรารถกับข้าพเจ้าเสมอว่า "ท่านมีความสุขใจมากที่ได้ก่อสร้างสิ่งต่างๆ เพื่อความรุ่งเรืองของพระศาสนา เพื่อความสุขของพระ-เณร รุ่นลูกรุ่นหลานจะได้เป็นผู้สืบสานแนวทางของพระพุทธศาสนาสืบต่อไป" ท่านไม่รู้สึกเหน็ดเหนื่อยกับการทำงาน แม้ในบั้นปลายชีวิตของท่านจะชราภาพมากแล้วก็ตาม

สมณะศักดิ์

ปีพุทธศักราช 2499	รักษาการเจ้าอาวาสวัดไชยมงคล
ปีพุทธศักราช 2504	ได้รับการแต่งตั้งเป็นเจ้าอาวาสวัดไชยมงคล
ปีพุทธศักราช 2512	ได้รับแต่งตั้งในฐานานุกรมของพระธรรมบัณฑิตที่ พระครูปลัดเมธาวัฒน์

ปีพุทธศักราช 2514	ได้รับพระราชทานพระครูสัญญาบัตรชั้นโทที่ พระครูชิโนวาทสาทร
ปีพุทธศักราช 2518	ได้รับพระราชทานพระครูสัญญาบัตรชั้นเอกที่ พระครูชิโนวาทสาทร
ปีพุทธศักราช 2521	ได้รับพระราชทานพระครูสัญญาบัตรชั้นพิเศษที่ พระครูชิโนวาทสาทร

ในวาระสุดท้าย

นอกจากที่ท่านจะเป็นพระที่เป็นพระนักพัฒนาแล้วท่านยังเป็นที่พึ่งทางจิตใจของญาติโยมอีกด้วย ทั้งการรักษาผู้ถูกคุณไสย การรักษาผู้ถูกภูตผีปีศาจกระทำ ท่านมีลูกศิษย์ลูกหามากมาย ถือเป็นเกจิอาจารย์ชื่อดังในระดับประเทศองค์หนึ่งทีเดียว แต่ด้วยที่ท่านมีอุปนิสัยถือความสมถะ เป็นพระที่ไม่พูดมาก เป็นพระที่ไม่เคยขออะไรใครตลอดชั่วชีวิตการบวชของท่าน ท่านไม่เคยออกซองเรี่ยไรใครให้เดือดร้อน ท่านเป็นพระที่เคร่งในพระธรรมวินัยมากจนบางครั้งญาติโยมคิดว่าท่านดุ แต่ความเป็นจริงแล้วท่านไม่เคยเจ็บไข้ได้ป่วยหรือยอมแพ้ให้กับโรคภัยไข้เจ็บ แต่อาจจะเป็นเพราะการทำงานที่ลำบากตรากตรำของท่านให้บรรลุจุดมุ่งหมายคือการพัฒนาวัดไชยมงคลให้เป็นปึกแผ่นอีกทั้งท่านมีเมตตาให้กับญาติโยมทุกคนที่หนีร้อนมาพึ่งเย็นอย่างมากมายในแต่ละวัน ทำให้ท่านในระยะหลังซึ่งชราภาพมากแล้วไม่ได้รับการพักผ่อนที่เพียงพอ ทำให้อาการของโรคต่างๆ เริ่มปรากฏออกมาเรื่อยๆ กล่าวคือเมื่อประมาณเดือนกันยายน ปีพุทธศักราช 2537 ท่านได้เริ่มมีอาการหายใจผิดปกติมีอาการหายใจติดขัด หายใจลำบาก จึงนำท่านเข้าไปรักษาที่โรงพยาบาลเซ็ลทัลเม็มโมเรียล อาการของท่านพอทุเลาลงบ้าง ต่อจากนั้นอีก 1 สัปดาห์อาการเช่นเดิมก็ปรากฏขึ้นมาอีกครั้งหนึ่งจึงนำท่านส่งที่โรงพยาบาลประจำจังหวัดอุบลราชธานีสรรพสิทธิประสงค์ทำการตรวจอย่างละเอียดโดยคณะ

แพทย์ผู้เชี่ยวชาญ ผลของการตรวจปรากฏว่าท่านมีอาการของโรคหัวใจตีบ จึงได้เริ่มทำการรักษาอย่างจริงจัง อาการก็มีดีขึ้นเป็นบางครั้ง บางครั้งก็ทรุดอย่างน่าใจหาย ท่านเทียวออกโรงพยาบาลโดยตลอดมา จนกระทั่งช่วงต้นเดือนธันวาคม พุทธศักราช 2537 คณะศิษยานุศิษย์มีความเห็นว่าจะนำท่านเข้าไปรักษาที่โรงพยาบาลพญาไท 2 ที่กรุงเทพมหานคร ในช่วงนี้คณะแพทย์ได้ตรวจพบโรคเพิ่มเติม คือวัณโรคที่ปอด และอาการของสมองฝ่อ ทำการรักษาอยู่ที่โรงพยาบาลพญาไท 2 เป็นเวลา 20 วัน คณะญาติของท่านได้นำท่านกลับมาพักฟื้นที่วัดบ้านหนองแสง ซึ่งเป็นวัดที่บ้านเดิมของท่านแต่ไม่นานด้วยความที่ท่านมีจิตที่ผูกพันอยู่กับวัดไชยมงคลมาโดยตลอด ท่านจึงขอกลับมารักษาต่อที่วัดไชยมงคล ในระยะนั้นอาการของท่านดีขึ้นบ้าง ซึ่งก็มีญาติโยมมาหาท่านให้ท่านช่วยในเรื่องต่าง ๆ เช่นเดิม ด้วยความเกรงใจที่เข้ามาหาท่านแล้วต้องผิดหวังกลับไปท่านจึงมานั่งรับแขกตามปกติ ทำให้ท่านขาดการพักผ่อนที่เพียงพอ จนทำให้อาการของท่านทรุดลงอีกครั้ง จนเทียวเข้าออกโรงพยาบาลประจำจังหวัดอุบลราชธานีสรรพสิทธิประสงค์ โดยได้นายแพทย์อดุลย์ ราชนุวงศ์ เป็นนายแพทย์ผู้ให้การรักษา จนกระทั่งวันที่ 24 เมษายน พ.ศ. 2538 อาการของท่านเริ่มทรุดลงอย่างมาก ประกอบกับนายแพทย์อดุลย์ ราชนุวงศ์ เดินทางไปดูงานที่ประเทศจีน จึงนำท่านเข้าตรวจรักษาที่โรงพยาบาลร่มเกล้า ก็ทำการรักษาเรื่อยมาอาการของท่านมีดีขึ้นบ้างทรุดลงบ้างตามสภาพ จนในวันที่ 10 พฤษภาคม พ.ศ. 2538 ท่านต้องการกลับมาพักที่วัดไชยมงคล จึงนำท่านกลับมาพักที่วัดตามความประสงค์ของท่าน โดยทางโรงพยาบาลร่มเกล้าได้จัดคณะแพทย์และพยาบาลตามมาดูแลโดยตลอด ท่านมาพักที่วัดได้หนึ่งคืนตามความปรารถนาของท่าน พอวันรุ่งขึ้น เรือตรีดนัย เกตุสิริ อดีตผู้ว่าราชการจังหวัดอุบลราชธานี ได้ทราบข่าวอาการป่วยของท่าน ท่านเรือตรีดนัย เกตุสิริ จึงรีบประสานงานไปยังโรงพยาบาลประจำจังหวัดสรรพสิทธิประสงค์ อุบลราชธานี ทางโรงพยาบาลโดย นายแพทย์นภา สิงห์คุณา

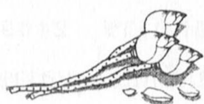
ผู้อำนวยการโรงพยาบาลให้จัดรถพยาบาลพร้อมทั้งคณะแพทย์ผู้เชี่ยวชาญรีบนำตัวท่านส่งเข้ารักษาที่โรงพยาบาลสรรพสิทธิประสงค์ อีกครั้งหนึ่ง ซึ่งทางคณะแพทย์ก็ได้ทำการรักษาท่านอย่างเต็มความสามารถ จนกระทั่งวันที่ 15 พฤษภาคม พ.ศ. 2538 เวลาประมาณ 23.30 น. ท่านก็ถึงแก่มรณะภาพด้วยอาการอันสงบ ที่โรงพยาบาลประจำจังหวัดอุบลราชธานีสรรพสิทธิ์ประสงค์

บทส่งท้าย

พระครูชิโนวาทสาทร (พระมหาอุทัย ปภสฺสโร) ท่านเป็นพระภิกษุที่อยู่อย่างสมถะ แม้ท่านจะมีลาภ ยศ สักการะ มากมายเพียงใดก็ไม่เคยทำให้ท่านเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตการดำรงตนของท่านได้ ท่านเคยทำตัวอย่างไรก็เป็นอยู่อย่างนั้นตลอดชั่วชีวิตของท่าน ชีวิตของท่านสละแล้วเพื่อศาสนา ในด้านการศึกษาท่านก็เป็นครูสอนโรงเรียนพระปริยัติธรรมทั้งแผนกธรรม และแผนกบาลี มาโดยตลอด จนกระทั่งท่านชราภาพแล้วจึงขอลาออกมาเพื่อปฏิบัติกิจเกี่ยวกับวัดอย่างเดียว ในด้านการพัฒนาวัดวาอารามท่านก็เป็นพระนักพัฒนาตัวอย่างที่หาใครเทียบได้ยาก ท่านก่อสร้างวัดไชยมงคลขึ้นมาด้วยชีวิตจิตใจของท่านจริง ๆ ไม่เคยเห็นแก่ความเหน็ดเหนื่อยความลำบากที่ต้องประสบในด้านการช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์ร่วมโลกใครที่เคยได้รับความทุกข์ร้อนสิ่งใดมาท่านพอมีความสามารถขจัดปัดเป่าให้ได้ท่านก็จะทำทันที โดยไม่รอให้ขอร้องไม่เลือกความยากดี ความมี ความจน ในชีวิตของท่านไม่เคยออกปากเรี่ยไรใครให้เกิดความเดือดร้อน ในด้านการปกครองคณะสงฆ์นอกจากท่านจะได้รับการแต่งตั้งให้เป็นเจ้าอาวาสวัดไชยมงคลแล้ว ท่านยังได้รับความไว้วางใจจากคณะสงฆ์จังหวัดอุบลราชธานี ให้ดำรงตำแหน่งเจ้าคณะตำบลในเมือง (ธรรมยุต) ด้วย ส่วนราชการช่วยเหลือสาธารณะกุศลต่าง ๆ ท่านก็มาโดยตลอด เช่น สละทรัพย์เพื่อซื้อที่ดินเพิ่มเติมให้กับโรงเรียนบ้านหนองแสง ช่วยทุนการศึกษานักเรียนดีแต่ยากจน ปีละโรงเรียน โรงเรียนละ 2-3 หมื่นบาท ตาม

กำลังของท่าน ซึ่งเหล่านี้จะไม่มีใครรู้นอกจากผู้ใกล้ชิดกับท่านจริงๆ เท่านั้น ท่านไม่เคยประกาศความดีของตนองให้คนอื่นรู้ ชีวิตของท่านดำเนินอยู่อย่างนี้จนถึงวาระที่ท่านต้องจากไปอย่างไม่มีวันกลับ สร้างความเศร้าโศก ความสลดหดหู่แก่คณะศิษยานุศิษย์ พุทธศาสนิกชน ทายกทายิกาเป็นอย่างยิ่ง นับเป็นการสูญเสียพระผู้ใหญ่ที่ควรค่าต่อการเคารพบูชาอีกรูปหนึ่ง ซึ่งขึ้นชื่อว่าสังขารต้องมีความเกิด ความแก่ ความเจ็บ ความตายเป็นธรรมดา ไม่มีใครจะหลุดพ้นไปได้ แม้สังขารจะทรุดโทรม จะเสื่อมสลายไปตามสภาพของธรรมชาติ แต่คุณงามความดีที่ท่านได้สร้างไว้ยังปรากฏอยู่ก็เท่ากับเหมือนว่าท่านยังคงอยู่ในจิตใจของเราตลอดไป หมือนกับพุทธภาษิตที่ว่า รูปํ ชีรติ มจฺจานํ นามโคตฺตํ น ชีรติ รูปร่างของสัตว์ทั้งหลายย่อมเสื่อมโทรมไปเป็นธรรมดา ซึ่งแล้วแต่ปัจจัยปรุงแต่งมา แต่ชื่อเสียงที่ทำไว้และโคตรเหล่ากอไม่ทรุดโทรมตามรูป ผู้ที่ทำประโยชน์เช่นนี้ พระพุทธองค์ทรงตรัสว่า อโมฆํ ตสฺส ชีวิตํ ชีวิตของเขาไม่เปล่าจากประโยชน์ อนูนญฺสส ชีวิตํ และชีวิตของเขาก็ไม่พร่องจากประโยชน์เลย รวมอายุของท่าน 77 ปี 8 เดือน พรรษา 52

(ขอนอบน้อมแด่ครูอาจารย์ เขียนจากคำบอกเล่าของหลวงตา "พระจตุรงค์ ญาณุตฺตโม")

ประวัติวัดไชยมงคล

เรียบเรียงค้นคว้าโดยพระจตุรงค์ ญาณุตฺตโม

วัดไชยมงคล เป็นวัดที่มีประวัติความเป็นมาที่เก่าแก่วัดหนึ่งของจังหวัดอุบลราชธานี โดยเป็นวัดที่สร้างขึ้นเป็นลำดับที่ 4 ในบรรดาวัดของธรรมยุตนิกายของจังหวัดอุบลราชธานี โดยวัดแรกคือวัดสุปัฏนารามวรวิหาร โดยมีพระปทุมราชวงศ์ (กุทองสุวรรณกูฏ) เป็นผู้นำพาในการก่อสร้าง วัดที่ 2 คือวัดศรีทอง (วัดศรีอุบลรัตนาราม) ในปัจจุบัน ซึ่งสร้างโดยอุปฮาด (โพธิ ณ.อุบล) และได้อาราธนาท่านเทวธมฺมี (ม้าว) จากวัดสุปัฏนารามวรวิหาร เป็นเจ้าอาวาสองค์แรก วัดที่ 3 คือวัดสุทัศนาราม ซึ่งสร้างโดยราชบุตร (สุ้ย บุตตโรบล) ได้อาราธนาท่านพิลาจากวัดสุปัฏนารามวรวิหาร มาเป็นเจ้าอาวาสองค์แรก และในลำดับที่ 4 คือวัดไชยมงคลนั่นเอง ซึ่งจัดสร้างโดยเจ้าพรหมเทวานุเคราะห์ (เจ้าหน่อคำ) ต้นตระกูลพรหมโมบล ท่านเป็นเหลนของพระเจ้าศิริบุญสาร แห่งนครเวียงจันทร์ และเป็นหลานของพระเจ้าอนุวงศ์เวียงจันทร์ และเป็นพี่ของเจ้าจอมมารดาดวงคำ ในรัชกาลที่ 4 ท่านได้รับกรุณาโปรดเกล้าแต่งตั้งเป็นเจ้าเมืองอุบลราชธานี เมื่อปีพุทธศักราช 2409 แล้วท่านได้ถึงแก่อนิจกรรมเมื่อปีพุทธศักราช 2429 ในพระนครระหว่างไปราชการ นับว่าเป็นเจ้าเมืองอุบลราชธานีองค์ที่ 4 โดยมีพระปทุมราชวงศ์ (ท้าวคำผง หรือพระปทุมสุระราช ต้นตระกูล ณ.อุบล) เป็นเจ้าเมืองคนแรก เมื่อพระปทุมราชวงศ์ถึงแก่กรรม ต่อมาปี พุทธศักราช 2389 ทรงมีพระกรุณาโปรดเกล้าให้อุปฮาด (กุทอง ต้นตระกูลสุวรรณกูฏ) จนถึงปีพุทธศักราช 2406 ก็ถึงแก่กรรม และในปีพุทธศักราช 2409 ได้กรุณาโปรดเกล้าให้เจ้าพรหมเทวานุเคราะห์ ให้เป็นเจ้าเมืองอุบลราชธานีคนที่สี่ และในช่วงนั้น

เองได้เกิดกบฏฮ่อที่นครเวียงจันทน์ ฝั่งประเทศลาวขึ้น ท่านได้รับคำสั่งให้ยกทัพเดินทางไปปราบกบฏฮ่อ โดยใช้บริเวณวัดไชยมงคลปัจจุบัน เพราะสถานที่แห่งนี้ มีร่มไม้ใหญ่ ซึ่งประกอบด้วยต้นโพธิ์เป็นจำนวนมาก มีทั้งความสงบความร่มรื่น เป็นชัยภูมิที่ดี เมื่อท่านยกทัพไปปราบกบฏฮ่อแล้วได้รับชัยชนะกลับมา ท่านจึงได้ดำริที่ตั้งวัดขึ้นเป็นอนุสรณ์แห่งชัยชนะ และเป็นมงคล ท่านจึงได้จัดสร้างวัดขึ้นที่บริเวณที่ท่านตั้งกองทัพในครั้งแรก แล้วให้ชื่อว่า วัดไชยมงคล เป็นอนุสรณ์แห่งชัยชนะ ในปีพุทธศักราช 2414 ซึ่งถือเป็นมงคลฤกษ์และได้อาราธนา ท่านสิงห์ แห่งวัดศรีทอง มาเป็นเจ้าอาวาสองค์แรก เมื่อครั้งที่ท่านไปปราบฮ่อนั้นท่านได้อาราธนาพระพุทธรูปสำคัญกลับมาด้วยสององค์ ชื่อพระปราบไพรีพินาศ ท่านนำมาประดิษฐานไว้ที่วัดไชยมงคล ซึ่งเป็นวัดที่ท่านสร้างจนกระทั่งปัจจุบัน ส่วนอีกองค์หนึ่งชื่อ พระทองทิพย์ ท่านนำไปประดิษฐานที่วัดศรีทอง ส่วนการก่อสร้างเสนาสนะก็ป็นไปตามสภาพของบ้านเมืองในสมัยนั้น หลังจากนั้นก็มีเจ้าอาวาสอีกหลายองค์ ซึ่งพอจะประมวลได้ดังนี้ เจ้าอธิการสีโห ท่านญาครูลา แห่งบ้านปลาดุก ท่านญาครูคำ แห่งบ้านก้านเหลือง อาจารย์ทอง อาจารย์มหาคำแสน อาจารย์กอง แล้วมาถึงยุคของพระครูชิโนวาทสาทร(พระมหาอุทัยปภสฺสโร)เป็นเจ้าอาวาสตั้งแต่ปีพุทธศักราช 2499 เป็นต้นมา ท่านได้เริ่มก่อสร้างเสนาสนะขึ้นมาเป็นรูปแบบที่ถาวร มีการวางแผนงานที่เป็นระบบ จนกระทั่งวัดไชยมงคลมีเสนาสนะที่ใช้ปฏิบัติศาสนกิจของคณะสงฆ์อย่างพร้อมเพรียงในปัจจุบัน ซึ่งถือว่าเป็นยุครุ่งเรืองที่สุดนับจากการก่อสร้างวัดไชยมงคลมา วัดไชยมงคลได้รับพระราชทานวิสุงคามสีมาเมื่อวันที่ 15 พฤศจิกายน พ.ศ. 2519 และในที่สุดพระครูชิโนวาทสาทร (พระมหาอุทัย ปภสฺสโร) ท่านก็มรณภาพเมื่อวันที่ 15 พฤษภาคม พ.ศ.2538 ในปัจจุบันมีพระครูมงคลชัยคุณ ดำรงตำแหน่งเจ้าอาวาสวัดไชยมงคลสืบต่อมา

ที่สำคัญวัดไชยมงคลเป็นที่พักของเจ้าประคุณพระอุบาลีคุญูประมาจารย์ (สิริจนฺโทจันทร์)ในสมัยที่พระองค์ท่านได้รับการอุปสบทจากท่านเทวฺมฺมี(ม้าว)

เป็นพระอุปัชฌาย์ มีเจ้าอธิการสีโห เจ้าอาวาสวัดไชยมงคล เป็นพระกรรมวาจา เมื่อ วันเดือน 6 ขึ้น 7 ค่ำ ปีฉลู พ.ศ. 2420 โดยอาศัยอยู่ที่วัดนี้เป็นระยะเวลา 4 พรรษา ก่อนที่พระองค์ท่านจะเดินทางเข้าไปศึกษาต่อที่กรุงเทพมหานคร

(ประวัติวัดไชยมงคลทั้งหมดเก็บเรียบเรียงมาจากหนังสือต่าง ๆอาทิเช่น หนังสือประวัติวัดสุปัฏนารามวรวิหาร หนังสือที่ระลึกในงานฉลองสมโภช สมเด็จพระมหามุนีวงศ์ (สนั่น จนฺทปชฺโชโต ป.ธ.9) หนังสือแจกในงาน ฌาปนกิจศพคุณยายทองดี สินเจริญ พร้อมทั้งคำบอกเล่าของคนเก่าแก่ของวัด เท่าที่ข้าพเจ้ามีภูมิปัญญาเสาะแสวงหา ถ้าท่านผู้ใดพอมีความรู้ทั้งได้ยินได้ฟัง มาหรือมีหนังสืออะไรพอที่เป็นประโยชน์ต่อการเรียบเรียงประวัติของ วัดไชยมงคลในมีความสมบูรณ์กว่านี้โปรดแจ้งแก่ข้าพเจ้าผู้เขียนด้วยพระจตุรงค์ ญาณุตฺตโม)

ศาสนาและทศพิธราชธรรม ของฝาก-ของขวัญ "ปีใหม่"

โดยสมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลสังฆปริณายก

ความเจริญผาสุกหรือความเสื่อมทรามเลวร้ายในประเทศเรา ปัจจุบันมีการวิจัยออกมาแล้วว่า "ข้าราชการ" เป็นองค์กรสำคัญอย่างหนึ่ง

ข้าราชการดีมีศีลธรรมหรือมี "ทศพิธราชธรรม" เป็นหลักในการปกครองล้วนแต่ประชาชนจะอยู่เย็นเป็นสุข หากข้าราชการไร้ศีลธรรมปกครองประชาชนนอกลู่นอกแนว "ทศพิธราชธรรม" ประชาชนจะเดือดร้อนไปทุกย่อมหญ้า ต้องเข้าป่าถืออาวุธรบราฆ่าฟันกัน จองล้างจองผลาญไม่มีที่สิ้นสุด

สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลสังฆปริณายก แห่งวัดบวนิเวศวิหาร ท่านได้กล่าวถึงหลักในการปกครองของข้าราชการ และทศพิธราชธรรม อันหมายถึงธรรมสำหรับพระราชา และผู้ปกครองทุกระดับหรือนักปกครองได้อย่างควรที่ข้าราชการและผู้ปกครองทุกระดับจะรับไว้ประดับสติปัญญาและสิริมงคลแห่งตน เนื่องในวันปีใหม่ ทั้งควรใช้เป็นหลักปฏิบัติสืบต่อไปเพื่อความผาสุกของทุกฝ่าย

พระองค์ท่านทรงกล่าวถึงความสำคัญของทศพิธราชธรรม และศาสนาไว้อย่างชวนคิดว่า สิ่งไหนที่เรามีอยู่สมบูรณ์ เรามักจะไม่เห็นความสำคัญตัวอย่างเช่น ลมหายใจเข้าออกเราไม่รู้สึกถึงลมหายใจเลยว่าเป็นอย่างไร เช่นเดียวกับศาสนาอันเปรียบเหมือนเส้นชีวิตเส้นหนึ่งในการดำรงชีวิต แต่ไม่ค่อยสนใจกันตามควร

ศาสนา แปลเป็นข้อยุติกันว่า คือคำสั่งสอน ทุกคนต้องมีการสั่งสอนใจของตนเองอยู่เสมอหรือบางครั้ง

ศาสนา แปลว่าปกครอง ทุกคนต้องมีการปกครองใจตนเอง ปกครองตนเองอยู่เสมอ

นอกจากนี้เรายังต้องมีผู้ปกครองภายนอก ส่วนใหญ่ก็คือ ท่านผู้ใหญ่ที่ปกครองลงมาตามลำดับ เช่น ที่ทำงาน ครอบครัว โรงเรียน วัด เป็นต้น ขณะเดียวกัน เราต้องมีการปกครองใจตนเองด้วย เราต้องรู้จักสั่งสอนใจตัวเอง อบรมตัวเอง ตัวเราเองมิใช่มีความรู้ความสามารถตามที่เรียนมาแล้วจะดีเสมอไป คนเราส่วนไม่ดีอยู่ในตนหลายประการ ทางพระเรียกว่า “กิเลส” หมายถึง ความรัก ความโลภ ความโกรธ ความหลง ความดิ้นรนปรารถนาทั้งหลาย ความไม่รู้หลงถือเอาผิดมีสิ่งต่าง ๆ คอยยั่วเย้าให้เกิดกิเลส

เพราะฉะนั้นประการแรกจึงไม่ควรที่จะประมาทว่าตัวเรามีความรู้ความสามารถอย่างเดียวก็เพียงพอ เมื่อมีตำแหน่งหน้าที่ ต้องไม่ประมาท ต้องสำนึกว่ายิ่งเป็นผู้ใหญ่ เป็นคนโตมากเท่าไหร่สิ่งที่จะมาชักชวนให้เป็นไปในทางที่ผิด ยิ่งมากขึ้น

ตัวใหญ่ เงาก็ใหญ่
เงา....คือสิ่งผิดที่จะมาชักชวนให้ทำผิด

ถ้าเราไม่มีศาสนาเป็นเครื่องอบรมสั่งสอน แนะนำปกครองตัวเอง ให้รู้จักเว้นในสิ่งที่ควรเว้น ประพฤติในทางที่ควรประพฤติ ความที่ใหญ่จะทำให้กล้าในทางที่ผิดมากยิ่งขึ้น มากกว่าคนเล็ก เพราะเขายังมีผู้ใหญ่คอยสอดส่องดูแล ส่วนผู้ใหญ่ไม่มีใครดูแลเพราะใหญ่เสียแล้ว แต่ถ้าเรามีศาสนา จะไม่ประพฤติผิด ถึงแม้จะไปอยู่แห่งไหนก็จะประพฤติตนดีไม่กล้าทำผิด ทั้งคนใหญ่คนเล็กจะไม่ถลำไปในสิ่งที่ทำผิดง่าย ๆ แม้จะอยู่ผู้เดียวโดยไม่มีผู้ใดดูแลว่ากล่าว เพราะศาสนาเป็นหลักใหญ่คอยดูแลว่ากล่าวอบรม สั่งสอน เป็นหลัก

ปกครองใจ ทุกคนจึงต้องมีอารามเท่านั้น เพราะนั่นเป็นเพียงเสมือนกับฟังสินค้าทางโฆษณา ปฏิบัติ เป็นสิ่งเตือนสติปัญญาให้เจริญยิ่งขึ้น

สำหรับ "ทศพิธราชธรรม" นั้น เป็นหลักที่ใช้ในการปกครองตั้งแต่คนส่วนใหญ่ถึงคนส่วนน้อย เป็นธรรมสำหรับพระราชา หรือนักปกครอง ๑๐ ประการ ซึ่งนำมาชี้แจงเป็นข้อ ๆ ดังนี้

๑. **ทาน** หมายถึงการให้ เป็นการช่วยผู้ที่ต้องการช่วยเพราะมีความขัดข้องแร้นแค้นนั้น ๆ เช่น ผู้ที่ขาดอาหารก็ให้อาหารช่วย ขาดเสื้อผ้าก็ให้เสื้อผ้าช่วย ขาดที่อยู่อาศัยก็ให้ที่อยู่อาศัยช่วย ขาดหยูกยารักษาช่วย รวมความว่าเกิดความแร้นแค้นด้วยสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือที่ใดที่หนึ่งก็ให้สิ่งที่ต้องการนั้น ๆ ช่วย ดังนี้เรียกว่า ทาน

๒. **ศีล** คือความประพฤติ ต้องเว้นจากความชั่วร้ายทั้งหลาย ความประพฤติอันใดที่เป็นความชั่วร้ายก่อให้เกิดเวรให้งดความประพฤติอย่างนั้น ไม่ทำสิ่งที่เป็นความชั่วร้ายนั้น ไม่พูดในสิ่งที่เป็นความชั่วร้ายนั้น รวมความว่าเว้นการที่ควรเว้นต่าง ๆ ทั้งวาจา ทางกาย

๓. **ปริจาคะ** การสละอันหมายความว่า สละสิ่งที่มีประโยชน์น้อยแก่สิ่งที่มีประโยชน์มากยกตัวอย่างเช่นว่า สละทรัพย์เพื่อรักษาอวัยวะร่างกาย เช่นเมื่อเจ็บป่วยที่อวัยวะร่างกายก็ยอมสละทรัพย์รักษา สละอวัยวะร่างกายเพื่อรักษาชีวิต ในเมื่อต้องการที่จะรักษาชีวิตไว้ก็ยอม และสละได้ทุก ๆ อย่างทั้งทรัพย์ อวัยวะร่างกาย ตลอดจนถึงชีวิต ในเมื่อประพฤติธรรมคือความถูกต้อง หรือหน้าที่อันต้องปฏิบัติ เช่นทหารยอมสละทุกอย่าง เพื่อรักษาประเทศชาติ อย่างนี้เรียกว่า ปริจาค หรือสละ

๔. **อาชวะ** ความตรง คือความประพฤติซื่อตรง ไม่คิดทรยศต่อเพื่อนมิตรสหาย ต่อหน้าที่การงานตลอดจนถึงประชาชน

๕. **มัทวะ** ความอ่อนโยน คือความมีอาการทางกาย วาจา อ่อนโยน สุภาพ ไม่แสดงความแข็งกระด้าง มิใช่หมายความอ่อนแอ แต่ว่าอ่อนโยน สุภาพ ไม่แสดงความแข็งกระด้าง แสดงการยกตนเหนือคนอื่น มีความอ่อนโยน สุภาพทางกายถึงวาจา พูดจาอะไรก็อ่อนโยน สุภาพ

๖. **ตปะ** ความเพียร เป็นผู้กล้าหาญในการทำสิ่งที่ควรทำ ไม่เกรงกลัวต่อการกระทำดังกล่าว ไม่มีความเกียจคร้านปฏิบัติหน้าที่ของตนอย่างสม่ำเสมอไม่บกพร่อง มีความเป็นผู้กล้า มีความเพียร ไม่อ่อนแอย่อท้อ เข้มแข็ง ถ้าทำดังนี้ก็จะเป็นที่ยำเกรงของบุคคลที่เกี่ยวข้องทั้งหลายไม่กล้าที่จะละเมิด

๗. **อโกธะ** ความไม่โกรธ หมายถึงว่าความมีจิตที่ประกอบด้วยเมตตา มุ่งที่จะปรารถนาดีเป็นที่ตั้ง ไม่เป็นคนใจน้อย หงุดหงิดง่าย แต่มีใจหนักแน่น ไม่คิดเอาแต่โทษใคร รู้จักอภัยและมีเมตตา

๘. **อวิหิงสา** ความไม่เบียดเบียน คือการไม่ทำอะไรที่เป็นการเบียดเบียนผู้อื่นให้เดือดร้อนทั้งทางตรงและทางอ้อมมีจิตประกอบด้วยกรุณา คิดช่วยเหลือและทำการช่วยเหลืออยู่เสมอ

๙. **ขันติ** ความอดทน คือรู้จักอดทนต่อความตรากตรำต่าง ๆ เช่นรู้จักอดทนต่อความหนาว ความร้อน ความหิว ความกระหาย ทนต่อสิ่งที่ไม่เป็นสุข ไม่สนุกต่าง ๆ อดทนต่อเวลาที่ต้อบพบความทุกข์ ตลอดจนถึงเวลาเจ็บไข้ได้ป่วยก็ต้องมีน้ำอดน้ำทน รู้จักอดทนต่อความเจ็บใจ ความช้ำใจ ก็ให้มีความอดทน

๑๐. **อวิโรธนะ** ความไม่ผิด เมื่อรู้ว่าอะไรผิดก็ไม่ทำเพราะทุกคนย่อมต้องมีความผิดบ้างไม่มากก็น้อยด้วยสิ่งที่ไม่รู้ซึ่งมีอยู่มากหรืออาจจะพลั้งเผลอทำให้ผิดอยู่บ้าง แต่ว่าอะไรรู้ว่าผิดก็ไม่ควรทำ คือไม่ทำผิดทั้งที่รู้ ควรรอบคอบในสิ่งที่จะทำทั้งหลาย ระมัดระวังไม่ให้ผิดหรือจะผิดแต่ก็น้อย อีกอย่างต้องรักษาความเที่ยงธรรม ความยุติธรรม ในเมื่อเป็นผู้ใหญ่ ต้องไม่ลำเอียง

เพราะความขัดแย้ง ความหลง ความกลัวทั้งหลาย อย่างนี้คือความไม่ผิด

ทศพิธราชธรรม หรือธรรม ๑๐ ประการ สำหรับพระราชาหรือนักปกครองนี้ บัณฑิตทั้งหลายในอดีตมีพระพุทธเจ้า เป็นต้น ได้ยกขึ้นมาสั่งสอนพระราชาเพื่อให้ใช้หลักธรรม ๑๐ ประการ ปกครองประเทศ เมื่อพิจารณาให้ถ่องแท้แล้ว ธรรม ๑๐ ประการนี้เป็นหลักปกครองทั่วไป ผู้ที่มีหน้าที่ปกครองทั้งหลายพึงประพฤติปฏิบัติด้วย แม้แต่ผู้อยู่ใต้ปกครอง หรือใต้บังคับบัญชาตลอดจนถึงราษฎรทั่วไป ก็ต้องปฏิบัติตามธรรมทั้ง ๑๐ ประการต่อผู้ปกครองและผู้บังคับบัญชาด้วยเช่นกัน เช่นผู้ปกครองมีทานให้ ผู้อยู่ใต้ปกครองก็ต้องมีทานตอบสนอง ยกตัวอย่างง่าย ๆ เช่น ฝ่ายปกครองหรือรัฐบาลใช้จ่ายทรัพย์ทำนุบำรุงประเทศ และอาณาประชาราษฎร์ทั่วไป ฝ่ายประชาราษฎร์ก็ต้องเสียภาษีอากรให้แก่รัฐบาลเพื่อนำเงินนั้นมาใช้จ่าย เรียกได้ว่ามีทานต่อกัน

นอกจากนี้ต้องมีศีลต่อกัน มีบริจาคต่อกัน มีความซื่อตรง อ่อนโยน ความเพียร ความไม่โกรธ เมตตาจิตต่อกัน มีความไม่เบียดเบียน ประกอบด้วยกรุณาต่อกัน มีความอดทนต่อกันมีความประพฤติไม่ผิดต่อกัน เมื่อเป็นอย่างนี้แล้ว จะเกิดความสุขสมบูรณ์เรียบร้อย ธรรมทั้ง ๑๐ ประการนี้ กล่าวได้ว่าเป็นหลักศาสนาซึ่งเป็นหลักใหญ่ที่ผู้ปฏิบัติหน้าที่ราชการทุกคน จะต้องพึงยึดปฏิบัติ อันเป็นความสุขความเจริญต่อตนเอง ต่อประชาชน ส่วนรวม ขอให้ผู้ปกครองและผู้อยู่ใต้ปกครอง ทุกคนทุกฝ่ายทุกระดับ นำทศพิธราชธรรมนี้ไปพิจารณาและใช้เป็นหลักประพฤติปฏิบัติตามสมควร ขออำนาจคุณพระศรีรัตนตรัยและอำนาจสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลาย จงคุ้มครองแก่ทุก ๆ ท่านที่อยู่ในทศพิธราชธรรมให้มีความสุข ความสวัสดีตลอดปีใหม่นี้ทั่วกันเทอญ

หลักการทำสมาธิเบื้องต้น

โดยสมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลสังฆปริณายก

สมาธินี้ได้มีอยู่ในหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาเป็นอันมาก ในสิกขาสามก็มี ศีล สมาธิ ปัญญาในมรรคมีองค์แปดก็มีสัมมาสมาธิ เป็นข้อสุดท้าย และในหมวดธรรมทั้งหลายก็มีสมาธิรวมอยู่ด้วยข้อหนึ่งเป็นอันมาก ทั้งได้มีพุทธาภาษิตตรัสสอนไว้ให้ทำสมาธิในพระสูตรต่าง ๆ อีกเป็นอันมาก เช่นที่ตรัสสอนไว้ว่า ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย เธอทั้งหลายจงอบรมสมาธิเพราะว่าผู้ที่มีจิตตั้งมั่นเป็นสมาธิแล้ว ย่อมรู้ตามเป็นจริงดังนี้ ฉะนั้นสมาธิจึงเป็นธรรมปฏิบัติสำคัญข้อหนึ่งในพุทธศาสนา แต่ว่าสมาธิมิใช่เป็นข้อปฏิบัติในทางศาสนาเท่านั้น แต่เป็นข้อจำเป็นจะต้องมีในการกระทำทุกอย่าง ไม่ว่าจะเป็นทางด้านการดำเนินชีวิตทั่วไป หรือทางด้านปฏิบัติธรรม ก็มีคนไม่น้อยที่เข้าใจว่าเป็นข้อที่พึงปฏิบัติเฉพาะในด้านศาสนา คือสำหรับผู้ที่ต้องการปฏิบัติธรรมอย่างเป็นภิกษุ สามเณร หรือเป็นผู้เข้าวัดเท่านั้น ซึ่งเป็นความเข้าใจที่ไม่ถูกต้อง ฉะนั้นก็จะได้กล่าวถึงสมาธิทั่วไปก่อน

สมาธินั้น ได้แก่ความตั้งใจมั่นอยู่ในเรื่องที่ต้องการให้ใจตั้งไว้เพียงเรื่องเดียว ไม่ให้ใจคิดฟุ้งซ่านออกไป นอกจากเรื่องที่ต้องการจะให้ใจตั้งมั่น ความตั้งใจดังนี้เป็นความหมายทั่วไปของสมาธิและก็จะต้องมีในกิจการที่จะทำทุกอย่าง ไม่ว่าจะเป็นการเล่าเรียนศึกษา หรือว่าการงานอย่างใดอย่างหนึ่งในการเล่าเรียนศึกษา จะอ่านหนังสือต้องมีสมาธิในการอ่าน จะเขียนหนังสือก็ต้องมีสมาธิในการเขียน จะฟังคำสอนคำบรรยายของครูอาจารย์ก็ต้องมีสมาธิในการฟัง ดังที่เราเรียกกันว่า ตั้งใจในการอ่าน ตั้งใจเขียน ตั้งใจฟัง ในความตั้งใจดังกล่าวนี้ก็ต้องมีอาการของกายและใจประกอบกันเช่นว่าในการอ่านร่างกายก็

ต้องพร้อมที่จะอ่าน เช่นว่าเปิดหนังสือ ตาก็ต้องดูหนังสือ ใจก็ต้องอ่านด้วย ไม่ใช่ตาอ่านแล้วใจไม่อ่าน ถ้าใจไปคิดถึงเรื่องอื่นเสียแล้ว ตาจับอยู่ที่หนังสือก็จับอยู่ค้างๆ เท่านั้น เรียกว่าตาค้าง จะมองไม่เห็นหนังสือ จะไม่รู้เรื่องใจจึงต้องอ่านด้วย คือได้ปัญญาจากการอ่านหนังสือ ถ้าหากว่าตากับใจอ่านหนังสือไปพร้อมกันก็จะอ่านได้เร็ว รู้เรื่องเร็ว และจำได้ดี ใจอ่านนี่แหละคือใจที่เป็นสมาธิ คือหมายความว่าใจที่ตั้งอยู่ในการอ่านในการเขียนหนังสือก็เหมือนกัน มือเขียนใจก็ต้องเขียนด้วย การเขียนหนังสือจึงจะสำเร็จด้วยดี ถ้าใจไม่เขียนหรือว่าใจคิดไปถึงเรื่องอื่น ฟุ้งซ่านออกไปแล้วก็เขียนหนังสือไม่สำเร็จไม่เป็นตัว ใจจึงต้องเขียนด้วย คือว่าตั้งใจเขียนไปพร้อมกับมือที่เขียน ในการฟังก็เหมือนกัน หูฟังใจก็ต้องฟังไปพร้อมกับหูด้วย ถ้าใจไม่ฟัง แม้เสียงมากระทบหูก็ไม่รู้เรื่อง ไม่เข้าใจ ใจจึงต้องฟังด้วย ใจจะฟังก็ต้องมีสมาธิในการฟัง คือตั้งใจฟัง ดังนี้จะเห็นว่า ในการเรียนหนังสือ ในการอ่าน การเขียน การฟัง จะต้องมีสมาธิ ในการทำงานทุกอย่าง นี้เป็นความหมายของสมาธิทั่วไป และเป็นการแสดงว่าจำเป็นต้องมีสมาธิดังกล่าวนั้น จำเป็นที่จะต้องมีการหัดประกอบด้วยสมาธิที่มีอยู่ตามธรรมดาเหมือนอย่างที่ทุกคนมีอยู่ยังไม่เพียงพอ ก็เพราะว่ากำลังใจที่ตั้งมั่นที่ยังอ่อนแอยังดิ้นรนกวัดแกว่งกระสับกระส่ายได้ง่าย โยกโคลงได้ง่าย และทุกคนจะต้องพบเรื่องราวต่างๆ ที่เข้าไปเป็นอารมณ์ คือเรื่องของใจ ทางตา หู จมูก ลิ้น กายใจ คืออายนะทั้ง ๖ อยู่เป็นประจำเมื่อเป็นดังนี้จึงได้มีความรักใคร่บ้าง ความชังบ้าง ความหลงบ้าง เมื่อจิตใจมีอารมณ์ที่หวั่นไหว และมีเครื่องทำใจให้หวั่นไหวเกิดประกอบขึ้นมาอีกอันสืบเนื่องมาจากอารมณ์ดังกล่าว ก็ยากที่จะมีสมาธิในการเรียน ในการทำงานตามที่ประสงค์ได้ ดังจะพึงเห็นได้ว่าในบางคราวหรือหลายคราว รวมใจให้มาอ่านหนังสือ เขียนหนังสือ ฟังคำสอนไม่ค่อยจะได้ เพราะว่าใจพลุ่งพล่านอยู่ในเรื่องนั้นบ้าง ในเรื่องนี้บ้าง ที่ชอบบ้าง ที่ชังบ้าง ที่หลงบ้าง จนรวมใจเข้ามาไม่ติด เมื่อเป็นเช่นนี้ก็ทำให้ไม่สามารถที่จะทำการทำงานให้ดีได้

เช่นเดียวกัน ใจที่ไม่ได้หัดทำสมาธิก็จะเป็นดังนี้ และแม้ว่าจะยังไม่มีอารมณ์อะไรเข้ามารบกวนให้เกิดกระสับกระส่ายนั้นความตั้งใจก็ยังไม่สู้แรงนัก ฉะนั้นจึงสู้หัดทำสมาธิไม่ได้

ในการหัดสมาธินั้นมีอยู่ ๒ อย่าง คืออย่างหนึ่งหัดทำสมาธิเพื่อแก้อารมณ์และกิเลสของใจที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน อย่างหนึ่ง ก็เพื่อฝึกใจให้มีพลังของสมาธิมากขึ้น อย่างแรกนั้นก็คือว่าอารมณ์และกิเลสของใจในปัจจุบันนั้นบางคราวก็เป็นอารมณ์รัก เป็นความรักที่จะชักใจให้กระสับกระส่าย เสียสมาธิเมื่อเป็นดังนี้ก็ต้องหัดสงบใจจากอารมณ์รัก จากความรักความชอบนั้นซึ่งเป็นอันตรายต่อการศึกษา ต่อการงานที่พึงทำตลอดจนถึงต่อกฎหมายต่อศีลธรรม นี่เป็นวิธีหนึ่งที่พระพุทธเจ้าทรงสอน คือต้องหัดเอาชนะใจให้สงบจากอารมณ์ดังนั้นให้ได้ บางคราวก็เกิดอารมณ์โกรธ ความโกรธอันทำใจให้ร้อนรุ่มกระสับกระส่าย ก็เป็นอันตรายอีกเหมือนกัน เพราะทำให้เสียสมาธิ ฉะนั้นก็ต้องหัดทำสมาธิคือหัดสงบใจจากอารมณ์โกรธ จากความโกรธ ในบางคราวก็มีอารมณ์หลง ความหลงซึ่งมีลักษณ์เป็นความง่วงงุนเคลิบเคลิ้มบ้างมีลักษณะเป็นความฟุ้งซ่านรำคาญใจต่าง ๆ บ้าง มีลักษณะเป็นความเคลือบแคลงสงสัยบ้าง เมื่อเป็นอย่างนี้ต้องหัดทำสมาธิ หัดสงบใจจากอารมณ์หลงจากความหลงนั้น ๆ

คราวนี้หลักของการสอนสมาธิทางพระพุทธศาสนาวิธีที่จะทำสมาธิสงบใจจากอารมณ์รัก โกรธ หลง ก็จะต้องเปลี่ยนอารมณ์ให้แก่ใจ คือว่าเป็นที่ทราบแล้วว่าอารมณ์รักทำให้เกิดความรักความชอบ เมื่อเป็นอย่างนี้ก็ต้องเปลี่ยนอารมณ์รักนั้นมาเป็นอารมณ์ที่ไม่รักไม่ชอบ ความโกรธก็เหมือนกันก็ต้องเปลี่ยนอารมณ์โกรธนั้นมาเป็นอารมณ์ที่ไม่โกรธ หรือให้เปลี่ยนมาเป็นอารมณ์รัก แต่ว่าเป็นความรักที่เมตตา คือเป็นความรักที่บริสุทธิ์ อย่างญาติมิตรสหายรักญาติมิตรสหาย มารดาบิดาบุตรธิดารักกัน ความหลงก็เหมือนกัน ก็ต้องเปลี่ยนอารมณ์หลงมาเป็นอารมณ์ที่ไม่หลงเพราะว่าภาระของ

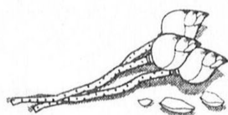
ใจจะเป็นอย่างไรนั้น สุดแต่ว่าใจตั้งอยู่ในอารมณ์อะไร เมื่อตั้งใจอยู่ในอารมณ์รักความรักชอบก็เกิดขึ้น ถ้าใจไม่ตั้งอยู่ในอารมณ์รัก แต่ว่าตั้งใจอยู่ในอารมณ์ที่ตรงกันข้ามก็เกิดความสงบ ใจโกรธก็เหมือนกันก็เพราะตั้งอยู่ในอารมณ์โกรธ เมื่อเปลี่ยนอารมณ์ให้ใจอารมณ์ตั้งอยู่ในอารมณ์ที่ตรงกันข้าม โกรธก็สงบ หลงก็เหมือนกัน เมื่อตั้งอยู่ในอารมณ์ที่ไม่หลง ความหลงก็สงบ พระพุทธองค์จึงได้ตรัสชี้เอาไว้ว่าอารมณ์เช่นไรควรจะหัดใจให้ตั้งไว้เวลาไหน เมื่อเป็นดังนี้แล้วการที่หัดไว้ก็ทำให้รู้ลู่ทางที่จะสงบใจของตนเอง อย่างนี้ก็จะทำให้สามารถสงบใจของตนเองได้ จึงเป็นข้อมุ่งหมายของการทำสมาธิอย่างหนึ่งที่จำต้องหัดเอาไว้

ประการที่ ๒ หัดทำสมาธิเพื่อให้เกิดพลังใจที่ตั้งมั่นมากขึ้น คือให้มีพลังขึ้น ก็เหมือนอย่างการออกกำลังกายเพื่อให้กายมีเรี่ยวแรง เมื่อหัดออกกำลังกายบ่อย ๆ กำลังร่างกายก็จะดีขึ้น จิตใจก็เหมือนกันหัดทำสมาธิอยู่บ่อย ๆ แล้ว โดยที่ปฏิบัติอยู่ในหลักของสมาธิข้อใดข้อหนึ่งเป็นประจำสำหรับที่จะหัดใจให้มีพลังของสมาธิเพิ่มขึ้น ก็จะทำให้พลังของสมาธินี้เพิ่มมากขึ้นได้ เช่นเดียวกับการออกกำลังกายทำให้พลังทางกายเพิ่มมากขึ้นได้ นี่คือสมาธิในการฝึกหัด

คราวนี้สมาธิในการใช้ก็มี ๒ อย่างเหมือนกัน อย่างหนึ่งก็เพื่อใช้ระงับอารมณ์ ระงับกิเลส ที่เป็นปัจจุบันดังกล่าวข้างต้น ผู้ที่ได้ฝึกหัดทำสมาธิตามสมควรแล้วจะสามารถระงับได้ดี จะไม่ลุอำนาจของอารมณ์ของกิเลสที่เป็นความรักความชังทั้งหลาย จนสามารถสงบใจตนเองได้ รักษาใจให้สวัสดีได้ อารมณ์และกิเลสเหล่านี้จะไม่มาเป็นอันตรายต่อการเรียน ต่อการงาน ต่อกฎหมาย ต่อศีลธรรมอันดีงาม และอีกอย่างหนึ่งก็ต้องการเพื่อใช้สำหรับประกอบการงานที่จะพึงทำทั้งหลาย ตั้งต้นด้วยในการเรียน ในการอ่าน ในการเขียน ในการฟัง จะมีพลังสมาธิในการเรียน ในการงานดีขึ้น และเมื่อเป็นอย่างนี้จะทำให้เรียนดีขึ้นจะทำให้การทำงานนี้ดีขึ้นด้วยนี่คือสมาธิในการใช้

ตามที่กล่าวมานี้ เป็นการแสดงให้เห็นหลักของการทำสมาธิทั่วๆ ไป และก็ตั้งแต่ความหมายทั่วๆ ไปของสมาธิการหัดทำสมาธิและการใช้สมาธิให้เกิดประโยชน์ การทำสมาธิบางครั้งเราต้องเลือกสถานที่บ้าง เช่น ทำสมาธิบริเวณที่สงบจากเสียงและจากบุคคลรบกวนทั้งหลาย เช่น ตามป่าโคนต้นไม้ จุดมุ่งหมายก็คือว่า ที่ที่มีความสงบพอสมควรที่จะพึงปฏิบัติ และเข้าไปสู่สถานที่นั้น นั่งขัดสมาธิ เท้าขวาทับเท้าซ้าย มือชนกันหรือมือขวาทับมือซ้าย ตั้งตัวให้ตรง หรือว่าจะนั่งพับเพียบก็ได้สุดแต่ความพอใจ หรือตามร่างกายถือว่าท่าที่สบายที่สุด ดำรงสติจำเพาะหน้าคือหมายความว่า รวมสติเข้ามา กำหนดลมหายใจเข้าออก หายใจเข้าออก หายใจเข้าก็ให้รู้ หายใจออกก็ให้รู้หากจะถามว่ารู้ที่ไหนก็คงตอบได้ว่า จุดที่รู้ง่ายนั้น ก็คือ ปลายกระพุ้งจมูกหรือริมฝีปากเบื้องบน อันเป็นที่ลมกระทบที่จุดนี้ ในขณะเดียวกันท้องก็จะพองขึ้น ลมหายใจออกออกที่จุดนี้ ในขณะเดียวกันท้องก็จะแฟบลงหรือว่ายุบลงไป เพราะฉะนั้นก็ทำให้ความรู้ลมหายใจเข้าจากปลายยกระพุ้งสมูกเข้าไปถึงท้องที่พอง หายใจออกจากท้องที่ยุบถึงปลายจมูกก็ได้ก็ลองทำความรู้ในการหายใจเข้า หายใจออก หายใจเข้าก็จากปลายกระพุ้งจมูกเข้าไปถึงท้องที่พองออกก็จากท้องที่ยุบจนถึงปลายจมูก ที่ท่านเรียกว่าเป็นทางเดินของลมในการกำหนดทำสมาธิ คราวนี้ก็ไม่ต้องดูเข้าไปถึงท้องอย่างนั้น แต่ว่ากำหนดอยู่แต่เฉพาะปลายจมูกแห่งเดียว หายใจเข้าก็ให้รู้ว่าเราหายใจเข้า หายใจออกก็ให้รู้ว่าเราหายใจออก รวมใจเข้ามาให้รู้อย่างนี้ และในการตั้งสติกำหนดนี้ ใช้การนับช่วยด้วยก็ได้ หายใจเข้า ๑ หายใจออก ๑ หายใจเข้า ๒ หายใจออก ๒, ๓-๓, ๔-๔, ๕-๕ แล้วก็กลับ ๑-๑, ๒-๒, ๓-๓, ๔-๔, ๕-๕, ๖-๖ นับอย่างนี้จนถึง ๑๐ แล้วกลับมาเริ่มต้นนับใหม่ หลายๆ รอบจนจิตรวมเข้ามาได้ดีพอควรก็ไม่ต้องนับคู่ แต่ว่านับ ๑, ๒, ๓, ๔, ๕, ๖, ๗, ๘, ๙, ๑๐ กลับไปกลับมาเมื่อจิตรวมเข้ามาดีแล้วก็เลิกนับ ทำความกำหนดรู้อยู่ที่ปลายจมูกหรือที่ริมฝีปากเบื้องบนเท่านั้น วิธีนับอย่างนี้เป็นวิธีสอนมาใน

คัมภีร์วิสุทธิมรรคหรือท่านจะใช้วิธีอื่นก็ได้ เช่นกำหนดลมหายใจเข้าออกภาวนาพุทโธ พุทโธตามจังหวะของลมที่มากระทบเท่านั้น ทำอย่างนี้จนจิตรวมเข้ามาแน่วแน่ได้นาน ๆ นี่เป็นแบบฝึกหัดเบื้องต้นของการทำสมาธิ

จิต–ใจ

โดยหลวงปู่เทสก์ เทสรํสี

ขอพูดถึงเรื่องจิต-ใจ เพราะจิต-ใจ เป็นของละเอียดมากบางคนอาจจะไม่เคยได้ยินคำสองคำนี้ก็ได้ เมื่อไม่เคยได้ยินได้ฟังก็จะหาว่าผู้เขียนพูดเพ้อเจ้อ แต่แท้ที่จริงแล้วพระพุทธศาสนากล่าวถึงเรื่องจิต-ใจ ว่าเป็นของสำคัญมาก เมื่อพูดถึงเรื่องกิเลสทั้งหลาย ก็จะพูดถึงแต่เรื่องจิต-ใจ ทั้งนั้น ว่ากิเลสเกิดจากจิต-ใจ กิเลสจะดับเพราะดับได้ที่จิต-ใจนี้แห่งเดียวเท่านั้น กิเลสเป็นของไม่มีตัวตน เป็นนามธรรมล้วนๆ แต่เมื่อเกิดจากจิตใจผู้ใดแล้วผู้นั้นจะต้องแสดงสีหน้าพิกลต่างๆ เรามาพิจารณาว่าใครเป็นผู้ทำให้สีหน้าพิกลไปต่างๆ เมื่อจิตเป็นผู้ทำให้เป็นเช่นนั้น เราเอาสติข่มจิตผู้ทำนั้นไว้ให้ได้ก็จะสามารถระงับโทสะนั้นได้อย่างปลิดทิ้ง อย่างนี้กิเลสคือโทสะนั้นมิใช่เป็นของมีตัวหรือ

จิต–สติ–กิเลส

เมื่อจะพูดถึงเรื่องจิต-ใจ ก็จะพูดถึงเรื่องสติผู้ควบคุมจิตและผู้รักษาจิตโดยเฉพาะ ส่วนกิเลสคือความเศร้าหมองของจิต จะขอพูดถึงเรื่องสามอย่างนี้เท่านั้นแหละ นอกจากนี้จะไม่พูดถ้าพูดไปก็จะฟั่นเฝือมาเป็นเหตุให้ผู้ฟังเกิดความรำคาญได้ โดยเฉพาะผู้เขียนเป็นคนเรียนน้อยรู้น้อย ไม่ค่อยเข้าใจลึกซึ้ง จึงจะขอพูดถึงเฉพาะแต่เรื่องที่ปฏิบัติอยู่นี้เป็นหลักใหญ่ และเป็นประธานของการปฏิบัติซึ่งก็มีอยู่เพียงสามอย่างนี้เท่านั้นแหละ ฉะนั้นจึงอยากให้ผู้อ่านผู้ฟังได้เข้าใจถึงเรื่องสามอย่างนี้โดยเฉพาะ

จิต คือผู้คิดผู้นึกในอารมณ์ต่างๆ ที่รวมเรียกว่ากิเลสอันเป็นเหตุทำให้จิตเศร้าหมองนั่นเอง จึงต้องฝึกหัดให้มีสติระวังควบคุมจิต ให้รู้เท่าทันจิต

ซึ่งคำนี้เป็นโวหารของพระกรรมฐานโดยเฉพาะ คำว่า "รู้เท่า" คือการที่สติรู้จิตอยู่ไม่ขาดไม่เกินยิ่งหย่อนกว่ากัน สติกับจิตเท่าๆ กันนั่นเอง คำว่า "รู้ทัน" คือสติทันจิต ว่าคิดนึกอะไรพอจิตคิดนึก สติก็รู้สึกทันที เรียกว่า "รู้ทัน" แต่ถ้าจิตคิดแล้วจึงรู้เรียกว่า "รู้ตาม" อย่างนี้เรียกว่าไม่ทันจิต ถ้าทันจิตแล้ว พอจิตคิดนึกสติจะรู้ทันที ไม่ก่อนไม่หลังความคิดของจิตก็จะสงบทันที นิ่งเฉยสติควบคุมจิตนิ่งอยู่แต่ผู้เดียวไม่คิดไม่นึกอะไรอันนี้เป็นยอดแห่งความสุขที่วิเวก การที่จะทำสติให้ได้อย่างนี้ จะต้องพร้อมด้วยกายวิเวกและจิตวิเวกอย่างเดียวเท่านั้น เมื่อสติเห็นจิตคุมจิตอยู่แล้ว ความปลอดโปร่งแห่งจิตจะหาที่สุดไม่ได้ความรู้ต่างๆ ก็เช่นเดียวกัน ย่อมเกิดจากสติควบคุมจิตนี้ทั้งนั้น ฉะนั้นสติควบคุมจิตจึงเป็นยอดแห่งความปรารถนาของผู้ปฏิบัติกรรมฐานโดยแท้

คราวนี้จะพูดถึงเรื่องอารมณ์ของจิต หรือจิตส่งนอกก็เรียก จิตที่ส่งออกไปนอกกายทีหกสายใหญ่ๆ คือ ตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจจิตส่งออกมันออกไปจากทวารหกสายนี้ทั้งนั้น ทางอื่นนอกจากนี้ไม่มีเด็ดขาด

ส่วนคำว่าจิตส่งใน คือในของจิต หมายความว่าส่งออกจากจิตนั่นเองโดยที่ไม่ได้ส่งออกไปตามอายตนะทั้ง ๖ เช่น ส่งจิตไปเห็นรูปเทวบุตร เทวดา หรือภาพภูติผีต่างๆ นานา เป็นต้น อย่างนี้เรียกว่าส่งใน คือส่งอยู่ในจิตนั่นเอง จิตที่ส่งไปตามอารมณ์ภายใน(หรือจะเรียกว่าส่งนอกก็ใช่) ที่จิตส่งในนี้เป็นของสำคัญมาก เพราะอาจจะเป็นเหตุให้เกิดวิปริตต่างๆที่เรียกว่าเสียสติก็เป็นได้ ผู้ฝึกหัดจิตต้องการจับเอาตัวจิตแต่กลับไปจับเอาอารมณ์ที่ส่งออกไปนอกจิต จึงไม่ได้จิตสักที โดยสำคัญว่าอันนั้นก็จิตอันนี้ก็จิต แท้ที่จริงแล้วเป็นอาการของจิตหรืออารมณ์ของจิตทั้งนั้น อย่างที่ท่านเรียกว่าสำคัญว่าเปลือกเป็นแก่น จึงไม่ได้แก่นสักที เมื่อผู้รู้เช่นนั้นแล้วตั้งสติไว้ให้แน่วแน่ คุ้มครองจิตไว้ได้แล้ว อารมณ์ของจิตเกิดขึ้นเมื่อใดก็ทันจิตทุกเมื่อ รู้เท่าทันจิตทุกเมื่อ รู้เท่าจิตทุกเมื่อ อารมณ์ที่ว่านั้นคืออาการที่จิตปรุงแต่งก็จะหายวับไปทันที ยังเหลืออยู่แต่สติควบคุมจิตส่วนกิเลสทั้งหลายที่มีมากมายเหลือที่จะคณานับนั้น เมื่อสติจับจิต

ตรงนี้ได้แล้ว กิเลสเหล่านั้นก็จะหายวับทันที ที่ว่ากิเลสเกิดจากจิตก็คือเกิดตรงนี้เอง กิเลสดับจากจิตก็เพราะดับตรงนี้ได้นั่นเอง เรียกอีกสำนวนหนึ่งว่า "เกิดกับดับพร้อม" นั่นเอง ที่พระองค์ตรัสว่ากิเลสตัณหาทั้งหลายหรือสรรพกิเลสทั้งปวงเกิดจากจิตในที่เดียว จิตคือผู้คิด ผู้นึก หรือผู้ปรุงแต่ง ถ้าไม่คิดไม่นึก ไม่รู้สึกยังเหลือแต่จิตผู้เดียว แล้วมีสติควบคุมอยู่ในที่แห่งเดียว กิเลสทั้งหลายก็จะไม่เกิดขึ้นอย่างสำนวนโวหารพระกรรมฐานท่านว่า"สติรู้เท่าทันจิต" นั่นเอง เมื่อรู้สติเท่าทันจิตแล้วกิเลสทั้งหลายเหล่านั้นก็จะหายวับทันที

ดังตัวอย่างเช่นความโกรธเกิดขึ้นแก่ผู้ใด ความโกรธเกิดขึ้นแล้วจึงรู้ จึงเรียกว่าไม่รู้เท่ารู้ทัน ถ้ารู้เท่ารู้ทันแล้วพอจิตคิดโกรธสติตามรู้เท่าทัน ความโกรธนั้นก็จะหายไป

ผู้ซึ่งจะรู้เท่ารู้ทันได้ดังว่านั้นจะต้องประกอบด้วยกายวิเวก และจิตวิเวก กายวิเวก กายวิเวกคือต้องอยู่คนเดียวจริงๆ ไม่คิดไม่นึกถึงคนนั้นคนนี้ สงบจากสิ่งทั้งปวงหมดจึงเรียกกายวิเวก ส่วนจิตวิเวกนั้น จึงต้องเข้าถึงอัปปนาสมาธิที่เรียกว่าจิตเป็นวิเวกอยู่คนเดียว นั่นแหละจึงจะรู้ได้ว่ากายกับจิตควบคุมซึ่งกันและกัน

บรรดาลูกศิษย์ของพราหมณ์พาวรีทั้งสิบหกคน ซึ่งพระอาจารย์ได้คิดค้นตั้งปัญหาอันลึกซึ้งคัมภีรภาพให้คนละปัญหาเพื่อนำไปกราบทูลถามพระพุทธเจ้าลูกศิษย์ทั้งสิบหกคนของพราหมณ์พาวรีนี้ ก็ได้รับการอบรมปฏิบัติตามหลักวิชาฌานของพราหมณ์วงศ์ จนชำนิชำนาญแคล่วคล่องมาแล้วทั้งนั้น เมื่อพราหมณ์พาวรีผู้เป็นอาจารย์ตั้งปัญหาให้ไปทูลถามพระพุทธองค์มานพทั้งสิบหกคนจึงเดินทางไปยังสำนักงานของพระพุทธองค์เพื่อกราบทูลถามปัญหานั้นๆ พระพุทธองค์ก็ทรงแสดงธรรมวิสัชนาแก้ปัญหานั้นๆ ของศิษย์พราหมณ์พาวรีจนครบทั้งสิบหกคน แต่ละคนล้วนตั้งใจปฏิบัติธรรมตามคำสอนของพระพุทธองค์ ก็เกิดรู้แจ้งเห็นจริงในธรรมนั้นๆ ได้บรรลุอรหันต์

ผลทุกท่าน ยกเว้นปิงคิยมานพ มัวคิดถึงอยู่แต่อาจารย์พราหมณ์พาวรีว่า ไม่ได้ฟังธรรมคำสอนอันลึกซึ้งละเอียดของพระพุทธองค์ ทั้งวาจาทะถ้อยคำของพระองค์ก็สละสลวยเป็นของน่าฟัง ธรรมของพระองค์นี้เป็นสิ่งสมควรแก่ผู้มีปัญญาที่สามารถพิจารณาให้รู้แจ้งเห็นจริงได้โดยแท้เสียดายจริงๆ ที่พระอาจารย์ของเราไม่ได้มาฟังด้วย จิตของปิงคิยมานพส่งไปหาอาจารย์อยู่อย่างนั้นจึงไม่ได้สำเร็จบรรลุอรหันต์พร้อมเพื่อนในคราวนั้น ต่อมาได้ฟังธรรมโอวาทจากพระพุทธองค์อีกจึงได้สำเร็จบรรลุอรหัตผล บรรดาศิษย์ทั้งสิบหกคนรวมทั้งอาจารย์จึงได้ขอบรรพชาอุปสมบทในสำนักของพระองค์ และพระองค์ก็ประทานเอหิภิกขุอุปสัมปทา ความว่า "ท่านจงเป็นภิกษุมาเถิดธรรมวินัยของเราตรัสไว้ดีแล้ว"

กิเลสทั้งหลายที่ว่ามีมากมาย เวลาจะดับ ก็ดับที่ตรงนี้แห่งเดียวเท่านั้น ไม่ต้องไปหาดับในที่ต่างๆ ทั่วไป พระพุทธศาสนาท่านสอนให้ดับที่ต้นตอบ่อเกิดของกิเลส กิเลสทั้งหลายเหล่านั้นก็จะดับหมด ถ้าจะกล่าวว่าพระพุทธศาสนาเป็นของกว้างก็กว้าง กล่าวคือท่านสอนเรื่องจิตที่ส่งส่ายไปตามอารมณ์หาที่สุดมิได้ คือหาประมาณที่สุดไม่ได้นั่นเอง ถ้าจะว่าเป็นของแคบก็แคบนิดเดียว คือเมื่อสติควบคุมจิตได้แล้ว หาต้นตอที่เกิดของกิเลสได้แล้ว กิเลสก็ดับ ณ ที่นั้นเอง

บางครั้งก็น่าสงสารพระภิกษุที่บวชมาไม่ถึง ๔-๕ พรรษาก็อยากจะเป็นพระคณาจารย์สอนพระกรรมฐานเสียแล้ว แต่พระกรรมฐานห้าอย่างที่พระอุปัชฌาย์สอนให้ตนเบื้องต้นตอนบวชก็ยังพิจารณาไม่ได้แล้วจะไปสอนคนอื่นได้อย่างไร ผู้ที่จะเป็นพระคณาจารย์สอนกรรมฐานได้นั้น ตนเองจะต้องฝึกหัดสมาธิให้ได้ ขณิก-อุปจาร-อัปปนาสมาธิเสียก่อน ถ้าปฏิบัติไม่ได้อย่างว่านั้นแล้วขืนไปสอนเขาเดี๋ยวจะถูกลูกศิษย์หลอกเอา บางทีอาจารย์เรียกลูกศิษย์มาอบรมกรรมฐานแล้วถามว่าจิตเป็นอย่างไร ลูกศิษย์ก็จะบรรยายอย่างกว้างขวางว่าจิตเป็นอย่างนั้นอย่างนี้ ฝ่ายอาจารย์หลงเชื่อเพราะตัวเองไม่เคยเป็นมาก่อน

ขณิก-อุปจาร อัปปนาสมาธิก็ไม่รู้จัก เมื่อเป็นเช่นนั้นแล้วก็จะเสริมลูกศิษย์คนนั้นว่าดีแล้ว ถูกแล้ว ลูกศิษย์คนอื่นๆ เมื่อได้ยินได้ฟังอาจารย์พูดเช่นนั้นส่งเสริมอย่างนั้น ต่างก็ดำริที่สรรหาคำพูดต่างๆ มาพรรณนาให้อาจารย์หลงเชื่ออาจารย์ก็จะส่งเสริมลูกศิษย์คนนั้นต่อไปว่า ได้สำเร็จมรรคผลชั้นนั้นชั้นนี้ภูมินั้นภูมินี้ แล้วก็จะไปโฆษณาตนเองว่าฉันได้สำเร็จมรรคผลสิ่งเหล่านี้ผู้เขียนได้เคยประสบมาแล้ว

มีผู้หญิงคนหนึ่งเคยเป็นหัวหน้าอบรมสั่งสอนกรรมฐานเขามาเป็นเวลาตั้งสิบปี ต่อมาภายหลังได้ไปอบรมกรรมฐานแบบยุบหนอ-พองหนอ คือกายปัพพะดีๆ นี่เอง แล้วก็กลับไปโฆษณาให้เพื่อนเก่าๆ ฟังว่ามาทำกรรมฐานกับฉันเถิด ทำแบบพุทโธไม่ได้ผลหรอก มาอบรมแบบยุบหนอ-พองหนอดีกว่าเจ็ดวันเท่านั้นให้สำเร็จมรรคผล เพื่อนๆ ได้ยินเข้าเขาเบื่อไม่อยากฟัง แต่ก็ฟังแกพูดเพ้อเจ้อไปอย่างนั้นแหละ ต่อมาผู้เขียนได้เรียกตัวมาถามว่า คุณอบรมกรรมฐานอย่างไรจึงได้สำเร็จมักผลเร็วนัก แกกลับปฏิเสธเป็นชลมุนเลยว่าอบรมตามอย่างอาจารย์สอนนั่นแหละ นี้เป็นตัวอย่างเรื่องการสำเร็จมรรคผลพูดอวดอุตริมนุษยธรรมไปทั่วบ้านทั่วเมืองเช่นนี้ ถ้าเป็นจริงอย่างแกว่าผู้หญิงก็จะเป็นพระอรหันต์กันหมด ต่อจากนั้นมาแกจึงค่อยสงบลง

การฝึกกรรมฐานแบบพม่า คือ ยุบหนอ-พองหนอ หมายเอาลมหายใจเข้าออกนั่นเอง ต่อมาสอนให้กำหนดเอาอิริยาบถ เช่นเมื่อก้าวเท้าไปข้างหน้ากำหนดว่าก้าวหนอ-ก้าวหนอ อย่างนี้เป็นต้น ผู้เขียนรู้สึกสงสารจริงๆ อุตสาห์ไปเรียนกรรมฐานถึงประเทศพม่ามาสอนในเมืองไทย กลับมาก็สอนเรื่องเก่านั่นเอง แท้ที่จริงแล้วสติปัฏฐานภาวนาที่สามเณรน้อยๆ เรียนจากนักธรรมตรี ท่องบ่นจดจำกันจนปากเปียกปากแฉะว่า สติปัฏฐานสี่ให้พิจารณา

กาย เห็นสักแต่ว่ากาย ไม่ใช่สัตว์ บุคคล ตัวตน เรา เขา เป็นกายานุปัสสนาสติปัฏฐาน

เวทนา เห็นสักแต่ว่าเวทนา ไม่ใช่สัตว์บุคคล ตัวตน เรา เขา เป็นเวทนานุปัสสนาสติปัฏฐาน

จิตเห็นสักแต่ว่าเป็นจิต ไม่ใช่สัตว์ บุคคล เรา เขา เป็นจิตตานุปัสสนาสติปัฏฐาน

ธรรม ไม่ใช่เป็นสัตว์ บุคคล ตัวตน เรา เขา เรียกว่า ธรรมานุปัสสนาสติปัฏฐาน

การพิจารณากาย-เวทนา-จิต-ธรรมให้เห็นเป็นสักแต่ว่านั้นไม่ใช่ของง่าย เพราะมันเป็นการลบสมมติบัญญัติของเดิมทั้งหมด ที่เห็นเป็นสักแต่ว่านั้นมันเป็นบัญญัติสมมติใหม่ซึ่งเกิดจากสติปัฏฐาน ถ้าผู้ปฏิบัติพิจารณาได้อย่างนี้มันก็จะละการถือตน ถือตัวถือเขา ให้หมดสิ้นไปจากใจได้ นี้เป็นเบื้องต้นของสติปัฏฐานดังกล่าวแล้ว ที่พากันไปเรียนมาจากประเทศพม่านั้นได้ความเข้าใจอย่างนี้หรือไม่ ถ้าไม่ได้มันก็เป็นเพียงอนุมานกรรมฐานธรรมดาๆ เท่านั้นเอง คือยุบหนอ-พองหนอ กำหนดลมหายใจเข้าออก กายก็เห็นเพียงอาการก้าวไปคือขาของเรานั่นเองก้าวไป ก็คงรู้เห็นเป็นเพียงแค่นั้น มันไม่เข้าถึงสติปัฏฐานดังที่สามเณรน้อยเรียนนักธรรมท่องบ่นจดจำมาจากตำราสติปัฏฐานทั้งสี่นี้ถ้าผู้ภาวนาไม่ถึงอัปปนาสมาธิแล้ว จะพิจารณาอย่างๆ ก็ไม่เป็นสติปัฏฐานอยู่นั่นเอง ถึงจะไปเรียนมาจากประเทศพม่าก็ตามเถิด เท่านั้นแหละ สติปัฏฐานภาวนาพระพุทธองค์สอนไม่ให้ไปเรียนที่อื่น ให้เรียนเอาที่กาย-เวทนา-จิต-ธรรมนี่เองเมื่อจะเกิดความรู้ความเข้าใจก็รู้ที่กาย-เวทนา-จิต-ธรรมนี่แหละ

พระคณาจารย์กรรมฐานทั้งหลายควรระวังหน่อย การที่จะเป็นพระคณาจารย์เขานั้น เรามันต้องเรียนรู้และปฏิบัติให้เป็นเสียก่อน เพียงแต่เรียนรู้แต่ไม่ปฏิบัติให้เป็นไปตามนั้นมีส่วนมาก กรรมฐานมันมีอาการพิศดารมากโดยมากพระกรรมฐานที่มีอายุพรรษา ๒๐-๓๐ พรรษา แต่รักษาพรหมจรรย์

ไม่ได้นั้นเป็นเพราะปฏิบัติพระกรรมฐานไม่ถึงจิต ไม่ใช่เหตุรักผู้หญิงอย่างเดียว แต่เป็นเพราะปฏิบัติกรรมฐานไม่มีหลัก คงได้แต่เงาดังที่ได้อธิบายมาแล้ว ในผลที่สุดแม้แต่เงาก็จับตัวไว้ไม่ได้ มันก็เลยเบื่อเท่านั้นเองจึงรักษาพรหมจรรย์ไว้ไม่ได้

เรื่องการบำเพ็ญสมาธินั้น พระองค์แสดงเข้าถึงจิตใจโดยตรง เมื่อแสดงให้แก่พระสาวกองค์ใดองค์หนึ่ง ทรงพิจารณาถึงนิสัย วาสนาของบุคคลนั้นๆ ว่าเคยบำเพ็ญมาอย่างไร พระองค์ก็แสดงถึงจุดนั้นเลย ท่านผู้ฟังก็พิจารณาตามถึงเหตุผลจนรู้ด้วยตนเองชัดแจ้งประจักษ์ในใจของตนเอง จึงถึงมรรค ผลเป็นองค์ๆ ไปดังพระจูฬปันถกะ ผู้เรียนหนังสือยาก พี่ชายให้เรียนสี่บาทพระคาถา จนสามเดือนล่วงหน้าไปแล้วก็ไม่ได้อะไร จึงขับหนีออกจากสำนักตน เมื่อหนีไปพบพระพุทธเจ้าจึงรับสั่งว่า “ทำไมจึงหนีมา” ก็เล่าเหตุการณ์ให้พระพุทธเจ้าฟัง พระพุทธเจ้าจึงว่า “มา ณ ที่นี้เราจะสอนกรรมฐานให้ง่ายๆ” แล้วยื่นผ้าขาวให้ท่อนหนึ่งแล้วให้ท่องว่า “รโชหรณํๆ” เมื่อขยี้ผ้าไปโดยพิจารณาเห็นผ้านั้นค่อยสกปรกขึ้นๆโดยลำดับ จิตของท่านเกิดสลดสังเวช ท่านจึงได้อรหัตผลและมีฤทธิ์ปาฏิหาริย์ขึ้น หมอชีวกโกมารภัจนิมนต์พระองค์พร้อมด้วยพระสาวกไปรับบิณฑบาตที่บ้าน พระองค์มองไม่เห็นพระจูฬปันถกะ พระทั้งวัดจึงขานเป็นคำเดียวกันขึ้นคนไปนิมนต์จึงกลับมากราบทูลพระพุทธเจ้าว่าพระมีมากมายหลากหลาย ข้าพระพุทธเจ้าเรียกพระจูฬปันถกะก็ขานรับกันหมด พระพุทธเจ้าจึงแนะนำว่า องค์ใดขานก่อนจงจับชายจีวรองค์นั้นให้มา ณ ที่นี้เมื่อพระองค์พิจารณาถึงนิสัยวาสนาที่เขาเคยทำมาแต่เมื่อก่อนแล้วพระองค์ก็สอนธรรมะบทบาทคาถาแก่ท่านองค์นั้นเป็นเรื่องๆ ไปท่านเหล่านั้นเมื่อพิจารณาตามคำสอนของพระองค์ก็รู้ชัดแจ้งในธรรมนั้นๆ ด้วยใจตนเอง จึงสำเร็จมรรคผลนิพพานมากมาย แต่ท่านทั้งหลายเหล่านั้นก็มิได้วิวาทซึ่งกันและกันด้วยทิฐิมานะ มีสมานฉันท์เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันอยู่ด้วยวิหารธรรมเป็นสุขตลอดกาล

มีภาษิตโบราณภาคอิสานสอนไว้ว่า "คนสามบ้านกินน้ำบ่อเดียว เทียวทางเดียวบ่เหยียบฮอยกัน"

วิปัสสนาเป็นยอดเยี่ยมของปัญญาในพระพุทธศาสนา เป็นคู่กับสมถะคือสมาธินั่นเองท่านผู้รู้บางท่านถือว่าสมถะเป็นเรื่องหนึ่ง วิปัสสนาก็เป็นอีกเรื่องหนึ่งผู้เจริญสมถะไม่ต้องเจริญวิปัสสนา เมื่อเจริญสมถะแก่กล้าแล้ว จึงค่อยเจริญวิปัสสนาข้อความนั้นไม่จริง

ตามความเป็นมา ผู้เจริญสมถะมักต้องเจริญวิปัสสนาเป็นคู่กันไป เช่น เจริญสมถะต้องพิจารณาธาตุ ๔ อินทรีย์ ๖ เป็นต้น

ในขณะที่เจริญสมถะมันต้องมีอารมณ์กระทบกระเทือน จำเป็นต้องใช้วิปัสสนา คือ พิจารณาให้เห็นเป็นอนิจจัง ทุกขัง อนัตตา จึงจะละอารมณ์นั้นได้ เจริญสมถะมันต้องมีอารมณ์ขัดข้องบางอย่างบางประการ เหลือวิสัยของสมถะที่จะแก้ได้จำเป็นที่จะต้องใช้วิปัสสนาหรืออนิจจัง ทุกขัง อนัตตา ฟาดฟันอารมณ์ ให้ขาดกระจุยไป สมถะจึงจะตั้งอยู่ได้ ถ้าใช้แต่สมถะอย่างเดียว กว่าจะเจริญวิปัสสนาสมถะก็เสื่อมหมดแล้ว ท่านอุปมาอุปมัยไว้น่าฟังว่า นักรบสมัยก่อนเป็นผู้เชี่ยวชาญอาจหาญในกลวิธีออกรบฆ่าศึกเมื่อแพ้ฆ่าศึกแล้วกลับเข้าสู่พระนคร ปิดประตูค่ายคูหอรบให้มั่นคง บำรุงกำลังทหารและอาหารให้บริบูรณ์ เพียงพอแล้วจึงออกต่อสู้รบอีก นี้เป็นตัวอย่างที่ดีที่สุด

วิปัสสนาปัญญาในพระพุทธศาสนาเป็นวิชาอันสูงสุดใช้คู่กับสมถะตั้งแต่เบื้องต้นจนถึงที่สุดถ้าไม่มีสมถะ ปัญญาวิปัสสนาก็ไม่เจริญแต่ถ้ามีปัญญาวิปัสสนาไม่มีสมถะ ปัญญาก็ทู่ ขอให้ผู้ทำความเพียรพิจารณาดู ขณะใดที่เจริญสมถะให้แก่กล้าวิปัสสนาก็เป็นไปเองโดยพิจารณาสิ่งต่าง ๆเป็นอนิจจัง ทุกขัง อนัตตา ถ้าเวลาใดสมถะอ่อน ปัญญาวิปัสสนาก็ทื่อ ตั้งแต่ต้นเจริญสมถะมีสมถะเข้มแข็ง ปัญญา วิปัสสนาจึงจะก้าวหน้า สมถะและวิปัสสนาจะคู่กันไปจนตลอดที่สุดถึงพรหมจรรย์

วิปัสสนาเป็นปัญญาขั้นเด็ดขาด จึงอาจก้าวล่วงพ้นโลกีย์วิสัยไปได้ ดังเห็นในเรื่องจิตติดขัดในอารมณ์เล็กน้อยและปล่อยวางก็ไม่ได้ จึงจำเป็นต้องใช้วิปัสสนาอย่างเด็ดขาด คือให้มีวิปัสสนาและความสละชีวิตเป็นที่สุด จึงละอารมณ์นั้น ๆ ได้ วิปัสสนาเป็นปัญญาอันยอดเยี่ยมในพระพุทธศาสนา ผู้เจริญวิปัสสนาจะต้องสละชีวิตพร้อมด้วย วิปัสสนาอันเด็ดเดี่ยวเรียกว่า ทำจิตให้กล้าหาญ ละทิ้งสละโลกไม่อาลัยอาวรณ์เป็นคำสอนอันเด็ดเดี่ยวที่เหนือโลก

ขอสรุปใจความย่อ ๆ ให้หนังสือเล่มนี้ว่า พระคณาจารย์ทั้งหลายที่ได้ศึกษาเรื่องจิต-ใจยังไม่เข้าใจแจ้งชัด ขอได้อย่าไปสอนสานุศิษย์ทั้งหลายเพราะอาจเป็นบ้าเป็นบอไปก็ได้ ขายขี้หน้าพาหิรกะภายนอกศาสนา เพราะศาสนาพุทธสอนให้เข้าถึงจิต-ใจ แต่ผู้สอนไม่เข้าถึงจิต-ใจ จึงทำให้ลูกศิษย์เห็นผิดเกิดวิปลาสเป็นบ้าไปต่าง ๆ นานา แล้วก็ทอดทิ้งให้ระเกะระกะอยู่ทั่วไป ผู้เขียนได้ประสบเรื่องนี้มามากแล้ว ถ้าผู้นั้นยังพอมีสติอยู่ ก็พอพูดกันรู้เรื่องบ้าง ถ้าเป็นมากก็พูดไม่รู้เรื่องกัน แล้วก็เลยพากันทอดทิ้งกันหมด น่าสงสารจริง ๆ พุทธศาสนาสอนให้เข้าถึงจิต-ใจให้มีสติควบคุมจิตของตนให้เป็นคนดีเรียบร้อย แต่ว่าผู้สอนกลับสอนตรงกันข้ามจึงเป็นหนทางให้เสื่อมพุทธศาสนา คนภายนอกก็เลยพากันเห็นว่าพุทธศาสนาสอนให้คนเป็นบ้า

พุทธศาสนาแท้ สอนให้เข้าถึงจิต-ใจ

จิตคือผู้คิด ผู้นึก ผู้ส่งส่ายไปในสิ่งต่าง ๆ เรียกว่าจิต

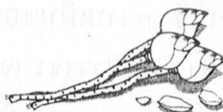
ใจคือ ผู้อยู่เฉย ๆ ตั้งอยู่ท่ามกลางในสิ่งทั้งปวงไม่มี ดี-ชั่ว ไม่คิดหยาบ-ละเอียด ให้นึกก็ได้ให้คิดก็ได้ แต่เรื่องเหล่านั้นเป็นของวุ่นวาย จึงให้อยู่เฉย ๆ ไม่คิดนึกอะไรเลย เรียกว่า "ใจ"

อาการของจิตได้แก่ความคิดส่งส่ายวุ่นวายไปในที่ทั้งปวงจนไม่มีขอบเขตอาการของจิตนี้จะเรียกว่าปัญญาก็ได้ หรือเรียกว่ามิจฉาทิฏฐิก็ได้ ถ้าสติควบคุมให้อยู่ในขอบเขตของสติก็เรียกว่า ปัญญา ตามภาษาของพระกรรม

ฐานเรียกว่า "รู้ทัน" คือจิตจะคิดอย่างไรในสิ่งใด สติก็ตามทัน หรือจะเรียกว่า "รู้เท่า" ก็ได้ คือจิตคิดเรื่องอะไร สติก็รู้ทัน ไม่เกิน ไม่ยิ่ง ไม่หย่อน เมื่อสติรู้เท่า รู้ทัน เรื่องเหล่านั้นก็ระงับหายไป

ถ้าสติรู้ไม่เท่า ไม่ทันจิต จิตคิดส่งสายมากกว่าสติ สติตามไม่ทันจึงเป็นเหตุให้วุ่นวายในอารมณ์ทั้งปวง ถ้าสติรู้ทัน รู้เท่าแล้ว จิตก็หยุดเพียงแค่นั้น เมื่อทิฏฐิจะเกิดขึ้น ก็เพราะสติไม่รู้เท่า รู้ทันจิตนี้เอง จึงเป็นเหตุให้เกิดมานะทิฏฐิ ถือตน ถือตัว อวดดี ถือรั้น เอาแต่จิตของตนข้างเดียว อย่างนี้เรียกว่าทิฏฐิจะเกิดก็เกิดที่นั้นดังกล่าวแล้ว เมื่อรู้ว่าพระพุทธศาสนาสอนให้เข้าถึงจิต ถึงใจ ผู้มีสติควบคุมทันจิต เห็นเรื่องวุ่นวายทั้งหลายดังกล่าวมาแล้วนั้น จึงยอมสละทิ้งสิ่งเหล่านั้นเสีย ให้เหลือแต่จิตกับสติสองอันเท่านั้น จิตก็จะเป็นเอกัคคตามีอารมณ์อันเดียว เมื่อจิตมีอารมณ์อันเดียวแล้วก็จะรวมกันเข้าเป็นใจ นิ่งเฉยดังกล่าวมา

ใจมีอารมณ์อันเดียวดังว่ามานี้ ยากที่ผู้ศึกษามากจะเข้าใจได้ เพราะจิตอันเดียวจะไปรู้เรื่องต่าง ๆ ได้อย่างไร (ที่เรียกว่าปัญญานั่นเอง) เหตุนั้นผู้ศึกษามากจึงไม่สามารถทำจิตให้เป็นอารมณ์อันเดียวได้ เพราะความไม่เชื่อว่าจะเป็นอย่างนั้นได้ แต่ผู้ฝึกหัดจิตจนเข้าถึงเอกัคคตารมณ์ได้แล้วย่อมชอบใจทำให้ถึงสมาธิเป็นเอกัคคตารมณ์บ่อย ๆ

ปัญญา

โดยหลวงปู่พระอาจารย์มหาบัว ญาณสมฺปนฺโน

"ปัญญาเป็นรัตนะของนรชน" นี่เป็นพุทธภาษิต เพราะนรชนคือคนเรามีรัตนะคือปัญญาติดตัวมาตั้งแต่เกิด เป็นพิเศษว่าสัตว์ร่วมโลกทั้งหลาย จึงได้ชื่อว่าเป็นมนุษย์ และสามารถอบรมปัญญาให้มากขึ้นได้ด้วย ฉะนั้นคนเราจึงมีความฉลาดสามารถเปลี่ยนภาวะจากความเป็นคนป่ามาเป็นคนเมืองมีความเจริญด้วยอารยธรรม วัฒนธรรม มีบ้านเมือง มีระเบียบ มีระบบการปกครอง มีศาสนา มีเครื่องบำรุงความสุขทางกายทางใจต่าง ๆ สิ่งทั้งปวงเหล่านี้สัตว์ดิรัจฉานทั้งหลายหามีไม่ ทั้งนี้ก็ด้วยอำนาจของปัญญานี่เอง พระรัตนตรัยคือ พระพุทธเจ้า พระธรรม พระสงฆ์ ก็เกิดขึ้นด้วยอำนาจของปัญญา แต่ปัญญาที่เป็นรัตนะของนรชนดังกล่าวมานี้พึงทราบว่าจะเป็นปัญญาที่ชอบ มีลักษณะเป็นความฉลาดรู้ความชัดเจน การวินิจฉัยถูกต้อง สามัญสำนึกดี มีเหตุผลในสิ่งทั้งหลาย ปัญญาที่ชอบดังกล่าวเป็นผลสืบมาจากปัญญาที่มีเป็นพื้นฐานอันได้มาแต่กำเนิดของนรชนอันเรียกว่า สชาติปัญญา และจากการศึกษาอบรมที่ถูกที่ชอบ อันสชาติปัญญานั้นมีพลังอำนาจที่ทำให้ประจักษ์ เรียนรู้ เข้าใจ และตระหนักเป็นพลังใจทางปัญญาของบุคคล ถ้าอบรมศึกษาในทางที่ผิดก็จะเพิ่มความรู้ในทางฉลาดแกมโกง ในทางทำความชั่วร้ายในทางเบียดเบียนต่าง ๆ ฉะนั้น จึงตรัสสอนไม่ให้ประมาทปัญญา คือใช้พิจาณาอบรมศึกษาให้เข้ากันมีมรรคมีองค์ ๘ ที่พระพุทธเจ้าได้ทรงปฏิบัติมาจนได้ตรัสรู้พระธรรม และทรงสั่งสอนไว้นั่นเองคือ สัมมาทิฐิ ความเห็นชอบ สัมมาสังกัปปะ ความดำริชอบ(รวมเข้าเป็นปัญญาสิกขา) สัมมาวาจา เจรจาชอบ สัมมากัมมันตะ การงานชอบ สัมมาอาชีวะ เลี้ยงชีวิตชอบ (รวมเข้าเป็นศีลสิกขา) สัมมาวายามะ

เพียรชอบ สัมมาสติ ระลึกชอบ สัมมาสมาธิ ตั้งใจชอบ (รวมเข้าเป็นจิตตสิกขาหรือสมาธิ) มรรคมีองค์ ๘ นี้ก็เท่ากับ ปัญญาศีล สมาธินั่นเอง อันแสดงว่าปัญญาเป็นหัวหน้า แต่ที่แสดงไว้เป็นข้อปฏิบัติโดยลำดับทั่วไปว่า ศีล สมาธิ ปัญญา พระพุทธเจ้าได้ตรัสรับรองไว้ด้วยว่า สัมมาทิฐิ เป็นหัวหน้า เพราะเมื่อมีสัมมาทิฐิก็ย่อมรู้เห็นทุก ๆ อย่างว่าผิดหรือถูกอย่างไรและเมื่อมีความเพียรชอบ ความระลึกชอบเข้าประกอบก็จะทำให้มีความเพียร มีสติ ละทุกสิ่งที่ผิด ทำทุกสิ่งที่ถูกให้เกิดขึ้น จนถึงความถูดต้องสมบูรณ์ แต่ทั้งนี้ก็ต้องอาศัยสมาธิเป็นหลักเป็นที่ตั้งแห่งทุก ๆ ข้อ เพราะจิตที่ไม่มีสมาธิย่อมดิ้นรนกระสับกระส่ายไม่อาจที่จะใช้ปัญญาอบรมปัญญาที่มีอยู่ให้เจริญขึ้นได้ เหมือนอย่างไฟฉายที่แกว่งไปแกว่งมา ไม่อาจจะส่องอะไรให้มองเห็นชัดได้ จึงทำจิตให้สงบด้วยสมาธิเป็นหลัก ก็จะปฏิบัติให้มรรคทุกข้อแวดล้อมเข้ามาสู่ความมีปัญญาสูงสุด

เรื่องของกัมมัฏฐานสำหรับแก้นิวรณ์ เก็บมาจากคำสอนของพระพุทธเจ้าจากที่มาต่าง ๆ กัน และข้อที่ตรัสกำชับไว้ให้มีเป็นประจำในการปฏิบัติแก้นิวรณ์ทุกข้อ หรือในการปฏิบัติกัมมัฏฐานทุกคราว คือโยนิโสมนสิการ แปลว่า การทำไว้ในใจโดยแยบคาย ได้แก่การใช้ปัญญาพิจารณาให้ทราบตระหนักแน่ถึงเหตุผลในการปฏิบัตินั้น ๆ ตามเป็นจริง เมื่อใช้ปัญญาดังนี้จึงจะไม่ปฏิบัติผิดทางทั้งจะไม่หลงตัว ลืมตัว การใช้ปัญญาจึงเท่ากับเป็นการใช้เกาะป้องกันอันตรายอันอาจจะเกิดขึ้นจากความหลงถือเอาผิดดังกล่าว และการใช้ปัญญาก็เป็นการศึกษาธรรมนั่นเอง การฝึกหัดปฏิบัติสมาธิอย่างขาดโยนิโสมนสิการ หรือขาดการใช้ปัญญา ก็เท่ากับไม่เป็นการศึกษาธรรมอาจหลงไปผิดทาง เช่นหลงติดอยู่กับนิมิตที่พบเห็นในสมาธิ หรืออำนาจบางอย่างที่ได้จาดสมาธิ ทำให้กัมมัฏฐานที่ถูกหลุดไป หรือหลุดจากกัมมัฏฐานได้ง่าย พระพุทธเจ้าตรัสไว้อีกด้วยว่า “ปัญญาเป็นแสงสว่างในโลก” การใช้ปัญญาอบรมเพิ่มเติมปัญญาให้ส่องสว่างยิ่งขึ้นโดยลำดับจึงเป็นเหตุให้มองเห็นสัจจะ

คือให้รู้จริง เห็นจริง ให้บรรลุสุขประโยชน์ตั้งแต่ขั้นต้น จนถึงขั้นสูงสุด เพราะปัญญาขั้นสูงสุด คือปัญญาที่สมบูรณ์เต็มที่ ย่อมทำให้จิตปภัสสร คือผุดผ่องสว่างเต็มที่ ทำให้รู้แจ้งเห็นจริงและบรรลุสุขประโยชน์สูงสุด เหมือนเช่นพระพุทธเจ้าและพระอรหันตสาวกทั้งหลาย ฉะนั้นพระพุทธเจ้าจึงได้ตรัสเตือนไว้ว่า "อย่าประมาทปัญญา" คือให้ใช้ปัญญานั่นเอง การที่ฝึกฝนใช้ปัญญาจนรู้แจ้งเห็นจริงแล้วย่อมปฏิบัติตนไปในทางที่ถูกที่ควรตลอดเวลา โดยปราศจากกิเลสตัณหา เป็นไปโดยอัตโนมัตินั่นเอง

นิวรณ์และกัมมัฏฐานสำหรับแก้

จิตไม่มีสมาธิ ก็เพราะมีนิวรณ์ทำให้ไม่ได้ความสงบ ไม่ใช้ปัญญา จึงจะแสดงนิวรณ์ ๕ และกัมมัฏฐานสำหรับแก้เพิ่มเติมดังต่อไปนี้

๑. **ความพอใจใฝ่ถึงด้วยอำนาจของกิเลสกาม** เรียกว่ากามฉันทะ แก้ด้วยการเจริญอสุภกัมมัฏฐาน พิจารณาทรากศพหรือเจริญกายคตาสติ พิจารณาร่างกายอันยังเป็นของสวยงามให้เป็นของที่น่าเกลียด

๒. **ความงุ่นง่านด้วยกำลังโทสะ** เรียกรวมกันเรียกว่าพยาบาท แก้ด้วยการเจริญเมตตา กรุณา อุเบกขา หัดจิตในทางหัดคิดให้เกิดเมตตา สงสาร กรุณา ช่วยเหลือเมื่อมีความสามารถ เกิดความพลอยยินดี ไม่ริษยา เกิดความปล่อยวางหยุดใจที่คิดโกรธได้

๓. **ความท้อแท้** หรือความเกียจคร้าน และความหดหู่งวงงุน เรียกว่าถีนมิทธะ แก้ด้วยเจริญอนุสสติกัมมัฏฐาน พิจารณาคุณของพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์บ้าง พิจารณาความดีของตนบ้าง เพื่อให้จิตใจเบิกบาน และมีแกใจหวนอุตสาหะหรือทำอาโลกสัญญา กำหนดหมายแสงสว่าง ให้จิตสว่าง

๔. **ความฟุ้งซ่าน** หรือคิดพล่านและความจืดจางเร็ว หรือความรำคาญ เรียกว่าอุทธัจจกุกกุจจะ แก้ด้วยการเพ่งกสิณ กำหนดลมหายใจเข้าออก หัด

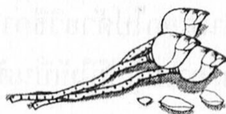
ผูกใจไว้ในอารมณ์เดียว หรือเจริญมรณสติ อันทำใจให้สงบด้วยสังเวช

๕. ความลังเลไม่แน่ลงได้ เรียกว่า วิจิกิจฉา แก้ด้วยการเจริญธาตุกัมมัฏฐาน หรือวิปัสสนากัมมัฏฐาน เพื่อกำหนดรู้สภาธรรม ที่เป็นอยู่ตามความเป็นจริง

อีกอย่างหนึ่ง ทำความกำหนดรู้จิตที่มีนิวรณ์และนิวรณ์ที่มีในจิตกังทั้งโทษเมื่อเกิดปัญญาความรู้จักนิวรณ์และโทษของนิวรณ์ขึ้นนิวรณ์ก็จะสงบหายไป

ความหลงตัว ลืมตัว

ความหลงที่กล่าวข้างต้นมีลักษณะเป็นความง่วงงุนเคลิบเคลิ้มเป็นต้นนั้น เป็นความหลงที่เป็นนิวรณ์ของจิตที่พึงระงับด้วยสมาธิ ยังมีความหลงที่สำคัญยิ่งขึ้นไปกว่า คือหลงตัว ลืมตัว มีความอวดดีว่าตนเองเก่งซึ่งเกิดจากความประมาทไม่ใช่ปัญญา ฉะนั้น ผู้ที่เห็นโทษของความหลงตัว ลืมตัว จึงควรรู้จักใช้ปัญญากับทั้งสติรักษาจิตของตนไว้ให้ดีเป็นนิตย์ มิให้หลงไหลไปในลาภ ยศ สรรเสริญ สุข ในโลกทั้งหลาย เพราะจะทำให้หลงตัว ลืมตัว เป็นอันตรายต่อความดีทุกอย่าง เมื่อได้อะไร มีลาภเป็นต้น ก็ให้รู้ว่าได้สิ่งที่มีเกิดมีดับ เมื่อมีการได้ก็ให้มีการเสีย มีการพบการเจอก็ต้องมีการพลัดพราก แม้ชีวิตร่างกายของคน เมื่อได้มาก็ต้องเสียไปในที่สุด เมื่อมีปัญญารู้ความจริง เมื่อได้ลาภยศเป็นต้นมาก็จะไม่หลงไหลในสิ่งทั้งปวงเหล่านี้ จะไม่หลงตัว จะไม่ลืมตัว และจะใช้ลาภ ยศ เป็นต้นในทางที่ถูกที่ควรเพื่อประโยชน์สุขแก่ตนเองและผู้อื่น เมื่อถึงคราวจะเสียก็ไม่เสียใจ ไม่ทำลายตัวและสามารถรักษาความดีและจิตใจให้มีความสงบ สุข ได้อย่างสม่ำเสมอ

การดำรงอยู่ของพุทธศาสนา

รวบรวมโดย พระจตุรงค์ ญาณุตฺตโม

พระพุทธศาสนาในประเทศไทยนั้น นับว่าเจริญมั่นคงกว่าพระพุทธศาสนาในประเทศอื่นใดในโลกปัจจุบัน ทั้งนี้เพราะว่าพระพุทธศาสนาในประเทศไทยไม่ถูกเบียดเบียน หรือทำลายเหมือนอย่างพุทธศาสนาในประเทศอินเดีย ลังกา และในประเทศจีนเป็นต้น ประกอบทั้งคนไทยส่วนใหญ่ และพระมหากษัตริย์ไทยทุกพระองค์ เป็นผู้เลื่อมใสมั่นคงต่อพระพุทธศาสนา

อันที่จริงความเจริญหรือความเสื่อมของพระพุทธศาสนานั้น ย่อมขึ้นอยู่กับเราชาวพุทธเอง คือพุทธบริษัททั้ง ๔ เพราะถ้าหากชาวพุทธไม่ปฏิบัติตามพระธรรมวินัย ศาสนาก็เสื่อม ถ้าปฏิบัติตามพระธรรมวินัยอยู่พระศาสนาก็ยังคงเจริญอยู่ การที่พระพุทธศาสนาจะเจริญมั่นคงอยู่ได้นานนั้นต้องมีองค์ประกอบอยู่ ๓ ประการคือ

๑. **การดำรงไว้** (ธารณํ) หมายถึงการดำรงไว้โดยการเรียนรู้ โดยการจดจำ โดยการปฏิบัติตามพระธรรม โดยการให้ความคุ้มครองป้องกันพร้อมทั้งกำจัดภัยของศาสนาตลอดจนถึงการทำสังคายนาพระธรรมวินัยเป็นครั้งคราว

๒. **การสืบต่อ** (สนฺตานํ) หมายถึงการสืบต่อพระศาสนาไว้ให้ไม่ขาดสูญด้วยการบรรพชาอุปสมบท หรือจะโดยการสนับสนุนให้บุตรหลานของตนและคนอื่นได้บรรพชา อุปสมบท เพื่อสืบทอดต่ออายุของพระศาสนา

๓. **การเผยแผ่** (วิตฺถารณ) หมายถึงการเผยแผ่พระธรรมให้เข้าถึงจิตใจของชาวบ้านให้กว้างขวางออกไปด้วยวิธีการต่างๆ เช่น การสอน การพิมพ์หนังสือออกเผยแพร่ และการปฏิบัติให้เป็นตัวอย่าง

องค์ประกอบทั้ง ๓ ประการนี้ ที่เป็นหลักสำคัญในความเจริญมั่นคงของพระพุทธศาสนาโดยเราจะเห็นข้อเท็จจริงในข้อนี้จากประวัติศาสตร์อันยาวนานของพระพุทธศาสนา ถ้าหากองค์ประกอบทั้ง ๓ ประการนี้ ขาดข้อใดข้อหนึ่ง พระพุทธศาสนาคงสูญไปจากโลกนานแล้ว

ในคัมภีร์ปัญจกนิบาต อังคุตรนิกาย พระพุทธเจ้าพระองค์ได้ตรัสถึงเหตุที่ทำให้พระสัทธรรมเสื่อม และไม่เสื่อมไว้ว่า ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ธรรม ๕ ประการนี้ย่อมเป็นไปเพื่อความลบเลือน เสื่อมสูญแห่งพระสัทธรรมคือภิกษุในพระธรรมวินัยนี้ ได้แก่

ไม่ฟังธรรมโดยเคารพ ๑, ไม่เล่าเรียนธรรมโดยเคารพ ๑, ไม่ทรงจำธรรมโดยเคารพ ๑, ไม่ใคร่ครวญอรรถแห่งธรรมที่ทรงจำไว้โดยเคารพ ๑, รู้อรรถรู้ธรรมแล้วไม่ปฏิบัติสมควรแก่ธรรม ๑

ธรรม ๕ ประการ ย่อมเป็นไปเพื่อความไม่ลบเลือน เพื่อความมั่นคง เพื่อความไม่เสื่อมสูญ แห่งพระสัทธรรม คือ ภิกษุในธรรมวินัยนี้ ย่อมฟังธรรมโดยเคารพ ๑, เล่าเรียนธรรมโดยเคารพ ๑, ทรงจำธรรมโดยเคารพ ๑, ใคร่ครวญอรรถแห่งธรรมที่ทรงจำไว้โดยเคารพ ๑, รู้อรรถรู้ธรรมแล้วปฏิบัติธรรมโดยสมควรแก่ธรรมโดยเคารพ ๑

มหันตภัย ๕ ประการของการดำรงอยู่ของพระพุทธศาสนาในอนาคต (อันใกล้)

๑. ในอนาคต ภิกษุทั้งหลายจักไม่อบรมกาย ไม่อบรมศีล ไม่อบรมจิตและปัญญา เมื่อให้อุปสมบทแก่บุคคลอื่นแล้ว ก็ไม่อาจแนะนำเขาได้ในเรื่องอธิศีล อธิจิต และอธิปัญญา เมื่อเป็นอย่างนี้ก็จะมีการลบล้างธรรมลบล้างวินัยขึ้น

๒. ในอนาคตภิกษุทั้งหลายจักไม่อบรมกาย ศีล สมาธิ และปัญญา ให้นิสัยแก่กุลบุตรและไม่อาจแนะนำเขาได้ในเรื่องอธิศีล อธิจิต และอธิปัญญา

กุลบุตรเหล่านั้นไม่ยอมอบรมกาย ไม่อบรมศีล ไม่อบรมจิต และไม่อบรมปัญญา การลบล้างธรรมวินัยก็เกิดขึ้น

๓. ในอนาคตภิกษุทั้งหลายจักไม่อบรม กาย ศีล สมาธิ และปัญญา เมื่อแสดงอภิธรรมกถา เวทัลลากถา หยั่งสู่ธรรมที่ผิดก็จักไม่รู้สึกตัว การลบล้างธรรมวินัยก็จักเกิดขึ้น

๔. ในอนาคตภิกษุทั้งหลาย จักไม่อบรมกายเมื่อมีการแสดงพระสูตรอันลึกซึ้ง ภิกษุทั้งหลายก็จักไม่สนใจฟัง ไม่ตั้งจิตเพื่อรู้

๕. ในอนาคตภิกษุทั้งหลายจักไม่อบรมกาย ศีล สมาธิ และปัญญา เพราะผู้เป็นเถระจะมักมาก มีความประพฤติย่อหย่อน เป็นหัวหน้าในการล่วงละเมิด (พระวินัย) ทอดธุระในวิเวก ไม่ทำความเพียร เพื่อบรรลุธรรมที่ยังไม่บรรลุ เมื่อเป็นอย่างนี้การลบล้างธรรมลบล้างวินัยก็จักเกิดขึ้น

นี่เป็นสิ่งที่พระพุทธองค์ได้ตรัสไว้เมื่อ สองพันห้าร้อยปีเศษมาแล้ว และบัดนี้สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ก็เริ่มเกิดขึ้นแล้ว

ภัยอีก ๕ ประการที่จะนำไปสู่ความเสื่อมของพระพุทธศาสนา

๑. ในอนาคตภิกษุทั้งหลายจักเป็นผู้ชอบจีวรสีงาม แล้วละการถือผ้าบังสุกุลเป็นวัตร ละการอยู่ในเสนาะสนะสงัด เช่น ป่าเป็นต้น ชอบและแสวงหาที่อันไม่สมควรต่าง ๆ เพราะจีวรเป็นเหตุ

๒. ในอนาคตภิกษุทั้งหลายจักชอบบิณฑบาตที่ดี (ประณีต) แล้วละความพอใจในการถือบิณฑบาตเสีย แสวงหาแต่ของบิณฑบาตที่มีรส (ความพอใจ) โดยเพียงปลายลิ้น แสวงหาอันไม่สมควรต่าง ๆ เพราะบิณฑบาตเป็นเหตุ

๓. ในอนาคตภิกษุทั้งหลายจักพอใจในเสนาะสนะที่ดีงาม ละทิ้งเสนาะ

สนะที่เป็นป่าเสีย พอใจอยู่แต่ในบ้าน และแสวงหาอันไม่สมควรต่างๆ เพราะเสนาะสนะเป็นเหตุ

๔. ในอนาคตภิกษุทั้งหลายจักคลุกคลีด้วยอารามิกบุรุษ (คนวัด) และสมณุฑเทส (สามเณร) เมื่อเป็นดังนี้ก็หวังไว้ว่าพระภิกษุต้องบริโภคของที่สะสมไว้มีประการต่างๆ จักทำนิมิต (อาการบอกใบ้) ต่างๆ เพื่อลาภผลของตนเอง

งานของพระสงฆ์เพื่อปฏิบัติตามคำสั่ง และคำข้อร้องของพระผู้มีพระภาค

งานเผยแผ่พระศาสนานั้น โดยเนื้อแท้เป็นการนำ หรือการยกจิตของมนุษย์ให้สูงขึ้น ไม่ใช่เป็นการโฆษณาชวนเชื่อ หรือเป็นเพียงการป่าวประกาศให้มนุษย์ได้ยินได้ฟังเท่านั้นไม่แท้จริงแล้ว เหตุที่ทำให้ชาวพุทธทำการขวนขวายในการเผยแผ่พระพุทธศาสนานั้น มิใช่เป็นเพียงสถานการณ์ของบ้านเมืองต้องการให้เป็นไป แต่เป็นเพราะ เป็นหน้าที่โดยตรงของพุทธบริษัทที่ต้องการนำความสุขมาให้ชาวโลกอย่างแท้จริง โดยเฉพาะภิกษุสงฆ์แล้ว งานเผยแผ่พระศาสนานับว่าเป็นหน้าที่โดยตรงที่ต้องทำ สิ่งที่กระตุ้นเตือนให้เกิดกำลังใจในการเผ่แผ่พระพุทธศาสนานั้นไม่ใช่เป็นเพียงเพราะเห็นประโยชน์ของพุทธภาษิตที่ว่า "สพฺพทานํ ธมฺมทานํ ชินาติ" เท่านั้นแต่เป็นเพราะพุทธดำรัสอันเป็นคำสั่งและคำข้อร้องของพระผู้มีพระภาคอีกด้วย คือในคราวส่งพระสาวก ๖๐ รูปออกไปประกาศพระศาสนานั้น พระผู้มีพระภาคเจ้าได้ดำรัสสั่งไว้อย่างน่าจับใจยิ่ง ดังปรากฏอยู่ในคัมภีร์มหาวรรค แห่งพระวินัยปิฎกว่า "จรถ ภิกฺขเว จริกํ พหุชนหิตาย พหุชนสุขาย โลกานุกมฺปาย อตฺถาย หิตาย สุขาย เทวมนุสฺสานํ" ซึ่งแปลได้ใจความว่า

"ภิกษุทั้งหลาย เธอทั้งหลายจงเที่ยวจาริกไปเถิด เพื่อประโยชน์เกื้อกูลแก่คนจำนวนมาก เพื่อเห็นแก่ความสุขของคนจำนวนมาก เพื่ออนุเคราะห์แก่

ชาวโลก เพื่อคุณประโยชน์ เพื่อความสุขแก่เทวดาและมนุษย์ทั้งหลาย เธอทั้งหลายอย่าได้ไปทางเดียวกันถึงสองรูปเลย จงแสดงธรรมให้งามในเบื้องต้น ให้งามในท่ามกลาง ให้งามในที่สุด จงประกาศแบบครองชีวิตอันประเสริฐ (คือพรหมจรรย์) ให้มีทั้งหัวข้อและมีทั้งความหมาย ให้ถูกต้องบริบูรณ์สิ้นเชิง เถิด สัตว์ที่มีกิเลสน้อยก็มีอยู่ ซึ่งจักเสื่อมจากคุณอันใหญ่หลวง เพราะไม่ได้ฟังธรรม สัตว์ที่เข้าถึงธรรมจักรมีแน่แท้ ภิกษุทั้งหลายแม้เราเองก็จักไปยังตำบลอุรุเวลาเสนานิคม เพื่อแสดงธรรมเหมือนกัน"

พุทธภาษิตนี้ เป็นการบ่งบอกถึงจุดมุ่งหมายและวิธีการเผยแผ่ พร้อมทั้งคำสั่ง คำขอร้องให้ทำตามพุทธประสงค์ อันที่จริงคำว่า "การประกาศศาสนาหรือการเผยแผ่ศาสนา"แต่พระพุทธองค์ทรงใช้คำว่า "พรหมจรรย์" ไม่เคยใช้คำว่า "จงประกาศศาสนาหรือจงเผยแผ่ศาสนา" ซึ่งถ้าเราพูดถึงเนื้อหากันจริง ๆ แล้วก็ควรจะเรียกว่า "ประกาศพรหมจรรย์" เพราะโดยความเป็นจริงแล้ว พรหมจรรย์ที่พระพุทธองค์ต้องการให้ประกาศนั้นก็คือ ศีล สมาธิ และปัญญา อันเป็นตัวศาสนานั่นเอง ฉะนั้นการประพฤติพรหมจรรย์ หรือการประกาศพรหมจรรย์ ก็คือประพฤติ และประกาศไตรสิกขานั่นเอง

การประกาศพรหมจรรย์โดยวิธีปฏิบัติให้เขาดู มีความสุขให้เขาดูประเสริฐกว่า และได้ผลดีกว่าการประกาศด้วยปาก ที่ตั้งผู้ประกาศไม่มีตัวพรหมจรรย์อยู่เลย พระอรหันต์บางองค์เช่นพระอัสสชิประสบความสำเร็จในการประกาศพรหมจรรย์ ในชั้นแรก ด้วยเพียงการเดินให้เขาดูเท่านั้น เพราะเป็นการแสดง เพราะเป็นการแสดงออกให้เห็นถึง ศีล สมาธิ และปัญญา อันมีอยู่ที่เนื้อตัวของผู้ประกาศ เพราะฉะนั้นจึงมีคำกล่าวกันว่า "หุบปากประกาศดีกว่า ดังกว่า และจริงกว่า เปิดปากประกาศ" ต่อย่างไรก็ตามการประกาศศาสนาที่บริบูรณ์นั้นต้องปฏิบัติตามที่พระพุทธเจ้าตรัสไว้ในการส่งพระสาวก ๖๐ รูป ออกไปประกาศศาสนา คือต้องมีทั้งหุบปากและเปิดปากประกาศ งานเผยแผ่พระศาสนานั้น นับว่าเป็นงานที่สำคัญประการหนึ่งของชาวพุทธ ดังที่

เราจะเห็นความจริง ถ้าหากไม่มีพระเถระธรรมฑูต นำพระพุทธศาสนาออกจากอินเดียไปเผยแผ่ในต่างประเทศแล้วประเทศไทยก็คงไม่ได้รับพระพุทธศาสนาเข้ามาเป็นศาสนาประจำชาติ และพระพุทธศาสนาก็คงสูญไปจากโลกเสียนานแล้วเพราะแม้แต่ประเทศอินเดียเอง ก็เคยสูญสิ้นพระพุทธศาสนาไปแล้วเป็นเวลาหลายร้อยปี เพราะถูกภัยต่าง ๆ เบียดเบียนทำลาย แต่ที่พระพุทธศาสนาไม่สูญหายไปจากโลกก็เพราะผลงานการเผยแผ่ของชาวพุทธในอดีตนั้นเอง

ตามประวัติศาสตร์ของพระพุทธศาสนานั้นมีพระเถระเป็นจำนวนมากที่เดินทางจากดินแดนพระพุทธศาสนาไปเผยแผ่พระศาสนาในต่างแดน เช่น จากอินเดียเข้าไปสู่ประเทศจีน ธิเบต ลังกา อิหร่าน เตอรกีสถาน สุวรรณภูมิ และอินโดนีเซีย เป็นต้น และจากลังกาเข้าสู่ไทยโบราณส่วนมากพระเถระเหล่านี้ได้ประสบความลำบากนานับประการในต่างแดน ท่านเสียสละแล้วเพื่อประโยชน์แก่พระพุทธศาสนา เพื่อความสงบสุขของมวลชนมนุษยชาติ หลายท่านได้ทิ้งผลงานอันล้ำค่าไว้เป็นมรดกตกทอดตลอดมาจนถึงปัจจุบัน

ความเปลี่ยนแปลงและสัญลักษณ์แห่งความเสื่อม

ความเปลี่ยนแปลงของสังคมแต่ละยุค เป็นเหตุกระทบกระเทือนต่อวงการพระพุทธศาสนาเป็นอย่างมากในด้านดีและด้านเสีย เพราะตามประวัติศาสตร์พระพุทธศาสนาที่เคยรุ่งเรืองเป็นอันมากในอินเดีย ปากีสถาน จีน เตอรกีสถาน และอินโดนีเซีย เป็นต้น แต่ในระยะกาลต่อมาพระพุทธศาสนาได้สูญไปจากประเทศเหล่านั้นเกือบหมดสิ้นจะเหลืออยู่บ้างก็เล็กน้อย ทั้งนี้เพราะถูกภัยต่าง ๆ เข้าเบียดเบียนทำลาย ทั้งที่เป็นภัยอันเกิดจากภัยในพระพุทธศาสนาเอง และภัยที่มาจากภายนอก แม้ในปัจจุบันพระพุทธศาสนาก็กำลังถูกทำลายและกำลังหมดไปจากประเทศที่ปกครองโดยระบบคอมมิวนิสต์ มีจีนและรัสเซียเป็นต้น ซึ่งพระพุทธศาสนาในประเทศดังกล่าวทั้งหมดเคย

รุ่งเรืองอย่างที่สุดมาแล้วและที่เห็นได้ชัดเจนมากคือพระพุทธศาสนาในเวียดนาม ลาว และเขมร ประเทศเพื่อนบ้านของเรา ซึ่งกำลังถูกทำลายและกระทบกระเทือนอย่างหนัก ถึงกับในเขมรปัจจุบันไม่ปรากฏว่ามีพระสงฆ์เหลืออยู่ ทั้งที่เมื่อ ๕ ปีก่อนหน้านี้มีพระสงฆ์อยู่เป็นจำนวนมากทั่วประเทศเขมร

พระพุทธศาสนาในประเทศของเราเอง ก็อาจเป็นเหมือนกับประเทศทั้งหลายที่กล่าวมาแล้วก็ได้ถ้าเราชาวพุทธศาสนิกชามัวประมาทไม่รีบปรับปรุงการศึกษา การปกครอง การเผยแผ่ให้ทันกับกลไกของสังคมที่กำลังเปลี่ยนแปลงอย่างไม่หยุดยั้ง เพราะปัจจุบันนี้มีสัญญลักษณ์หลายอย่างที่บ่งบอกให้เห็นถึงความเสื่อมของพระพุทธศาสนาในประเทศไทยเรา และมีอยู่หลายอย่างที่คล้ายคลึงกันมาก กับสาเหตุของความเสื่อมของพระพุทธศาสนาในอินเดีย สัญญลักษณ์แห่งความเสื่อมของพระพุทธศาสนาในประเทศไทย ที่มองเห็นได้ชัดเจนในปัจจุบัน ได้แก่ลักษณะเหล่านี้

๑. เด็กและเยาวชนของชาติในปัจจุบันได้เหินห่างจากวัดแต่ก่อนมาก จึงไม่ได้รับการอบรมศึกษาจากพระสงฆ์เหมือนแต่ก่อน พระสงฆ์ก็ไม่ได้มีโอกาสจัดการศึกษาของชาติเหมือนแต่ก่อน โรงเรียนต่างๆ ของรัฐได้แยกออกจากการควบคุมของพระสงฆ์โดยสิ้นเชิง เพราะการศึกษาวิชาการต่างๆ ในโลกปัจจุบันได้ก้าวหน้าไปไกลกว่าความรู้ของพระสงฆ์

๒. ผู้ที่ถือตนเองว่าเป็นชาวพุทธในปัจจุบัน ประพฤติผิดศีลธรรมกันมากขึ้น เช่นการฉ้อราษฎร์บังหลวง การปล้น การโกง การฆ่ากันมากกว่าแต่ก่อน เพราะศีลธรรมไม่ได้เข้าสู่จิตใจของเขาเหล่านั้น

๓. ลัทธิวัตถุนิยม กำลังคุกคามประเทศไทยและพระพุทธศาสนาอย่างหนัก เพราะเหตุผลหลายประการดังได้กล่าวมาแล้วข้างต้น ก่อให้เกิดความหวั่นไหวสะเทือนใจแก่คนไทยผู้รักชาติและพระศาสนาเป็นอย่างมาก

๔. ได้มีชาวไทยจำนวนไม่น้อย หันไปถือศาสนาอื่น ซึ่งกำลังทุ่มเทกำลังทุกอย่างเพื่อเผยแผ่ศาสนาของเขาให้ครอบคลุมทั่วประเทศไทย ถึงกับคนไทยในบางท้องถิ่นหันไปเข้ารีตหมดทั้งหมู่บ้าน ทำให้พระสงฆ์ในถิ่นนั้นทิ้งวัด เพราะไม่มีใครทำบุญก็มี ทั้งนี้อาจเป็นเพราะพระสงฆ์ขาดครูบาอาจารย์และขาดนักเผยแผ่ที่มีความสามารถนั่นเอง

๕. ปัจจุบันคนไทย ไม่ค่อยนิยมส่งบุตรหลานของตัวเองเข้าบรรพชาอุปสมบท เพื่อศึกษาพระพุทธศาสนาเหมือนแต่ก่อน เพราะกลัวว่าบุตรหลานของตนจะลำบาก ไม่มีอาชีพติดตัวเมื่อสึกออกไปแล้ว แต่กลับส่งเสริมให้เรียนวิชาการทางโลกอย่างเต็มที่ เพื่อจะได้เอาไปประกอบอาชีพเป็นหลักฐาน ที่ให้บุตรหลานของตนบรรพชาอุปสมบทส่วนมากก็ให้บวชตามประเพณีเท่านั้น แม้แต่พระสงฆ์ส่วนหนึ่งก็ไม่ส่งเสริมให้ญาติพี่น้องของตนได้บวชเรียนในพระพุทธศาสนา จะให้บวชเพียง ๓ เดือนตามประเพณีเท่านั้น เพราะกลัวว่าบวชไปนาน ๆ พอสึกไปแล้วก็จะไม่มีความรู้ติดตัวสำหรับประกอบอาชีพเป็นหลักฐาน ที่เป็นเช่นนี้เพราะการจัดระบบการศึกษาของคณะสงฆ์ไทยยังไม่ตรงกับความต้องการของสังคมในปัจจุบัน

๖. สถิติผู้เข้าสอบบาลีสนามหลวงในระยะช่วง ๑๐ ปีที่ผ่านมานี้มีจำนวนลดลงอย่างเห็นได้ชัดเจน ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะระบบการจัดการศึกษา และระบบการวัดผลของคณะสงฆ์ไม่ทันกับโลกปัจจุบันที่กำลังเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว

๗. ในชนบทวัดต่าง ๆ ไม่ค่อยมีพระภิกษุ-สามเณร จะมีอยู่บางวัดละรูปสองรูป เท่านั้น ซึ่งโดยเฉลี่ยแล้วอย่างมากมีวัดละไม่เกิน ๕ รูป เท่านั้น และมีวัดอยู่จำนวนไม่น้อยที่ไม่มีพระภิกษุ-สามเณรเลย เว้นไว้แต่ในพรรษาเท่านั้น ในชนบทโดยทั่วไปชาวพุทธจะทำบุญแต่ละครั้งก็หาพระยากเต็มที ทั้งนี้ก็เพราะชาวพุทธเราไม่นิยมส่งบุตรหลานของตนบวชเป็นพระภิกษุ-สามเณรเหมือนแต่ก่อน

๘. สำนักเรียนต่างๆ ในชนบททั้งการศึกษาทางด้านพระปริยัติธรรมแผนกบาลี และนักธรรมขาดครูผู้สอนต้องล้มไปแล้วมากต่อมาก เพราะพระที่มีความรู้ที่เป็นครูสอนได้สึกออกเสียบ้าง หรือส่วนมากจะเข้าไปศึกษาอยู่ในกรุงเทพ หรือเมืองใหญ่ๆ เท่านั้น

๙. พระภิกษุ-สามเณรไม่ค่อยให้ความสนใจหรือไม่สนใจเลย ในการศึกษาพระปริยัติธรรมทั้งแผนกธรรมและแผนกบาลี เพราะเหตุว่าเรียนยาก ทั้งการวัดผลก็ยากจึงเป็นเหตุให้สอบได้ยาก จึงมีผู้สอบได้คิดเป็นเปอร์เซ็นต์แล้วน้อยมาก ยิ่งชั้นสูงขึ้นไปก็ยิ่งสอบได้ยาก และมีหลายรูปที่มีความพยายามสอบเป็นเวลาหลายปี จึงทำให้นักเรียนท้อถอย และหมดกำลังใจ ที่เป็นประเด็นสำคัญมากก็คือแม้สอบได้แล้วก็ไม่รู้จะเอาไปใช้ประโยชน์อย่างไร ในเมื่อตนต้องลาสิกขาออกไป เพราะคุณค่าของประกาศนียบัตรมีน้อยมาก จะนำไปสมัครงานที่ไหนก็แทบไม่มีความสำคัญเลย เว้นไว้แต่ผู้จบเปรียญ ๙ ประโยคแต่ก็เป็นการยากที่จะสอบให้ได้ในชั้นนี้ จึงเป็นเหตุให้พระภิกษุ-สามเณรหันไปเรียนวิชาที่มีคุณค่าต่อการดำรงชีวิตและสอบได้ง่ายกว่าเพิ่มมากขึ้นในปัจจุบัน

๑๐. สำนักเรียนพระปริยัติธรรมทั้งฝ่ายแผนกนักธรรม และแผนกบาลีไม่ค่อยมีนักเรียนหรือมีแต่นักสอบแต่ไม่มีนักเรียนที่มีอยู่บ้างในบางสำนักเท่านั้นแต่โรงเรียนวิชาการทางโลกของรัฐบาลและของเอกชนทุกระดับจะมีนักเรียนแย่งชิงกันเข้าเรียนแออัดเต็มไปหมด จนบางแห่งไม่มีที่จะให้เรียน แต่โรงเรียนพระปริยัติธรรมทั้งแผนกธรรมและแผนกบาลี ส่วนใหญ่มีแต่โต๊ะเก้าอี้เท่านั้นแม้จะมีครูอยู่ก็ไม่รู้จะไปสอนใคร บางสำนักเรียนมีนักเรียนบ้างแต่ก็น้อยมากนี่คือระบบของการศึกษาทางด้านพระปริยัติธรรมของคณะสงฆ์ไทยในปัจจุบันที่ในอนาคตอันใกล้นี้จะต้องมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงให้การศึกษาทางด้านปริยัติธรรมมีความน่าสนใจมากยิ่งขึ้น

๑๑. พระภิกษุสงฆ์ในเมืองใหญ่ๆ และในกรุงเทพส่วนมากไม่ยอมออกไปเป็นครูหรือปฏิบัติศาสนกิจตามสำนักเรียนในชนบท ซึ่งทางคณะสงฆ์เองก็ไม่มีมาตรการอะไรจะไปดำเนินการให้เป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้น ให้พระสงฆ์ที่มีความรู้จิตสำนึกที่ดีในการเผยแผ่พระศาสนา

๑๒. ปัจจุบันพระภิกษุ-สามเณรส่วนมากจะหันไปศึกษาเล่าเรียนทางโลกกันมากขึ้นเรื่อยๆ เป็นเหตุให้ต้องทอดทิ้งการเรียนการศึกษาพระธรรมวินัยอันเป็นหน้าที่โดยตรงของเหล่าพระสงฆ์เองและส่งผลให้การปฏิบัติตัวย่อหย่อนต่อพระธรรมวินัยเพิ่มมากขึ้น

๑๓. ปัจจุบันชาวพุทธมีความลังเลหรือไม่เชื่อในเรื่องนรก สวรรค์ หรือในเรื่องของบาปของบุญเพิ่มมากขึ้น แม้ในหมู่ของพระภิกษุ-สามเณรบางรูปเองก็ดี เหตุเพราะพากันขาดการศึกษา และขาดการปฏิบัติที่ถูกต้อง ตามหลักพระพุทธศาสนา

๑๔.การประพฤติย่อหย่อนต่อพระธรรมวินัยของพระภิกษุสงฆ์-สามเณรกำลังเพิ่มขึ้นโดยทั่วไป และสัจธรรมปฏิรูปหรือคำสอนของผู้อ้างตัวอ้างตนเป็นเจ้าลัทธิต่างๆ กำลังเกิดการแทรกแซงเพิ่มมากขึ้น เพื่อสร้างความศรัทธาที่ผิดๆ ให้กับชาวพุทธ

๑๕. ลัทธิวัตถุนิยม กำลังมีอำนาจเหนือจิตใจเพิ่มมากขึ้น ในหมู่ชาวพุทธแล้วก่อให้เกิดความเสื่อมทรามทางด้านจิตใจ ก่อให้เกิดปัญหาสังคมเศรษฐกิจ และวัฒนธรรมตะวันตกกำลังคุกคามความเชื่อ ความศรัทธาของชาวพุทธ

สัญญลักษณ์แห่งความเสื่อมทั้งหมดที่กหล่าวมานี้เป็นเพียงส่วนหนึ่งมองเห็นเป็นรูปธรรมซึ่งเปรียบเสมือนเป็นลางบอกเหตุให้เรารู้ว่า อันตรายกำลังเกิดขึ้นแก่พระพุทธศาสนาในประเทศไทย ถ้าสัญญลักษณ์แห่งความเสื่อมเหล่านี้เพิ่มมากขึ้นเพียงใด เมื่อนั้นแหละพระพุทธศาสนาในประเทศไทย

เราซึ่งเราภาคภูมิใจว่ามั่นคงกว่าประเทศอื่นใดในโลกก็จะต้องถึงกาลอวสานเหมือนกับพระพุทธศาสนาในอินเดียในอดีตที่ผ่านมาอย่างแน่นอน

ซึ่งพุทธศาสนิกชนของคนไทยเราจะนิ่งนอนใจในข้อนี้ไม่ได้ต้องรีบหาทางช่วยกันแก้ไขเสียก่อนทุกสิ่งทุกอย่างจะสายเกินไป ใครจะเป็นคนแก้และจะแก้ไขอย่างไร ก็ในเมื่อพระพุทธเจ้าทรงมอบพระพุทธศาสนาไว้ในมือของชาวพุทธแล้ว หากว่าศาสนาจะเสื่อมหรือจะเจริญก็ขึ้นอยู่กับชาวพุทธทั้งมวล โดยเฉพาะเป็นภาระที่หนักของพระภิกษุ-สามเณร ผู้เป็นทายาทพระศาสนาโดยตรงจะต้องเป็นผู้แก้ไข โดยเราต้องแก้ไขระบบการศึกษาของคณะสงฆ์ การปกครอง การเผยแผ่ให้เหมาะสมกับโลกยุคปัจจุบัน

หลักของพระธรรมเพื่อความสุขแห่งสรรพสัตว์

การที่คนไทยนับถือพระพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติ และการที่ชาวพุทธพยายามเผยแผ่คำสอนของพระพุทธเจ้านั้น ข้อสำคัญประการหนึ่งก็เนื่องจากความประเสริฐหรือความอัศจรรย์ของพระธรรมในพระพุทธศาสนาในการนำความสุขมาให้แก่ผู้ปฏิบัติได้จริงนั่นเอง พระธรรมในพระพุทธศาสนาเมื่อกล่าวโดยย่อจะมีเพียง ๓ อย่าง คือ

๑. ปริยัติธรรม ได้แก่คำสอนในพระพุทธศาสนาทั้งสิ้น ผู้เล่าเรียนคำสอนเหล่านี้ เพื่อทรงจำไว้ เพื่อสอนผู้อื่น และเพื่อการปฏิบัติตาม ชื่อว่าผู้เรียนปริยัติ

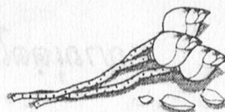
๒. ปฏิบัติธรรม ได้แก่การลงมือปฏิบัติตามความรู้ที่ได้เรียนมานั้นเพื่อเข้าถึงความจริง คือสัจธรรมและเพื่อบรรลุผล คือความสุขอันแท้จริง

๓. ปฏิเวชธรรม ได้แก่การได้รับความสุขอันเกิดจากการปฏิบัติ จนถึงการได้บรรลุมรรคผล นิพพาน อันเป็นแก่นแท้ของพระศาสนา

ธรรมทั้งสามประการนี้ ต้องอาศัยซึ่งกันและกันจึงทำให้พระพุทธศาสนาเจริญถาวรตลอดไปได้ ถ้าขาดเสียอย่างใดอย่างหนึ่ง ก็แสดงว่าพระศาสนาเริ่มเสื่อมลงแล้ว สัจธรรมทั้ง ๓ ประการนี้มีความเกี่ยวข้องกันอย่างไรและสำคัญอย่างไร

ปริยัติ เปรียบเหมือนแผนที่ในการเดินทาง ปฏิบัติ เปรียบเหมือนการเดินทางไปสู่จุดหมายปลายทาง จุดหมายปลายทางอันสูงสุดของพระพุทธศาสนาก็คือ พระนิพพาน ผู้เดินทางเดินใกล้จุดหมายไปเท่าใด ก็ยิ่งพบกับความสุขยิ่งเท่านั้น ทั้งความทุกข์ความเดือดร้อนก็ลดน้อยลง ทั้งยังพบความมหัศจรรย์ของพระธรรม ตลอดระยะเวลาที่เดินผ่านไป

อีกอย่างหนึ่ง ปริยัติ เปรียบเหมือนการได้มะม่วงมาทั้งลูก ปฏิบัติ เปรียบเหมือนการปลอกเปลือกมะม่วงออก ปฏิเวช เปรียบเหมือนกับการที่เราได้บริโภคมะม่วงสุกนั้น ผลมะม่วงหวานมันอย่างไร ผู้บริโภคย่อมรู้ได้ด้วยตนเองฉันใด รสของพระธรรมก็ให้ความสุข ให้ความอิ่มเอมใจอย่างไร ผู้เข้าถึงปฏิเวชย่อมรู้ได้ด้วยตนเองฉันนั้น พระพุทธศาสนาจึงเป็นสันทิฏฐิโก คือเป็นสิ่งที่ผู้รู้เข้าถึงจะพึงเห็นได้ด้วยตนเอง แต่การที่จะมีผู้ได้เห็นพระธรรมนั้น ก็ด้วยการที่ชาวพุทธจะต้องช่วยกันจรรโลงส่งเสริม หันมาศึกษาถึงแก่นแท้ของพระพุทธศาสนา ถากเปลือกถากกระพี้ออกไปให้หมด คอยกำจัดมดแมลงที่เป็นศัตรูแห่งความเจริญของพระพุทธศาสนาออกให้หมด เราอย่าผลักภาระการดำรงอยู่ของพระศาสนาให้กับพระเจ้าพระสงฆ์แต่ฝ่ายเดียว พุทธศาสนิกชนทุกคนควรมีส่วนช่วยกันจรรโลงส่งเสริมให้พุทธศาสนายังอยู่คู่เมืองไทยสืบต่อไป

พจนาอาลัย

แด่หลวงพ่อผู้ปกเกล้าเหล่านรา แผ่บุญญาคุ้มวัดไชยไปทุกหน
ทรงเมตตากรุณาแก่ทุกชน ให้หลุดพ้นจากทุกข์ยากลำบากไกล
ให้แนวทางแก่ลูกศิษย์ เปรียบประทีปส่องทางสว่างไสว
บำรุงจิตปลูกสร้างกำลังใจ พ้นทุกข์ภัยเพราะหลวงพ่อก่อเมตตา
อนุรักษ์แนวทางสว่างธรรม งามเลิศล้ำดวงจิตมิตรทั่วหล้า
จนวัดไชยงามขจีด้วยปรีชา เปรียบธาราชุ่มฉ่ำด้วยน้ำใจ
ให้ชีวิตผู้เจ็บป่วยช่วยรักษา เปรียบบิดาดูแลเฝ้าเอาใจใส่
ในป่าเขาไม่เคยท้อต่อทางไกล หลวงพ่อท่านไปเยี่ยมเปรียมเมตตา
ให้วิชาเกิดก่อต่อความรู้ ท่านช่วยปูพื้นฐานการศึกษา
แม้พระเณรแดนไกลได้พักพา ให้ดวงตาสว่างไกลน้อมในธรรม
ท่านมาพลากจากศิษย์เคยชิดใกล้ จากไปไกลสู่ดวงสรวงสวรรค์
ขันธ์ดับลงคงผลงานสานทางธรรม ยังจดจำรำลึกถึงซึ่งความดี
แม้ขีพสูญคุณธรรมนำวิถี ยังจะอยู่คู่สถานธรรมอร่ามศรี
ขอวิญญาณของหลวงพ่อสู่สงบภพธาตรี พร้อมฤดีอุทิศผลกุศลธรรม

"ญาณุตฺตโม ภิกฺขุ"

ที่พึ่ง

ทั่วถิ่นไทยใต้ร่มพระสัมพุทธ บริสุทธิ์คือศาสน์นักปราชญ์สอน
แฝงด้วยธรรมนำศีลถิ่นบวร เลิศคำสอนเหนือคำภีร์ชั้นขีวา

แรงเชื่อมโยงสายใยใสสะอาด คู่กับชาติราชันอันสูงค่า
สาธุชนทุกผู้ล้วนบูชา ศาสนาสูงส่งด้วยมงคล

ใช้ปัญญาปฏิภาณการรับรู้ พระองค์ผู้ทรงธรรมย้ำเหตุผล
เกิดแต่กรรมดี-ชั่วติดตัวตน สาธุชนพ้นกรรมด้วยธรรมะ

เมื่อแสงธรรมสว่างไสวส่องไปทั่ว ความดีชั่วจึงเน้นเป็นสัจจะ
คนยังมีตัณหามากราคะ ลืมคำพระพุทธองค์ผู้ทรงธรรม

ปัจจุบันคนบาปยังหยาบช้า มองศรัทธาความดีงามด้วยหยามหยัน
เห็นกงจักรเป็นดอกบัวชั่วตามกัน บูชาควันธูปเทียนเปลี่ยนทิศทาง

ทั่วถิ่นไทยใต้ร่มธรรมะพระสัมพุทธ จึงมีจุดดำให้เห็นเป็นรอยด่าง
มือถือสากปากถือศีลเป็นตาราง ไม่กลัวนรกกันบ้างหรืออย่างไร

"ญาณุตฺตโม"

ค่าของมนุษย์

ใบไม้ร่วงลอยคว้างห่างจากต้น ชีวิตคนล่วงลับลงดับขันธ์
มามือเปล่าไปเปล่าเราเห็น ทรัพย์สินนั้นขนไปไม่ได้เลย

สิ่งที่โลกรู้เห็นเน้นดีชั่ว ใครเกลือกกลั้วชั่วดีถึงที่เผย
หากทำดีโลกยกย่องซ้องรำเพย ทำชั่วเคยโลกสาปแช่งแรงทวี

ใครทำดีไปดีเป็นศรีศักดิ์ ทำชั่วจักได้ชั่วตัววิถี
สู่สถิตย์ในสวรรค์ชั้นคนดี ตกนรกอเวจีชั่วชั่วไป

เราเกิดในแดนพุทธศาสนา เป็นบุญญาบารมีดีแค่ไหน
โอกาสทองเอื้ออำนวยรีบฉวยไว อย่าปล่อยให้ชีวิตเดินผิดทาง

มาพบพระธรรมสัจจะตถาคต ข้อกำหนดนำคนพ้นทุกข์ขวาง
ดุจเข็มทิศวิเศษส่องชี้หนทาง เพื่อก้าวย่างอย่างระวังกำลังตน

จึงหมั่นเพียรละลดปลดกิเลส ตัวก่อเหตุโลกียะอกุศล
มีสัมมาทิฏฐิในใจของตน ค่าของคนอยู่ที่ตรงนี้เอง

"ญาณุตฺตโม"

บัวสี่เหล่า

ยามเห็นดอกบัวบานพาลคิดถึง　　ดอกบัวซึ่งแทนคำศาสนา
ดอกบัวหนึ่งซึ่งบานอยู่โสภา　　เหนือผืนน้ำธาราอยู่ตระการ

บัวดอกนี้เป็นผู้รู้เป็นผู้ตื่น　　เบิกบานชื่นแจ่มแจ้งแห่งสังขาร
เข้าใจลึกซึ้งซาบในดวงมาน　　ทั้งแตกฉานพระธรรมล้ำโลกีย์

บัวดอกสองมองเห็นเหนือผืนน้ำ　　ดูเหลื่อมล้ำยังไม่บานในกาลนี้
ต้องรอแสงอาทิตย์ส่องอีกที　　จะเป็นศรีโสภาจ้าต่อไป

บัวที่สามยามจมอยู่ใต้น้ำ　　หากดอกย้ำสอนสั่งอาจเติบใหญ่
แต่บางทีก็อาจสูญเสียไป　　ฝูงปลาในตะพาบคาบไปกิน

บัวสุดท้ายทอดกายใยโคลนตม　　สุดขึ้นชมสัตว์น้ำคาบไปสิ้น
เปรียบสอนสั่งพระธรรมทุกอาจิณ　　หมดทั้งสิ้นรับไม่ได้ไร้ปัญญา

อยากเป็นตัวพ้นน้ำที่เบ่งบาน　　ดับทุกข์ในสังขารปรารถนา
อยากจะเป็นสุขใจในกายา　　ต้องตั้งหน้ากระทำแต่กรรมดี

“ญาณุตฺตโม”

ความประมาท

เมื่อวัวหายหมายล้อมคอกบอกประมาท ไม่ฉลาดล้อมรั้วก่อนวัวหาย
คิดว่าไร้ใครกล้ามากล้ำกราย ต้องเสียดายในภายหลังอยู่ดังนี้

พระพุทธองค์ทรงสอนว่าอย่าประมาท ถ้าพลั้งพลาดอาจตายกลายเป็นผี
ทำการใดไม่ประมาทฉลาดดี สติมีระวังไว้ไม่พลั้งลง

ตั้งยับยั้งตั้งจิตคิดรอบคอบ สติชอบทำให้ไม่ใหลหลง
ไม่เลินเล่อเผลอไผลไม่งวยงง จิตตั้งตรงทำอะไรไม่เสียการ

กันไว้ก่อนดีกว่าแก้เมื่อแย่ยับ คิดพร้อมสรรพก่อนทำนำสุขศานต์
มองทางหนีทีไล่ไว้เนิ่นนาน สำเร็จงานเมื่อใดใครชื่นชม

ทำอะไรให้ลึกซึ้งถึงแก่นไว้ ทำอะไรอย่าให้ตื้นจักขื่นขม
เพราะศัตรูจักจู่โจมโหมได้ตรม จักระทมเพราะประมาทพลาดเสียการ

เมื่อวัวหายล้อมคอกบอกประมาท เปิดโอกาสให้ศัตรูจู่ล้างผลาญ
แล้วกลับมาป้องกันวันแหลกลาญ น่าสงสารคนประมาทพลาดสิ้นดี

"ญาณุตฺตโม"

รายชื่อผู้บริจาคจตุปัจจัยเป็นเจ้าภาพเครื่องไทยธรรม
เนื่องในงานรูปเหมือนและอัฐิ พร้อมทำบุญอุทิศ ถวายแด่
พระครูชิโนวาทสาทร (พระมหาอุทัย ปภสฺสโร)
อดีตเจ้าอาวาสวัดไชยมงคล อดีตเจ้าคณะตำบลในเมือง (ธรรมยุต)
วันที่ 24 มกราคม พ.ศ. 2541

รายการผ้าไตร

	จำนวน	*รวมเงิน*
1. พ.ต.สุดใจ-ปราณี อักษรศรี	1 ไตร	800
2. คุณยายศิริบูรณ์ ศิริจันทร์	1 ไตร	800
3. คุณวรลักษณ์ ภาดี	1 ไตร	800
4. คุณแม่อารีย์ วีระกุล	1 ไตร	800
5. คุณยายเหม นามลี	1 ไตร	800
6. คุณยายเหม นามลี	1 ไตร	800
7. คุณแม่หนูสิน หมายดี	1 ไตร	800
8. อาจารย์อุทุม ปทุมเวียง	1 ไตร	800
9. อาจารย์ราตรี สายสุวรรณ	1 ไตร	800
10. คุณแม่นวลปรางค์ โกตระกูล (ร้านนวลปรางค์)	1 ไตร	800
11. คุณยายประถม สมหอม	1 ไตร	800
12. อจ.ณรงค์-อจ.มาลี นวมถนอม	1 ไตร	800
13. น.ส.อรอนงค์ ศรีสิงห์	1 ไตร	800
14. ร้านอาลัยสปอทต์	1 ไตร	800
15. แม่บุญร่วม วิริยงค์	1 ไตร	800
16. พ่อจอม-แม่ไพร ลิบุตรดี	1 ไตร	800
17. คุณแม่สุพิน บุญถูก	1 ไตร	800
18. อาจารย์นิตยา อุทิตบุตร	1 ไตร	800
19. คุณนิตย์-ยายแยง อ่อนรัตน์	1 ไตร	800
20. คุณแม่นพรัตน์ โคตรทัศน์	1 ไตร	800

รายชื่อผู้บริจาคจตุปัจจัยเป็นเจ้าภาพเครื่องไทยธรรม
เนื่องในงานรูปเหมือนและอัฐิ พร้อมทำบุญอุทิศ ถวายแด่
พระครูชิโนวาทสาทร (พระมหาอุทัย ปภสฺสโร)
อดีตเจ้าอาวาสวัดไชยมงคล อดีตเจ้าคณะตำบลในเมือง (ธรรมยุต)
วันที่ 24 มกราคม พ.ศ. 2541

รายการจตุปัจจัย

	จำนวน	*รวมเงิน*
1. คุณพวงเพชร พิมพันธ์	1 รูป	1000
2. อจ.ณรงค์-อจ.มาลี นวมถนอม	1 รูป	1000
3. คุณแม่นวลปรางค์ โกตระกูล ร้านนวลปรางค์	1 รูป	1000
4. คุณแม่ทับทิม เคนวารีย์	1 รูป	1000
5. คุณยุมาลี ศิริพานทอง (ห้องภาพศิริลักษณ์)	5 รูป	5000
6. คุณยายเหม นามลี	2 รูป	2000
7. คุณวรลักษณ์ ภาดี	1 รูป	1000
8. คุณทรงศักดิ์ กิจสวัสดิไพศาล (กัณฑ์เทศน์)	1 รูป	5000
9. คุณแม่สุพิน บุญถูก	1 รูป	1000
10. อาจารย์ราตรี แสนทวีสุข	1 รูป	1000
11. คุณเกรียงศักดิ์ มีแก้ว	2 รูป	2000
12. นางภคภัทร วงศ์ภัทรกร	1 รูป	1000
13. คุณจิรา อุทิตรบุตร	1 รูป	1000
14. คุณสุชาต ศรีสมวงศ์	1 รูป	1000
15. คุณสุชิน ชาติพลจันทยา	1 รูป	1000

รายชื่อผู้บริจาคจตุปัจจัยเป็นเจ้าภาพเครื่องไทยธรรม
เนื่องในงานรูปเหมือนและอัฐิ พร้อมทำบุญอุทิศ ถวายแด่
พระครูชิโนวาทสาทร (พระมหาอุทัย ปภสฺสโร)
อดีตเจ้าอาวาสวัดไชยมงคล อดีตเจ้าคณะตำบลในเมือง (ธรรมยุต)
วันที่ 24 มกราคม พ.ศ. 2541

รายการกระเป๋า

	จำนวน	*รวมเงิน*
1. อาจารย์ซ่วน ศรไชย	1 ใบ	400
2. คุณยุพา ใจบุญ	1 ใบ	400
3. คุณยายเผือก วติวุฒิพงษ์	1 ใบ	400
4. คุณยายเหม นามลี	2 ใบ	800
5. คุณยายอำนวย เพิ่มพูล	1 ใบ	400
6. คุณแม่ทองพูล อรอินทร์	1 ใบ	400
7. คุณแม่สมนึก สุพวงแก้ว	1 ใบ	400
8. คุณแม่ประมวล แก้วคุ้ม	1 ใบ	400
9. คุณแม่นวลปรางค์ โกตระกูล (ร้านนวลปรางค์)	1 ใบ	400
10. คุณวิไล ลุนบุตร	1 ใบ	400
11. อจ.ณรงค์-อจ.มาลี นวมถนอม	1 ใบ	400
12. คุณแม่เย็นฤดี วรสาร	1 ใบ	400
13. คุณยายบุญถิ่นศิริชัยการช่าง	1 ใบ	400
14. คุณวิสุทธิ์ ทองเรือง, คำผอง บุญล้น	1 ใบ	400
15. คุณแม่สุพิน บุญถูก	1 ใบ	400
16. อาจารย์กุหลาบ เจริญยุทธ	1 ใบ	400
17. อาจารย์ราตรี แสนทวีสุข	1 ใบ	400
18. คุณทัศนีย์ แก้วสุวรรณ	1 ใบ	400
19. คุณเพลินพิศ โคตรทัศน์	1 ใบ	400

รายชื่อผู้บริจาคจตุปัจจัยเป็นเจ้าภาพเครื่องไทยธรรม
เนื่องในงานรูปเหมือนและอัฐิ พร้อมทำบุญอุทิศ ถวายแด่

พระครูชิโนวาทสาทร (พระมหาอุทัย ปภสฺสโร)

อดีตเจ้าอาวาสวัดไชยมงคล อดีตเจ้าคณะตำบลในเมือง (ธรรมยุต)

วันที่ 24 มกราคม พ.ศ. 2541

รายการหนังสือ

	จำนวน	*รวมเงิน*
1. คุณยายประถม สมหอม	200	200
2. น.ส.วิไล ลุนบุตร	100	100
3. คุณแม่นวลปรางค์ โกตระกูล (ร้านนวลปรางค์)	300	300
4. คุณแม่ประมวล แก้วคุ้ม	100	100
5. คุณพรจันทร์ มีผล	200	200
6. คุณยายทับทิม เคนวารีย์	100	100
7. คุณแม่สมนึก สุพวงแก้ว	100	100
8. คุณแม่ทองพูล อรอินทร์	100	100
9. อาจารย์ประพิศ สายสุวรรณ	500	500
10. คุณแม่ทองม้วน อ่อนรัตน์	200	200
11.คุณแม่สมนึก คงบุญ	100	100
12. อาจารย์อุทุม ปทุมเวียง	300	300
13. คุณสินสมุทร-เพียงเนื้องาม	200	200
14. คุณแม่ดวงใจ เยาว์ยุบล	300	300
15. คุณแม่อนงค์ แสงเอี่ยม	300	300
16. คุณวาสนา ศรไชย	200	200
17. คุณวรลักษณ์ ภาดี	1000	1000

	จำนวน	รวมเงิน
18. พ.ต.สุดใจ-ปราณี อักษรศรี	200	200
19. ร้านอาลัยสปอทต์	30	30
20. นายพิสิฏฐ์ บัวแย้ม	99	99
21. นายวิชัย คูณเรือง	100	100
22. นางอุดม คูณเรือง	100	100
23. นายวายุ คูณเรือง	100	100
24. คุณแม่สุพิน บุญถูก	500	500
25. คุณภัทราพร กัปตัน	150	150
26. คุณลำยอง กุลธรรม	500	500
27. นางสาวสุมาลี บุญชิต	500	500
28. คุณภัทรพร กัปตัน	150	150
29. คุณลำยอง กุลธรรม	500	500
30. คุณแม่สุพิน บุญถูก	500	500
31. อาจารย์นิตยา อุทิตบุตร	200	200
32. คุณรุ่งนภา โหตระไวศยะ	60	60
33. นางสาวณัฐยา โจนาพรรณ	300	300
34. คุณเกยูร สุยโพธิน้อย	100	100
35. คุณดวงใจ เพิ่มศรี	90	90
36. คุณวรรณลักษณ์ วิกรัยพัฒน์	150	150
37. คุณถนัดกิจ ชารีรัตน์	30	30
38. คุณสมชาย อุทิตบุตร	300	300
39. คุณพินิจ ณรงค์แสง	1000	1000

พิมพ์ที่ อิสาณออฟเซทการพิมพ์ 255-227 ถ.พรหมเทพ อ.เมือง จ.อุบลราชธานี
โทร. 045-254226, 242995

รายนามผู้บริจาค

นางขนาบจิตร กิ่งมาลา	หนังสือ	๑๐	บาท
นางอรวรรณ อักษรศรี	หนังสือ	๑๐	บาท
คุณนภาพร ชื่นอุระ	หนังสือ	๑๐	บาท
คุณสวรรค์ วงเวียน	หนังสือ	๑๐	บาท
นางสาวสุรีพร ศรีสวัสดิ์	หนังสือ	๑๐	บาท
นายสุรศักดิ์ -คุณชฎาทิพย์ มูลศิลป	หนังสือ	๑๐	บาท
ด.ญ.ณัฐสุวรรณ ชื่นใจ	หนังสือ	๑๐	บาท
ด.ช.ประภพ จำปาเทศ	หนังสือ	๑๐	บาท
น.ส.สุนิดา ศรีอรุณ	หนังสือ	๑๐	บาท
น.ส.ดวงดาว ตั้งคโณบล	หนังสือ	๑๐	บาท
นายโสภณ ภิมณเกตุกุล	กระเป๋า	๑๐	บาท
คุณทรงศักดิ์-คุณกฤติกา-คุณเดือนเงิน เฮงสุนทร	ผ้าไตร	๘๐๐	บาท
	หนังสือ	๓๐๐	บาท

